

Tärnaby med utsikt mot framtiden

Fördjupning av översiktsplanen för Storumans kommun

Storumans kommun

LUSPIE

Fördjupning av översiktsplanen för Storumans kommun:

Tärnaby med utsikt mot framtiden

Projektledare: Alexander Sahlström

Projektgrupp: Alexander Sahlström, Alexander Jonsson, Erika Arklöf, Erika Kristofersson, Jimmy Lindberg

Politisk styrgrupp: Kommunstyrelsen

Antagen av: Kommunfullmäktige 2022-09-27 § 113

Diarienummer: KS/2017:242

Foto framsidan: Madeleine Rinman

Illustrationer: Alexander Sahlström, Madeleine Rinman

Tjänstemän från kommunens förvaltningar har deltagit i framtagandet av handlingarna

Storuman kommun 923 81 Storuman 0951-140 00

kundtjanst@storuman.se

https://www.storuman.se/Bygga-bo--miljo/Kommunens-planarbete/Oversiktsplaner/Fordjupade_oversiktsplaner/

KAPITEL 1. INLEDNING 6

Varför en fördjupad översiktsplan? 1

Tärnaby i samtiden 2

Tärnaby och Hemavan ett samlat centralortsområde 3

nationella Miljömål 5
Begränsad klimatpåverkan 5
Frisk luft 5
Storslagen fjällmiljö 5
God bebyggd miljö 5
Levande sjöar och vattendrag 5

Internationella miljömål 5

Nationella och regionala mål 6
Transportpolitiska mål 6
Jämställdhetspolitik 6
Nationella friluftsmål 6
Arkitekturpolitiska mål 6
Regional utvecklingsstrategi 7
Regional klimat- och energistrategi 7
Trafikstrategi för E12-regionen 8
Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerboten 8

Tärnaby i ett folkhälsoperspektiv 8
Ökad delaktighet och inflytande i samhället 8
Ekonomisk och social trygghet 9
Ökad fysisk aktivitet 9
Boende och närmiljö 9

Barn- och ungdomspolitik i översiktsplanering 9

Dialog och medborgarinflytande 10
Samråd med samebyar 11

Sammanställning av dialoger 11
Näringsliv, bebyggelse och Civilsamhälle 11
Kommunalteknik 12
Bevarande och hållbarhet 12
Kommersiell och Offentlig Service 12
Så synliggör vi inkomna förslag 12

Mål och utvecklingsperspektiv 12
Nulägesbeskrivning 13
Tre nyckelfrågor för tärnaby 15
En långsiktigt hållbar utveckling 15
En växande turistort 15
Ekologisk och social hållbarhet 16
Så synliggör vi nyckelfrågorna 16

KAPITEL 2. PLANFÖRSLAG 18

INLEDNING 19

Översiktskartor planförslag 20

Bostäder 26
Förslag på utveckling 26
Gestaltning av bostadsbebyggelse 29
Övergripande ställningstaganden 29
Områdesspecifika ställningstaganden 29
Berörda LIS-områden 38

Verksamheter 39
Handel 40
Industri 40
Kontor och småföretagande 40

Vad gör ett centrum levande? ... 41
Centrumområdet ... 41
För besökaren ... 41
Camping ... 42
Samiskt kulturcentrum ... 42
Laxfjället ... 42

Utbildning ... 43

Kommunal service ... 43
Omsorg ... 43
Skola och förskola ... 43
Idrott, kultur och bibliotek ... 45

Vatten ... 45

Trafik ... 46
Gång- och cykelvägnät ... 46
Kollektivtrafik ... 48
Biltrafik ... 50
Skotertrafik ... 53
Järnväg ... 56

Teknisk försörjning ... 58
Dagvatten ... 58
Vatten och avlopp ... 59
Fjärrvärme ... 60
Fiber ... 60
Avfallshantering ... 61

KAPITEL 3. RIKSINTRESSEN OCH ALLMÄNNA INTRESSEN ... 63

Riksintressen ... 64
Europaväg 12 ... 64
Rennäring ... 64
Friluftsliv och turism ... 67

Miljö, hälsa och säkerhet ... 68
Luft ... 68
Buller ... 68
Radon ... 68
Flyg ... 68
Farligt gods ... 69
Översvämning, Ras och skred ... 69
Förorenade områden ... 75

Natur- och kulturvärden ... 76
Samiska kulturmiljöer ... 76
Kyrkomiljöer ... 77
Kyrkogårdar ... 77
Naturmiljö ... 80
Grönstruktur ... 82

Friluftsliv och rekreation ... 83
Allemansrätten ... 84

KAPITEL 1. INLEDNING

Kommunstyrelsen beslutade år 2019 om framtagandet av en ny fördjupad översiktsplan (FÖP) för Tärnaby. Målsättningen med planförslaget är att den ska grundas i tankar och idéer som boende samt verksamma från Tärnaby själva uttryckt. Den gällande fördjupade översiktsplanen för Tärnaby området antogs år 1998 och är i behov av en uppdatering.

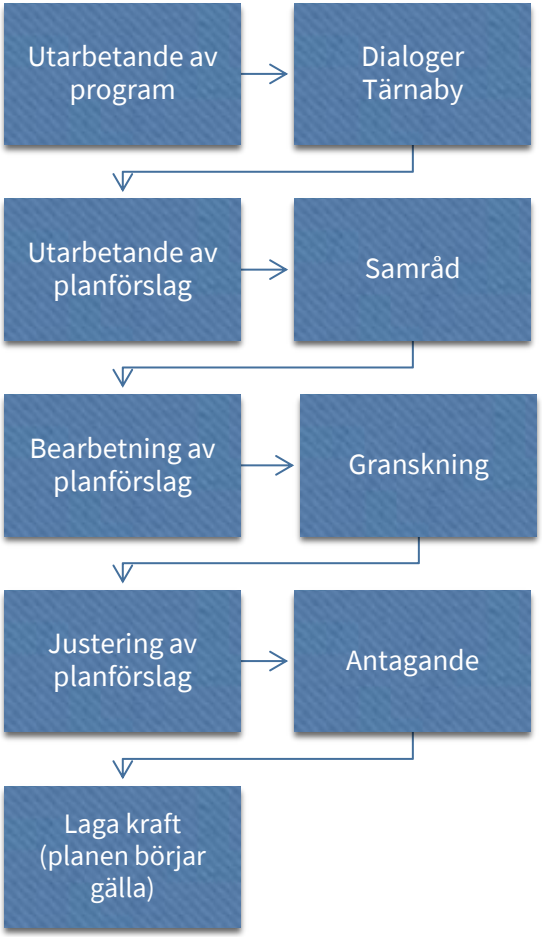
VARFÖR EN FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN?

En fördjupad översiktsplan tas fram för att införliva en långsiktigt hållbar utveckling av bebyggelsen inom ett område. Planförslaget ska vara vägledande för hur den byggda miljön och mark- och vattenområden ska förvaltas samt utvecklas i framtiden. Utöver att vara vägledande för den generella bebyggelseutvecklingen ska den även vara vägledande för dialoger mellan kommunen och allmänheten samt andra intressenter i planeringen exempelvis exploatörer. En fördjupad översiktsplan är även ett planeringsunderlag för den framtida detaljplaneringen inom planområdet och tanken är att den ska underlätta i hantering av olika frågor. En väl utförd fördjupad översiktsplan påvisar en tydlig vision för framtiden. Den fördjupade översiktsplanen blir på så vis ett medel för kommunen att lägga mer fokus på området och bredda beslutsunderlaget. Den fördjupade översiktsplanen är ett led i arbetet att lyfta fram Tärnaby då platsen har stor betydelse för kommunens framtid i sin helhet.

Den fördjupade översiktsplanen för Tärnaby har arbetats fram utifrån gällande lagstiftning, planeringsunderlag, resultat från dialogmöten samt Kommunstyrelsens beslut. Planförslaget har genomgått en planprocess där samråd och granskning ingår. Samråd ger möjlighet för alla berörda parter att uttala sig om planförslagets innehåll. En översiktsplan regleras i plan- och bygglagen och ska visa:

- hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,
- hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen
- sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken
- kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra,
- om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen, och
- Sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.
- Planen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och vägledning för beslut om mark- och vattenanvändning och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och förvaltas.
- Hur kommunen anser att riksintressen ska tillgodoses och miljökvalitetsnormer ska efterföljas.

TÄRNABY I SAMTIDEN

Tärnaby som hemort har en stark identitet och omgärdas av storslagen natur som fjäll, sjö, myr och naturområden för friluftsliv och rekreation nära inpå samhället. Tärnaby ligger beläget längs E12:an ungefär 120 kilometer från Mo i Rana och cirka 130 kilometer från Storuman. Tärnaby har en befolkning på ungefär 500 invånare och befolkningsmängden har varit stabil utan en större tillväxt.

Kyrkstadskvarteret i Tärnaby bär på en historisk tradition men är i dagsläget något nergånget. Tärnaby har en historia som nybyggarbygd, det äldsta nybygget uppfördes i Lövlund år 1824. Samisk kultur och rennäring har i århundraden innan dess varit en del av Tärnaby i likhet med Hemavan och fortsätter så vara i dess samtid.

Det går att urskilja en positiv trend när det gäller nybyggnation av fritidsboenden. Nybyggnationerna bidrar till Tärnabys utveckling och öppnar upp för en potentiell ökning av permanentboende framöver. Västansjö och Storlaisan ligger utanför planområdet mellan Tärnaby och Hemavan där hotellet Laisaliden är beläget samt en stugbyanläggning, Lindgrens fjällstugor BRF. Tärnaby är attraktivt för nyetablering av fritidsbebyggelse och turism tack vare utbudet av alpina turistattraktioner och dess naturområden. Europaväg 12 (Blåa vägen) löper genom planområdets sydvästra del.

Tärnaby har länge varit en utpräglad turistort, så tidigt som 1926 uppförde (STF) Sveriges turistförening en av Sveriges första turiststationer strax ovanför det nuvarande fjällhotellet. Turiststationen är av kulturhistoriskt intresse och blev renoverat år 2001 och fick i samband med detta ett nytt namn, Åkerlundska Gården namnget efter sin arkitekt. Turistnäringen i Tärnaby har utvecklats med tiden och har idag ett gott utbud av utförsåkning med ett fördelaktigt geografiskt läge nära norska gränsen har även bidragit till denna utveckling. År 1965 anlades Tärnabys fjällhotell till följd av det ökade intresset, hotellet är lokaliserat centralt i samhället och med närhet till den första anlagda slalombacken, Ingemarbacken.

Många av Sveriges största namn inom skidåkning härstammar från Tärnaby, både Ingemar Stenmark och Anja Pärson har växt upp i samhället. Detta och ett aktivt föreningsliv har bidragit till att skidåkning blivit en del av identiteten i Tärnaby.

Näringslivet i Tärnaby domineras till stora delar av turismen. Det föreligger en viss obalans och säsongsvariation inom turistnäringen, vinterturismen är intensiv med högt kapacitetsutnyttjande av anläggningarna, barmarksperioden kännetecknas inte av samma intensitet och det finns därav stora möjligheter att utveckla Tärnaby i detta avseende. Detta medför att den sammantagna årsbeläggningen blir liten, i förlängningen resulterar det i att företagen får lönsamhetsproblem. Efterfrågan på fritidshus har ökat i Tärnaby sedan mitten på 1990-talet, denna utveckling förväntas fortsätta, dels tack vare närheten till den norska gränsen och de goda

förutsättningarna för naturupplevelser, friluftsliv och utförsåkning i området.

TÄRNABY OCH HEMAVAN ETT SAMLAT CENTRALORTSOMRÅDE

Planeringen av Tärnaby måste förhålla sig till sambandet med Hemavan, vilka tillsammans utgör ett gemensamt samlat centralortsområde. Generellt är den största orten i kommunen centralort vilket i det här fallet skulle vara Storuman, men tack vare den geografiska spridningen inom kommunen har Tärnaby och Hemavan ett starkt samband. Att samordna vissa intressen för både Tärnaby och Hemavan får positiva följdeffekter för både utvecklingen av samhällsservicen och turistnäringen. Tanken med en samplanering för orterna är att det långsiktigt ska stärka båda områdenas samhällsstruktur. En majoritet av de permanentboende i båda hemorter har arbete i Tärnaby eller Hemavan, följaktligen är de funktionellt sätt ett område.

Det funktionella sambandet mellan orterna är betydande när det gäller att tillgodose olika servicebehov och aktiviteter för turismen. Det kan därför framöver finnas skäl att komplettera den fördjupade planen för Tärnaby med en fördjupad bedömning av området mellan Hemavan och Tärnaby, i den mån de inte berörs av denna fördjupade översiktsplan. I avvaktan på detta bör enskilda initiativ till bebyggelse prövas med utgångspunkt från de allmänna principer som redovisas i den rådande översiktsplanen för kommunen.

Tärnaby och Hemavan är geografiskt närbelägna samhällen, kommunikationer mellan orterna och vidare över norska gränsen blir därav strategiskt viktiga, dels för turismen, dels för transporter. Tillsammans utgör hemorterna en gemensam arbetsmarknad, service i form av skolor, affärer, postkontor m.m. saknas till stor del i kringliggande bebyggelseområden, men finns i Tärnaby vilket gör servicen tillgänglig för Hemavanbor. Flygtrafiken till Hemavan flygplats är viktig för Hemavan och Tärnaby. Besökare, kommuninvånare och arbetspendlare nyttjar linjen som möjliggör och sammanbinder våra fjällorter med mellersta samt södra Sverige. Den sammanlagda turismen för Hemavan och Tärnaby utgör det största alpina skidområdet i norra Sverige.

I ljuset av det funktionella sambandet har även Hemavan ett strategiskt läge. Hemavan är en tätort i Tärna distrikt, orten ligger cirka 150 kilometer nordväst om centralorten Storuman och cirka 19 kilometer väster om Tärnaby längs E12:an. Den närmaste norska stad Mo i Rana ligger omkring 100 kilometer från Hemavan. Den norska gränsen ligger mycket nära Hemavan, cirka 40 kilometer. Hemavan är till sina centrala delar ett låglänt område intill Ahasjön. Hemavan har en lång historia som nybyggarbygd samt samiskt kulturområde, rennäringen har sedan århundraden varit en del av området och även dess samtid.

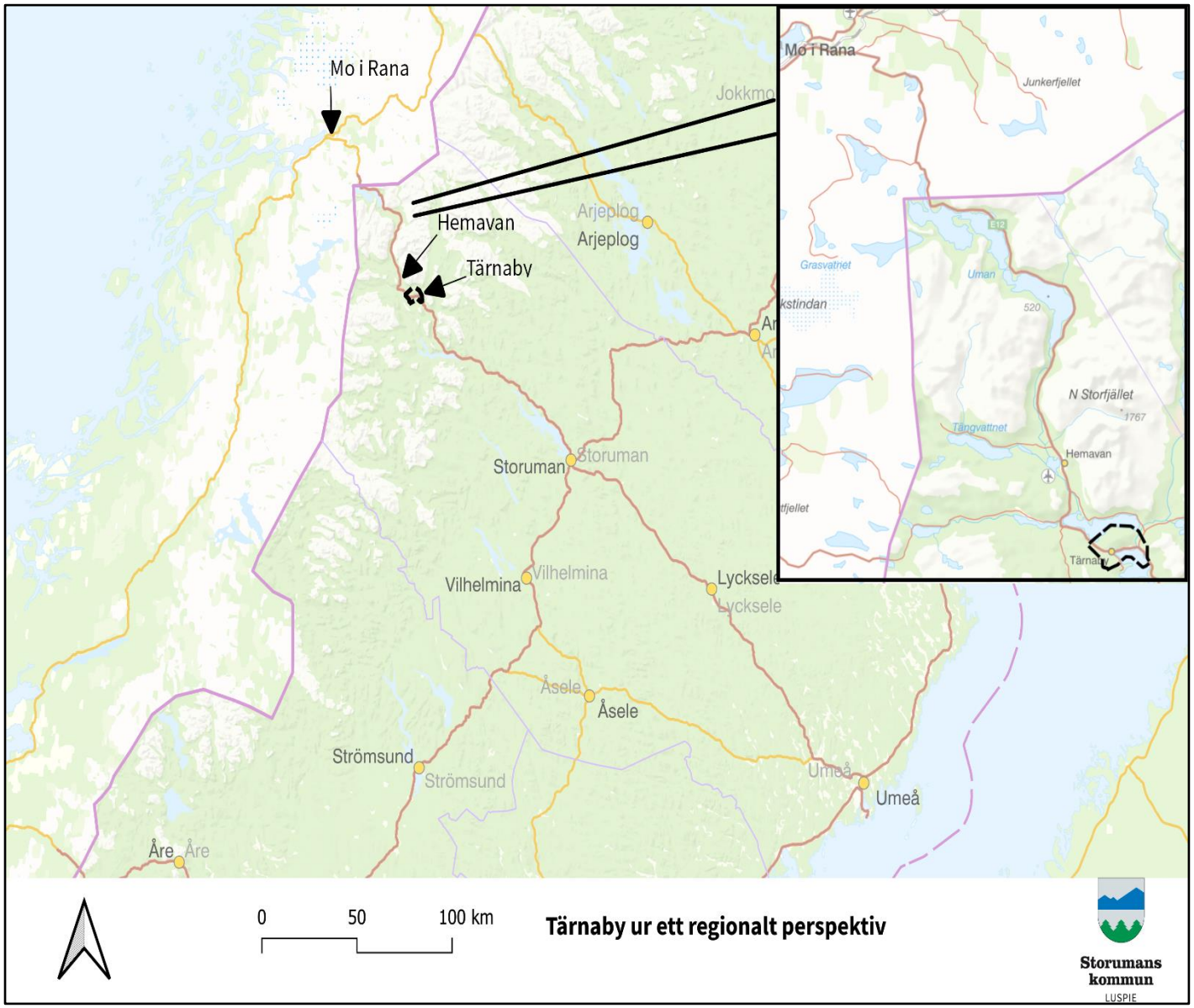
Eftersom merparten av arbetsplatserna i Tärnaby är knutna till turism och samhällsservice kan omvärldsfaktorer avsevärt påverka utvecklingen utöver den föreliggande säsongsvariationen. Därför måste trender i omvärlden omsättas till det lokala planet. Tärnaby ingår i Storumans funktionella analysregion (FA-region), en avgränsning Tillväxtverket tagit fram för regional analys (2015). Goda demografiska förutsättningar utpekas som viktiga för näringslivet, för en fortsatt utveckling av turistnäringen. En central fråga är att arbetskraftsförsörjningen är möjlig. Samhällsservice, IT-infrastruktur, fjällmiljön och unika förutsättningar i ett globalt perspektiv är nyckelfaktorer för tillväxt. Att öka antalet uthyrningsbara bäddar långsiktigt är fördelaktigt, bokningsbara tillgängliga bäddar saknas under perioder med anledning av att tidigare turistiskt boende köpts för permanentboende vilket minskar utbudet.

Den variation av aktiviteter som det finns potential för inom planområdet ger Tärnaby med sin unika karaktär goda möjligheter att utvecklas till ett större besöksmål året runt för en mängd olika besökare. Framför allt bedöms en utveckling av infrastruktur ge mycket goda följdeffekter. Ny infrastruktur skulle gynna hållbara transportmedel, tillgängliggöra sjön Gäutan och därmed skapa förutsättningar för en mer hållbar livsstil. Turism och aktiviteter kopplade till de närliggande sjöarna är en av områdets unika möjligheter. Ett närmare samarbete med flygplatsen i Mo i Rana vad gäller kommunikationer är även det en intressant möjlighet.

Fritidshus är ett stort intresse, men den långsiktiga planeringen måste ge goda förutsättningar för ett mer varierat boende utbud av boende samtidigt som värdefulla landskapskvaliteter skyddas. Generellt gäller att krav ställs på bebyggelsens estetiska utformning då det samlade intrycket av bebyggelsen är en del av identiteten i Tärnaby. För områden som kännetecknas av permanenta bostäder är förtätning eftersträvansvärt där det försiggår liv och rörelse året runt.

I samband med förtätningar samt utveckling av fritidshus finns det möjligheter för energieffektivt byggande i linje med det regionala miljömålet för en god bebyggd miljö.

Laxfjället är en tidigare outforskad möjlighet, här finns potential för utveckling av den alpina upplevelsen med nya liftar och turistanläggningar samt utveckling av leder och andra aktiviteter året runt. Området är intressant för exploatörer av både bostäder och anläggningar. Anläggningen som idag är Sporthotellet byggdes år 1989 och ligger centralt beläget i Tärnaby vid E12:an med närhet till Laxfjället. I ljuset av de utmaningar som finns för turistnäringen är redan etablerade aktörerna i Tärnaby en viktig resurs. Nya samarbeten och dialoger är i sammanhanget viktigt för att bilda en gemensam vision.

NATIONELLA MILJÖMÅL

Utöver de övergripande målen för Tärnaby redovisas i detta avsnitt hur de regionala miljömålen berörs av planförslaget och hur de i sin tur ska eftersträvas och tillgodoses. Särskilt 5 av de 16 regionala miljömålen berörs av denna fördjupade översiktsplan för Tärnaby.

BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

En genomgående princip för översiktsplanen är att bebyggelse planeras hållbart i en rad avseenden för att begränsa klimatpåverkan. Det är en uttalad strategi inom ramen för den fördjupade översiktsplanen att få olika intressen att samverka genom en tydlig planeringsinriktning för planområdet.

FRISK LUFT

Åtgärderna för att begränsa klimatpåverkan har positiva kumulativa effekter för miljömålet med frisk luft. I fallet med målet frisk luft är det eftersträvansvärt att minimera luftföroreningar från bil- och snöskotertrafiken, detta är av allmänt intresse för alla. Alternativa hållbara transporter ska aktivt främjas genom planeringen.

STORSLAGEN FJÄLLMILJÖ

Den övergripande målsättningen för planen är att Tärnaby ska utvecklas utan at göra avkall på sina naturvärden. Fjällmiljöns ekosystemtjänster ska långsiktigt säkras. Ett led i denna utveckling är att främja och planera för både rennäring, friluftsliv och bostadsutveckling i samspel med varandra.

Ställningstaganden för utvecklingsområden är utformade för att bevara den fjällmiljö som finns, men även för att skapa goda förutsättningar för en fortsatt renskötsel. Områdena är också hem för ett rikt djurliv vilket medför att kommunen behöver vara varsam om dessa naturmiljöer.

GOD BEBYGGD MILJÖ

Ett ledande mål för utvecklingen av Tärnaby är att stärka identiteten som hembygd, med goda boendemiljöer och ett rikt friluftsliv. Ny bebyggelse måste förhålla sig till den befintliga bebyggelsen för att uppnå en god bebyggelsestruktur, men även ur en estetisk synvinkel. I linje med detta mål föreslås riktlinjer och prioriteringar för bebyggelseutvecklingen samt annan infrastruktur.

LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG

Sjön Gäutan är en del av Tärnabys identitet och en del av den grönblåa struktur som utgör planområdet. För att skydda sjön, vattendrag och tillhörande kulturmiljöer är målsättningen att utveckla aktuella strandnära områden glest och beakta kulturvärden i anslutning till sjöar och vattendrag. Dessa områden specificeras och redovisas i kapitel två ”Planförslag”.

INTERNATIONELLA MILJÖMÅL

Agenda 2030 är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välståndet. Agenda 2030:s mål och delmål är integrerade och odelbara och omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Storumans kommun eftersträvar dessa mål i både planhandläggning och utförande. I samband med framtagandet av en ny kommunövergripande översiktsplan samt Klimatanpassningsplan för Storumans kommun kommer tydligare ställningstaganden med avseende till dessa mål.

NATIONELLA OCH REGIONALA MÅL

TRANSPORTPOLITISKA MÅL

Sveriges transportpolitik eftersträvar att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Europaväg 12 är viktig i detta avseende och dess funktion är därför prioriterad i samband med planeringen av Tärnaby.

De transportpolitiska målen på nationell nivå innefattas av ett funktionsmål. Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, d.v.s. likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

Att verka mot detta funktionsmål i samhällsplanering förutsätter att olika kommunikationers roll i samhället främjar en balans mellan olika transportsystem och färdmedel, på så vis uppnås ett mer jämställt transportsystem.

Hänsynsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt. Planeringen för detta mål ska även bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö och miljökvalitetsmålen nås samt bidra till en ökad hälsa.

Varje år genomför Storumans kommun en trafikantvecka på kommunens skolor där Skytteanska skolan i Tärnaby ingår. Utifrån dessa dialoger får kommunen vetskap om var barn känner sig otrygga i trafiken, dessa dialoger ligger till grund för prioriteringsområden i planeringen vad gäller transportsystem.

JÄMSTÄLLDHETSPOLITIK

Jämställdhetspolitikens övergripande mål i Sverige är att: ”kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.” Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande statsrättslig norm och ett tydligt politiskt mål i Sverige.

Tillgänglighet till det offentliga rummet är en central fråga för jämställdhet i samhällsplanering samt frågor kring detta. Den fysiska miljön tenderar att spegla sociala relationerna genom den materiella verkligheten. För att planera mot en ökad jämställdhet krävs att alla ges liknande förutsättningar att ta del av det kulturliv, friluftsliv och aktiviteter som finns. I enlighet med detta mål föreslås en planeringsinriktning som ska representera Tärnabornas olika behov och förutsättningar.

NATIONELLA FRILUFTSMÅL

Sverige har tio friluftspolitiska mål där kommuner är viktiga aktör när det gäller realiseringen av dessa. I kontexten av Tärnaby bedöms samtliga mål vara viktiga för utvecklingen av friluftslivet. Friluftslivet bidrar till en ökad folkhälsa där aktiviteten i sig är förebyggande och agerar som rehabiliterande hälsovård. Att planera för friluftslivet är på så vis ett sätt att integrera folkhälsoarbetet i kommunens förvaltningar och planera för social hållbarhet.

Tillgängligheten till friluftsliv- och rekreation har betydande positiva effekter på folkhälsan och en prioritering i planeringsinriktningen är att tillgängliggöra den tätortsnära naturen för friluftsliv.

ARKITEKTURPOLITISKA MÅL

Riksdagen antog år 2018 följande arkitekturpolitiska mål;

”Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.”

Arkitektur är ett mångfacetterat begrepp där estetisk utformning, kvalité och hållbarhet är centrala begrepp.

Att planera för bebyggelse i fjälldalarna kräver ett stort ansvarstagande vad gäller bebyggelsens estetiska utformning, men även form och funktion. En väl planerad och på så vis utformad bebyggelse förhöjer ett områdes attraktivitet. På detaljplanenivå och vid prövning av enskilda byggnadsärenden ställs krav på att en god arkitektonisk utformning efterföljs som bidrar till en omsorgsfullt gestaltat livsmiljö i Tärnaby. Denna fördjupade översiktsplan tar ställning främst till förhållanden vad avser höjd på bebyggelse och föreslår riktlinjer för gestaltning.

REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI

Den regionala utvecklingsstrategi (RUS) framtagen av Länsstyrelsen i Västerbotten framhåller en rad indikatorer för utveckling inom regionen. I samband med framtagandet av planförslaget har Storumans kommun haft samråd med regionen för att föra dialog om utvecklingsfrågor. Storumans kommun har ett gott samarbete med regionen vad gäller frågor om vård i form av olika projekt. Inom ramen för den fördjupade översiktsplanerna för Tärnaby anses tre indikatorer samt mål för utveckling från RUS vara särskilt relevanta.

Den första indikatorn är nettoinflyttning, kortfattat kan en attraktiv region kännetecknas av att det är fler som flyttar in än som flyttar ut. Planeringsinriktningen för Tärnaby är att sträva mot att utveckla dess plats inom regionen så att fler ska vilja bo, verka och trivas här. I en attraktiv region väljer fler att bilda familj, vilket ytterligare förbättrar förutsättningarna för en positiv befolkningsutveckling. I detta avseende är Tärnaby dels en centralort tillsammans med Hemavan, dels ett besöksmål både för besökare inom regionen och utom regionen.

Dessa förutsättningar är vad som gör Tärnaby intressant sett från ett regionalt utvecklingsperspektiv. Tärnaby har inte haft en större befolkningstillväxt de senaste åren, men däremot ingen större minskning. Det är därmed viktigt att planera med utgångspunkten att Tärnaby ska vara ett attraktivt samhälle där fler vill bosätta sig och trivs. I samspel med detta ska turistnäringens utveckling främjas.

Arbetsmarknadens förnyelse är den andra särskilt relevanta indikator från RUS i relation till Tärnaby. För att en region ska vara attraktiv för många människor krävs det att det finns en dynamisk arbetsmarknad och ett diversifierat näringsliv. En diversifierad arbetsmarknad innebär att en region inte är beroende av enskilda näringar eller företag. Sett från ett regionalt perspektiv är Tärnaby en betydande del av turistnäringen i regionen med hotell och utförsåkningsmöjligheter, men från ett lokalt perspektiv är det viktigt att i den mån möjligt verka och planera för en diversifiering av näringslivet. Detta inbegriper inte bara nya näringsgrenar utan att även den befintliga turistnäringen diversifieras. Storumans kommun utvecklar den tekniska infrastrukturen i Tärnaby genom att progressivt planera fiber anslutningar genom Sumnet för att skapa bättre förutsättningar i detta avseende.

En sista indikator som Storumans kommun arbetar aktivt med i planeringssammanhang är att sänka ohälsotalet i regionen. Detta eftersträvas i denna plan genom att aktivt och strategiskt planera för att tillgängliggöra miljöer och målpunkter i Tärnaby. Storumans kommun planerar även strategiskt för att öka intresset friluftsliv vilket bidrar till att sänka ohälsotalet i regionen.

REGIONAL KLIMAT- OCH ENERGISTRATEGI

Västerbottens läns klimat- och energistrategi (Tillsammans för klimatet), är en strategi framtagen för att Västerbottens län ska ta sin del i ansvaret att uppnå Sveriges klimatmål för 2045. De två fokusområden förnybara transporter samt en hållbar industri- och tjänstesektor anser Storumans kommun vara särskilt relevanta i samband med planeringen av Tärnaby.

Genom den övergripande planeringen vill kommunen skapa möjligheter för en utökning och utveckling av förnybara transporter i Tärnaby. Detta efterlevs genom arbetet med att utveckla ett sammanhållet nät av el-laddningsstolpar i hela kommunen där Tärnaby är en nod, utpekandet av ett järnvägsreservat med anslutning till samhället i Tärnaby samt fortsatt utveckling av gång- och cykelvägnätet i samhället. För att underlätta omställningen till en hållbar industri- och tjänstesektor utpekas ett utvecklingsområde för

nya etableringar av industrier i anslutning till återvinningscentralen. Nya etableringar gynnas av närheten till återvinning men också tillgången på alternativa transportmedel genom utpekandet av ett järnvägsreservat i anslutning till utvecklingsområdet.

TRAFIKSTRATEGI FÖR E12-REGIONEN

Kvarkenrådets, MidtSkandias och Blå Vägens medlemmar och samarbetspartners har länge arbetat för en ökad gränsöverskridande kunskap och samverkan längs det öst-västliga transportstråket E12. ”Trafikstrategin för E12-regionen är en ansatts att förverkliga det gränsöverskridande arbetet (BAE12). Trafikstrategin utgör en grund för detta planförslag.

Tärnaby ingår i det funktionella delområdet Hemavan/Tärnaby-Mo i Rana. I denna fördjupade översiktsplan anses riksväg E12 vara central för utvecklingen av Tärnaby genom den öst-västliga förbindelsen kommer en övervägande mängd av alla besökare till Tärnaby. I den regionala trafikstrategin framhålls att det finns ett stort behov av cykelbanor och bredare vägrenar längs riksväg E12 inom regionen.

Transportpolitiken i Norge, Sverige och Finland har ett gemensamt mål där ambitionen är att flytta över långväga godstransporter från väg till järnväg. Merparten av järnvägstransporterna går i dagsläget i nord-sydlig riktning för alla tre länder. I linje med denna ambition utpekas reservmark för att möjliggöra järnväg mellan Storuman, Tärnaby och Mo i Rana.

AVSIKTSFÖRKLARING FÖR EN GOD, JÄMLIK OCH JÄMSTÄLLD HÄLSA I VÄSTERBOTEN

Länsstyrelsen i Västerbotten identifierades 2019 ett stort behov av en regional samordning gällande länets folkhälsoarbete. En regional struktur efterfrågades som länkar samman lokal, regional och nationell nivå. Till följd av detta utformades en ny modell för samordning. Avsiktsförklaringen knyter an till flera andra politikområden och arbetet med agenda 2030.

Av de fem utgångspunkter som avsiktsförklaringen framhåller är punkten om **Folkhälsa som samhällsbygge** särskilt relevant vad gäller samhällsplanering och denna översiktsplan. Den föreslagna planeringsinriktningen eftersträvar att skapa goda förutsättningar i den bebyggda miljön för en hälsosam livsstil vilket i sin tur är centralt för att eftersträva social hållbarhet.

TÄRNABY I ETT FOLKHÄLSOPERSPEKTIV

Storumans kommun har antagit en strategisk plan där målet är att kommunen ska kännetecknas som hållbar där alla kan bo, leva och verka med goda förutsättningar i en trivsam livsmiljö. All kommunal verksamhet i Storuman ska genomsyras av ett ekologiskt-, ekonomiskt- och socialt perspektiv samt att all kommunal verksamhet förväntas prioritera arbetet för en god folkhälsa bland medborgarna. Den översiktliga planeringen genomsyras av samma tankesätt, en balans mellan de olika hållbarhetsperspektiven eftersträvas genom att väga in olika perspektiv i denna översiktsplan.

ÖKAD DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE I SAMHÄLLET

Att människor har kontroll över sitt eget liv, tillit till andra, inflytande och delaktighet i samhället är centrala faktorer för att uppnå en god och jämlik hälsa. Att planera för delaktighet och inflytande är att skapa platser där invånare trivs att leva och vistas. Den fysiska planeringen kan inte enskilt skapa goda förutsättningar för detta ändamål, men den kan bidra till en positiv utveckling där möten mellan människor främjas och invånarna får komma till tals när det gäller allmänna intressen. Det är större sannolikhet att personer med lägre socioekonomisk status kan uppleva sig

ha sämre kontroll och inflytande över sina egna livsvillkor och utvecklingen i samhället i stort samt uppleva mindre gemenskap och delaktighet. Det är därmed viktigt att tidigt fånga in synpunkter från allmänheten, men även se till att exempelvis olika åldersgrupper representeras.

EKONOMISK OCH SOCIAL TRYGGHET

Den fysiska och sociala miljön spelar sina respektive roller i allas tillvaro allt från täthet till estetik är viktigt. Det går inte att analysera eller planera för social hållbarhet i ett vakuum utan socioekonomiska faktorer och det fysiska rummet måste tas i beaktning. Planeringen ska genom den fysiska miljön stärka den identitet, kultur och hemortskänsla som redan finns i Tärnaby.

En övervägande stor del av näringslivet består av turistnäringen och det är en essentiell näringsgren för Tärnaby. Det finns däremot andra faktorer som samspelar med långsiktig ekonomisk hållbarhet som fungerande samhällsservice och infrastruktur. Tärna samservice kanaliserar mycket av kommunens och myndigheters samhällsservice till invånare i Tärnaby och hela fjälldestinationen, när det gäller äldreomsorg finns ett serviceboende för äldre i Tärnaby. Det är viktigt att samordna den befintliga samhällsservice som finns för att på bästa sätt tillföra Tärnabor den ekonomiska- och sociala trygghet som finns.

ÖKAD FYSISK AKTIVITET

Friluftsliv och rekreation är en betydande del av livsstilen hos invånare i Tärnaby. Ett väl planerat friluftsliv skapar goda förutsättningar för ett liv i rörelse. Rekreation ska ges utrymme i planeringen genom strategisk markanvändning. Det är viktigt att tillgängliggöra natur- och kulturmiljöer som är för Tärnabor. En god planering av gång- och cykelvägar skapar fler möjligheter till en aktiv livsstil.

BOENDE OCH NÄRMILJÖ

Boendemiljön och ens egen närmiljö är viktigt ur ett folkhälsoperspektiv det är ens omgivning som kan tillföra livskvaliteter där man bor. Planeras ett område för att gynna trivsel bidrar det även till att platsen växer. Inom planområdet finns det ett varierat landskap som tillför värden till boende- och närmiljö. Laxfjället, Tärnaforsen och skogsområden tillför både upplevelsevärden och ekosystemtjänster. Bebyggelsen i området är även unik i sig med en varierande topografi.

BARN- OCH UNGDOMSPOLITIK I ÖVERSIKTSPLANERING

Barn- och ungdomsperspektivet är viktigt att fånga upp i samhällsplanering, det är den samhällsgrupp vilket långtgående kommer påverkas av den fysiska miljö vi planerar för idag och framöver. Förutsättningar för att planera utifrån barn- och ungdomsperspektivet utgår ifrån Sveriges folkhälsopolitiska målområden och FN:s barnkonvention. Målbilden för Storumans kommun är att barnperspektivet ska genomsyra all kommunal verksamhet med syfte att stärka barn och ungdomars rättigheter. År 2020 antog Storumans kommun ett folkhälsopolitiskt program där 4 punkter bedöms vara kopplade till översiktsplaneringen ur ett barn- och ungdomsperspektiv.

Följaktligen har den fördjupade översiktsplanen dessa målsättningar:

- Översiktsplaneringen ska aktivt jobba för att ge barn- och ungdomar en trygg, utvecklande och god skolmiljö.
- Översiktsplaneringen ska skapa goda förutsättningar för att ge barn- och ungdomar en trygg och meningsfull fritid.
- Översiktsplaneringen ska aktivt jobba för att tillföra barn- och ungdomar fler möjligheter till en aktiv och fysisk fritid.
- Barn- och ungdomar ska ges möjligheter till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling.

DIALOG OCH MEDBORGARINFLYTANDE

Styrkan i en väl framtagen fördjupad översiktsplan ligger i att planförslaget är lokalt förankrat genom en inkluderande process. Medborgardialoger har genomförts som utforskat allmänna intressen inom ramen för en fördjupad översiktsplan för Tärnaby där både invånare i samhället samt andra intressenter har tagit del. En medborgardialog är ett samtal om samhällsfrågor där medborgare, förtroendevalda och tjänstemän deltar, allmänna intressen brukar allt som oftast då vara centralt för diskussionen. Dialogerna har haft olika temaområden för att få en bred på synpunkter och idéer för Tärnaby som plats. Miljöfrågor, näringslivet och allmän service har varit teman för att tidigt i processen arbeta med de tre hållbarhetsperspektiven. Inom ramen för den fördjupad översiktsplan för Tärnaby har det hållits tre medborgardialoger under våren 2019 samt en digital dialog mellan september 2018 och februari 2019, den senare var öppen för att inhämta eventuella ytterligare synpunkter fram till den sista februari 2019 för att sedan sammanfattas tillsammans med övriga dialoger. Det har även ägt rum en ortsboträff december år 2021 i Hemavan då planförslaget presenterades för cirka 130 Tärna- och Hemavanbor. År 2018 och 2020 hölls även trafikantveckan i Storumans kommun där Tärnaby var representerat, idéer och synpunkter framhölls kring trafiken, i samband med detta fick elever från Skytteanska skolan uttrycka sina tankar om trafiken i området. En medborgardialog

inriktad på skoterfrågor ägde rum 2019 där bland annat skoterleder och skotertrafiken i och runt samhället diskuterades.

Samtliga dialoger har dokumenterats, synpunkter som kommit fram under dessa dialoger har sammanställts och synpunkterna har utgjort ett underlag i arbetat med att ta fram förslag för denna fördjupade översiktsplan. Dialoger är en kontinuerlig del av framtagandeprocessen för att förankra frågor inom kommunens verksamheter. Destinationsbolaget Hemavan Tärnaby har

involverats aktivt för att lyfta lokala perspektiv och besöksnäringens intressen inom kommunens organisation och verksamheter genom regelbundna möten. Utifrån dialoger och samråd har synpunkter och förslag sammanställts. Under denna period har det även hållits fokusgruppsmöten med andra relevanta aktörer inom planområdet.

Den fördjupad översiktsplan Tärnaby ersätter den nuvarande fördjupade översiktsplanen för Tärnaby från 1998. Den tidigare fördjupade översiktsplanen för Tärnaby är en fysisk handling, tanken är att den nya ska vara en modern digital version. Den kommer då att bli lättare att aktualisera, d.v.s. att kommunfullmäktige får möjlighet att pröva den vid varje ny mandatperiod om nya förutsättningar, nya kunskaper, lagändringar eller annan politisk uppfattning föreligger som medför att den behöver revideras.

Mellan den 06/01 till 09/08 år 2021 har planförslaget varit på utställning för allmänheten och synpunkter har lämnats in digitalt. Efter utställningsperioden har passerat sammanställs alla synpunkter i en sammanfattande samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen framarbetas av planarbetets styrgrupp där även länsstyrelsens yttranden samlas. Styrgruppen infogar ställningstaganden och ger svar till yttranden. Sista steget i arbetsgången är att förankra samrådsredogörelsen hos Kommunstyrelsen som beslutar om att gå vidare med planprocessen. Sedan skickades det reviderade planförslaget ut på granskning där det återigen finns möjlighet att lämna synpunkter. Till sist är det kommunfullmäktige som beslutar om planen ska antas.

SAMRÅD MED SAMEBYAR

Storumans kommun är en samisk förvaltningskommun och därav är det viktigt att samråda om översiktsplanering då det berör många delar av samhället däribland rennäringen och samebyar. I samband med översiktsplanering i Tärnaby berörs särskilt Vapsten sameby, men även Ubmeje Tjäeldie. Den fördjupade översiktsplanen har behandlats under två årliga samrådsmöten med respektive sameby.

Efter den formella samrådsperioden hölls det ett till möte med den samiska referensgruppen för att vidare informera om den fördjupade översiktsplanen. Utefter samråden har den fördjupade översiktsplanen omarbetats för att ge tydligare vägledning vad gäller markanvändning i relation till samiska kulturvärden och rennäring.

SAMMANSTÄLLNING AV DIALOGER

En sammanställning av förslag från dialoger presenteras under respektive rubrik i detta avsnitt. Sammantaget har det varit en blandning av Tärnabor som delgett sina tankar och reflektioner genom digitala dialoger, ortsboträff och samråd.

NÄRINGSLIV, BEBYGGELSE OCH CIVILSAMHÄLLE

Gränsmarknaden och det aktiva föreningslivet är något som uppskattas i Tärnaby och tillför ett mervärde i form av aktiviteter och umgänge. Tärnaby har ett relativt stort utbud av förskolor och skolor relativt till sin storlek är en styrka för samhället. Den fysiska miljön i Tärnaby utpekas som det viktigaste utvecklingsområdet för Tärnabor när det kommer till näringsliv och civilsamhälle. Tärnabor ser främst två utvecklingsområden vad gäller bebyggelse;

- Centrumbildning (Miljö, funktion och innehåll)
- Bostadsbrist (studentboende, turistboende, kontorslokaler)

Lösningen som Tärnabor själva ser är att bilda flera tomter, samt förtätning av den befintlig bebyggelsen för att uppnå en centrumbildning och samtidigt minska bostadsbristen inom de tidigare nämnda områdena. Detta är centrala perspektiv som har lyfts i kommunens organisation och förvaltningar.

Det är en omfattande fråga som berör många områden främst hur förtätningen ska ske, vilket är viktigt att planera långsiktigt och hållbart för att skapa en god centrumbildning och motverka bostadsbrist utan att göra avkall på de naturvärden eller den bild av Tärnaby som råder. Det är en central fråga för denna fördjupade översiktsplan att ge förslag på hur en sådan utveckling kan uppnås.

En utveckling av Laxfjället ses som önskvärd, Tärnabor pekar på att fjället behöver sammanbindas med samhället genom infrastruktur och bostadsområden så att denna storslagna fjällmiljö kan nyttjas hållbart som en resurs för Tärnaby.

KOMMUNALTEKNIK

Det främsta utvecklingsområdet som föreslås vad gäller kommunalteknik är kopplade till gång- och cykelvägar i anslutning till E12:an och sjön Gäutan. Detta är frågor som kommunen aktivt arbetar med i form utav att diskutera trafiksäkerhetsfrågor i planeringsmöten inom organisationen och i samråd med Trafikverket. En långsiktig plan för utveckling av fiber i Tärnaby ingår i planförslaget. Bowlingen i samhället är något Tärnabor värnar om och ses som en ljuspunkt.

BEVARANDE OCH HÅLLBARHET

Tärnaleden framhålls som en viktig tillgång för Tärnabor, leden har höga upplevelsevärden då den följer Tärnaforsen i östra delen av samhället och fungerar är en port mot fjället. Landskapet och naturen i Tärnaby exemplifierar och påvisar vad en kulturmiljö är i dalgångar, lämningar påvisar traditioner av såväl friluftsliv, samisk kultur och nybyggare. I planförslaget avsätts reservmark för rekreation som följer Tärnaleden på den östra sidan av samhället och ställningstaganden om hur kulturmiljöer bör hanteras i efterföljande planering. Det presenteras även förslag på hur Tärnaleden kan förlängas in mot samhället samt runt Laxfjället för att skapa en rundled.

Tärnabor vill även slå vakt om den identitet och bykänsla som finns vilket måste vägas in kring frågor om centrumbildning och förtätning. Det är av detta skäll planeringen i Tärnaby måste ha tillförsikt till hur markanvändningen ser ut.

Tärnabor har också önskemål om att förbättra utbudet av hållbara transporter till och från Tärnaby. Detta gäller tillgången på kollektivtrafik, skid- och skoterleder samt gång- och cykelvägar (GC-vägar).

KOMMERSIELL OCH OFFENTLIG SERVICE

Offentlig service tycker Tärnabor generellt fungerar bra genom den kommunala filialen samservice vilken levererar samhällsservice till befolkningen. Vården som finns tillgänglig bedöms vara välfungerande likaså den skolverksamhet som finns. Vården kan stundtals vara belastad under turismens högsäsong då antalet vistande i Tärnaby med stor marginal kan överstiga antalet boende i Tärnaby. Den kommersiella servicen i Tärnaby anses behöva ett lyft med ett större utbud enligt Tärnabor.

SÅ SYNLIGGÖR VI INKOMNA FÖRSLAG

Fortsättningsvis i planförslaget kommer ett urval av Tärnabors egna idéer som berör den fysiska utformningen och möjliga utvecklingsinriktningar för orten presenteras i löpande text. Förslag som är inkomna från Tärnabor presenteras genom att dessa markeras med blått i marginalen.

MÅL OCH UTVECKLINGSPERSPEKTIV

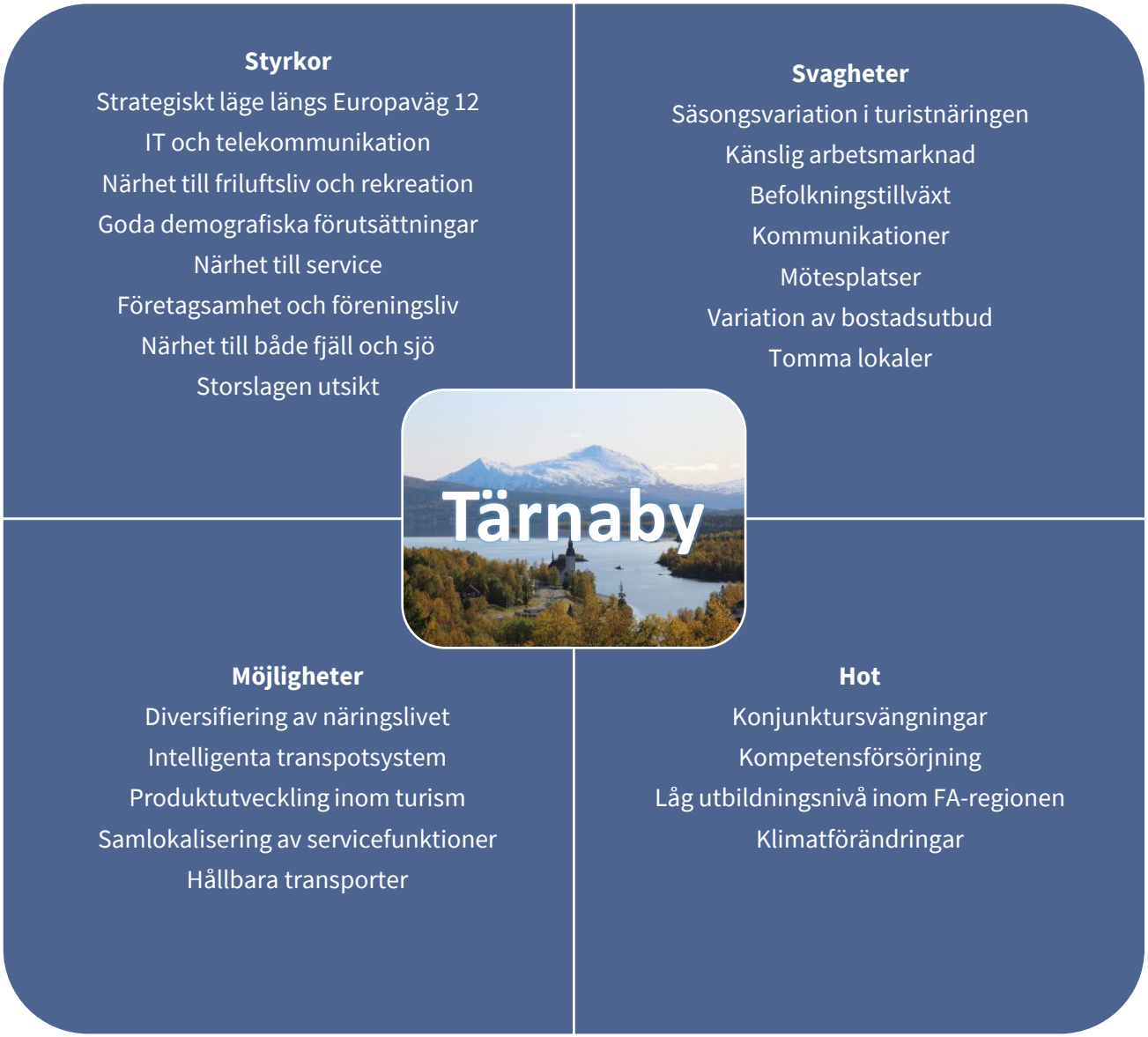
Utvecklingsperspektivet för Tärnaby är en fortsatt expansion och en utökad marknad inom besöksnäring samt en hållbar utveckling som hemort. Dessa två utvecklingsperspektiv är sammanvävda då det ena är knutet till det andras utveckling och kontinuitet. Varje veckas utökning av beläggningen under icke skidsäsong är därför av stor betydelse för dels företagens ekonomi, dels samhällets utveckling. Fjällvandringar, fiske och jakt samordnat med rennäringens intressen är ett led i den hållbara utvecklingen ur en ekologisk synpunkt samt socialt- och ekonomiskt. Den samiska kulturen ska vara en levande del av identiteten och samhället i stort.

Utveckling och framgång för en plats som Tärnaby hänger oftast ihop med unika förutsättningar som inte är lätta att replikera. Det är flera faktorer som både bidrar till framgång och brister som hämmar utveckling.

För att sammanfatta detta avsnitt presenteras en SWOT-analys för Tärnaby, i grunden är det en företagsekonomisk analys. Analysmetoden har allt eftersom hittat nya användningsområden där samhällsplanering är ett användningsområde. Metoden lämpar sig för att konstruera en modell där olika aspekter kan belysas.

En SWOT-analys utgår ifrån att lyfta fram styrkor och svagheter vilka ur ett samhällsplaneringsperspektiv utrycker sig i ekonomiska, sociala och ekologiska förutsättningar för Tärnaby. Möjligheter och hot står för de omvärldsfaktorer som kan tänkas påverka eller aktivt påverka utvecklingen antigen negativt eller positivt. Det är därför relevant att identifiera dessa faktorer.

En del faktorer kan både vara en styrka och en svaghet när man ser till utveckling, exempelvis är det topografin i Tärnaby som är förutsättningen för den alpina turistnäringen och höga upplevelsevärden för invånare, men samtidigt utgör den en utmaning för planering av bostäder och trafik. Tärnaby har goda demografiska förutsättningar med en befolkning som tillskillnad från många orter i Sverige inte utvecklas mot en åldrande befolkning.

Detta kan bero på att unga aktivt söker sig till Tärnaby för bosättning vilket måste bejakas och ses vara en positiv trend. Den regionala trenden påvisar en nettoutflyttning av unga från Storumans kommun som FA-region vilket påvisar än mer vikten av att belysa detta.

Den väl utbyggda IT-infrastrukturen i Tärnaby skapar goda förutsättningar gällande den globala trenden mot en så kallad ”tjänstefiering” inom industrin där en förskjutning av fokus från produktionsanläggningar och råvaror till humankapital. En sådan utveckling kan driva och utveckla samhällsfunktioner och företag, inte minst över stora avstånd.

IT-infrastruktur är en utgångspunkt för nya företags lokaliseringsbeslut, en väl utvecklad infrastruktur är även det en förutsättning där Tärnaby har det strategiska läget gentemot E12:an och den norska marknaden.

Identitet är något som förankras både hos människor och Tärnaby som plats. Det kan stundvis vara ett diffust begrepp, men är starkt sammanknippat med utvecklingen av platsen i sig.

Den starka identiteten lokala identiteten förstärks och är en följd av de många styrkor som bygger tillhörigheten till platsen i sig, identiteten blir på så vis ett uttryck för platsens styrkor och historia.

Utvecklingsmöjligheterna för Tärnaby påverkas negativt av ett antal faktorer, men främst den rådande näringsstrukturen, kommunikationer, samt även den obalans i turistnäringen som till stor del orsakas av säsongsvariation.

Merparten av arbetsplatserna i Tärnaby är knutna till turism och samhällsservice vilket medför att omvärldsfaktorer kan påverka utvecklingen utöver säsongsvariationen. Därför måste trender i omvärlden omsättas i det lokala planet. Tärnaby ingår i Storumans funktionella analysregion (FA-region), en avgränsning Tillväxtverket tagit fram för regional analys (2015). Goda demografiska förutsättningar utpekas som viktiga för näringslivet. En fortsatt utveckling av turistnäringen förutsätter att arbetskraftsförsörjning är möjlig. Samhällsservice, IT-infrastruktur, fjällmiljön är i ett globalt perspektiv nyckelfaktorer för tillväxten.

Planeringsinriktningen för Tärnaby måste vara framåtsyftande för att möjliggöra kombinationsnäringar. I den mån som går kan då turistnäringen diversifieras; exempelvis tillför jordbruket kvalitéer i landskapet som gynnar turismen, likaså att planera för det rörliga friluftslivet i kombination med att lyfta barmarksaktiviteter som mountainbike.

Den goda tillgången på en variation av naturmiljöer som finns inom planområdet ger Tärnaby med sin unika karaktär goda möjligheter att utvecklas till ett större besöksmål året runt. En diversifiering av näringslivet i Tärnaby förutsätter en effektiv kompetensförsörjning, att lyfta utbildningsnivån för Storuman som FA-region är en viktig del av detta, då utbildningsnivån idag är låg inom FA-regionen. Det försvårar kompetensförsörjning och i förlängningen en potentiell utveckling av näringslivet i Tärnaby. Turistnäringen är en konkurrensutsatt sektor vilket betyder att den är sårbar och kräver ständig utveckling.

Ett ledord för en god samhällsutveckling är flexibilitet när man ser till bostadsmarknaden, arbetsmarknaden och servicefunktioner. Samhällsplaneringen ska underlätta genom att skapa långsiktigt goda förutsättningar för arbets- och bostadsmarknaden oavsett utvecklingstakt. Det ska vara attraktivt att flytta till och bo i Tärnaby. Den digitalisering vi idag ser i samhället kan komma att bli en resurs för Tärnaby, företagsamheten, servicefunktioner, närheten till friluftsliv och rekreation gör det möjligt at kombinera dessa till synes olika områden. Den identitet som Tärnaby har som plats kommer naturligt att utvecklas i takt med förnyelse och att nya näringsgrenar växer fram. Det är därför centralt att beakta infrastruktur och utveckling från näringslivets perspektiv. Planeringen utgår från de olika förutsättningar som finns i den fysiska miljön, men mjuka värden som presenterats i detta avsnitt är också en del av utvecklingen.

TRE NYCKELFRÅGOR FÖR TÄRNABY

Den övergripande målbilden för Tärnaby är en långsiktigt hållbar utveckling. Hållbar utveckling är ett begrepp som används i mångt och mycket inom dagens planering och kan vara svårt att konkretisera. På ett övergripande plan omfattar hållbar utveckling tre huvudkategorier, social, ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling. Hemorten Tärnaby ska ges möjligheter till utveckling av både fritidsboende samt permanentboende. I samband med detta gäller det att utveckla en robust samhällsstruktur för Tärnaby, se till olika scenarion och samhällets utveckling i stort.

I denna fördjupade översiktsplan är målet att skapa hållbara planmässiga förutsättningar för Tärnaby som hemort och besöksmål. Det ska finnas goda förutsättningar för utbyggnad av såväl bostäder som anläggningar för vinter- och sommarturism. Tärnaby ska ha möjligheten och förutsättningar till att bli ett av Sveriges främsta områden för fjällturism året runt. Målbilden är att turistnäringen inte ska utvecklas på fjällområdets bekostnad, utan fjällområdet ska finnas tillgängligt för rekreation och friluftsliv. Orörd natur och stillhet är en del av identiteten i området och ska fortsatt eftersträvas. Det övergripande målet är att skapa ett attraktivt Tärnaby för både permanentboende, fritidshus samt turism.

Utvecklingsperspektiven kan sammanfattas med tre punkter.

En långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling av Tärnaby som tillåter både tillväxt och kontinuitet.

En växande turistort som inte gör avkall på sin attraktivitet som boendeort.

Ekologisk och social hållbarhet är centralt för utvecklingen av Tärnaby, det ska aktivt planeras för att stärka identiteten, tillhörande natur och ekosystem.

EN LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR UTVECKLING

I Tärnaby finns det många framträdande intressen att tillgodose besöksnäringen, rennäringen, verksamheter och allmänna intressen. En långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling för Tärnaby är att dessa intressen samspelar och gynnas av varandra. En utveckling i denna riktning grundar sig i god dialog och samarbete. Dessa framträdande intressen ska ge sig uttryck i den tänkta markanvändningen så helheten beaktas.

I flera avseenden eftersträvas en tillväxt för besöksnäringen och befolkningen i Tärnaby då det finns ett utrymme för Tärnaby att växa och bli mer attraktivt för både boende och besökare. Ser man till andra intressen som exempelvis rennäringen är kontinuitet en viktig faktor för vardagen. Att planera för både tillväxt och kontinuitet medför att översiktsplaneringen måste behandla flera perspektiv och ge tydlig vägledning för efterföljande planering.

EN VÄXANDE TURISTORT

Tärnaby kännetecknas av sin historia som skidort och har länge tillsammans med Hemavan varit norra Sveriges största alpina skidområde. I linje med områdets historia och samtid är dess plats som turistort central för utvecklingen på lokal nivå.

EKOLOGISK OCH SOCIAL HÅLLBARHET

Ett växande Tärnaby ställer krav på både tjänstemän och folkvalda politiker. Parallellt med utbyggnad av nya bostadsområden, industri och vägar behöver den grönblåa struktur som kännetecknar Tärnaby förvaltas på ett bra sätt. Naturmiljöer är en resurs både för friluftslivet och det pågående klimatanpassningsarbetet. I denna fördjupade översiktsplan tas en betydande mängd ställningstaganden sitt avstamp i ekologisk och social hållbarhet.

SÅ SYNLIGGÖR VI NYCKELFRÅGORNA

I nästa kapitel kommer fortsättningsvis ställningstaganden redovisas i punktform efter varje delavsnitt för att konkretisera planeringsinriktningen. Ställningstaganden kan vara allmänna eller kopplade till särskilda utvecklings- och markanvändningsområden. Detta görs för att ge tydlig vägledning för efterföljande planering. Ställningstaganden ska även verka mot att införliva de tre övergripande utvecklingsperspektiven.

KAPITEL 2. PLANFÖRSLAG

I detta kapitel redogör vi för den framtida användningen av mark- och vattenområden i Tärnaby. Kapitlet visar bland annat förslag till nya bostäder, verksamheter, utveckling av det gröna samt trafikåtgärder i samhället. Tre nyckelfrågor har identifierats med utgångspunkt i den visioner, mål och riktlinjer som har identifierats. Nyckelfrågorna är vägledande i planarbetet. Varje avsnitt i detta kapitel följs av ett antal ställningstaganden som ska vara vägledande i efterföljande planering.

INLEDNING

I detta kapitel presenteras planförslagen för den framtida utveckling av Tärnaby samhälle som ska ge sig uttryck för den strategiska inriktningen på ett konkret vis. När det kommer till bebyggelseutveckling i Tärnaby har inte anmärkningsvärt mycket utvecklats sedan år 1998. Tanken med den nya planeringsinriktningen för Tärnaby är att utforma en robust service och ortsstruktur som tillåter och främjar tillväxt.

Planeringsinriktningen ska långsiktigt sträva mot att Tärnaby får ett tydligare och livligare centrum.

Planområdet omfattar hela Tärnaby samhälle och Laxfjället. Planområdet sträcker sig från Getviken och Konäset i väst till Tärnafors och Backnäs i öst. Avgränsningarna har utformats så att planområdet innefattar de områden som traditionellt identifierats med Tärnaby. Planförslagen tar även hänsyn till och inkluderar de områden vilka identifierats vara av stor vikt för näringslivet samt anses vara av allmänt intresse.

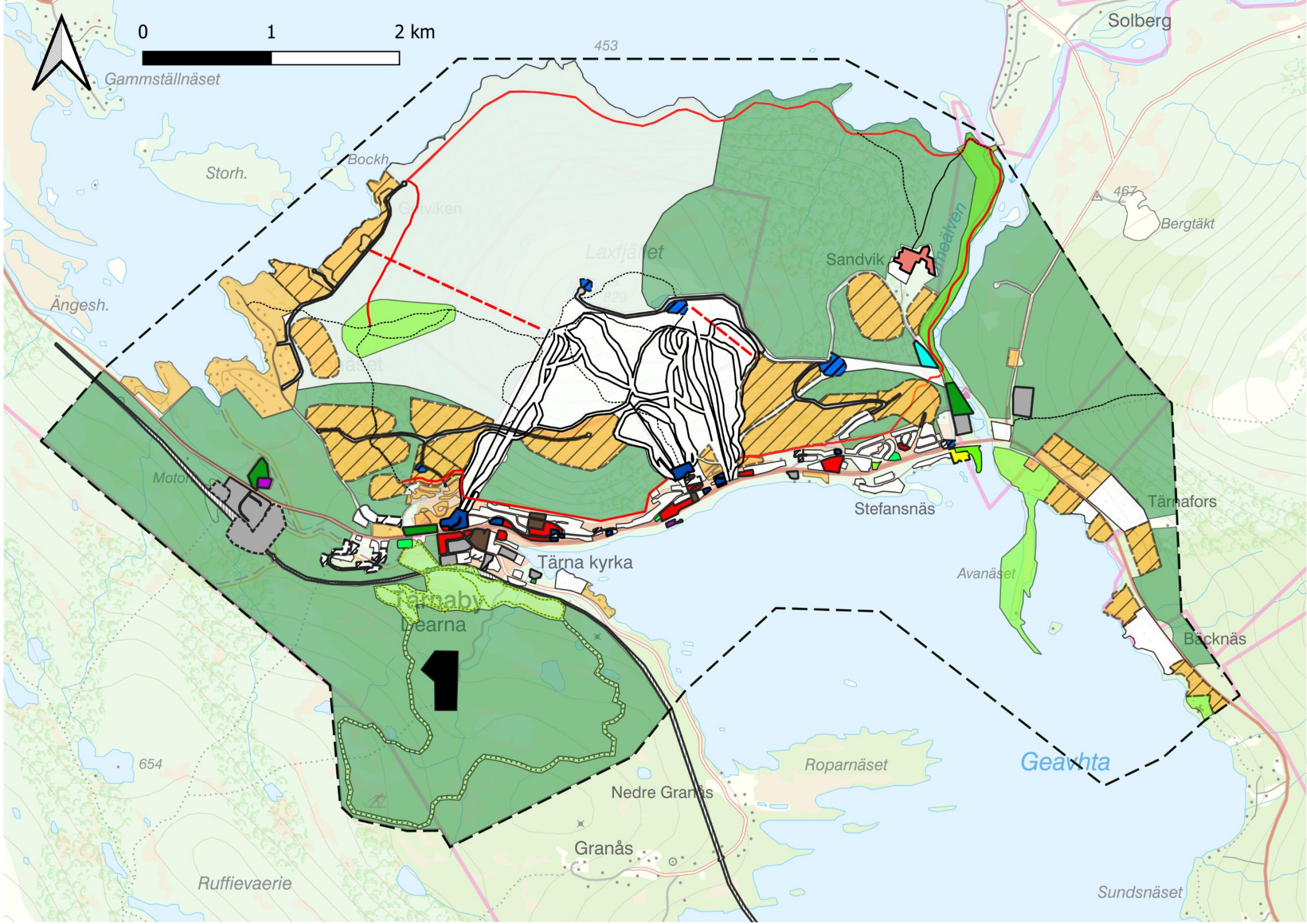
Områden som ligger utanför planområdet faller under den övergripande översiktsplanens när det gäller, markanvändning, allmänna intressen och strategiska frågor. Den fördjupade planen för Tärnaby fokuserar primärt på frågor som berör markanvändning och allmänna intressen inom själva planområdet.

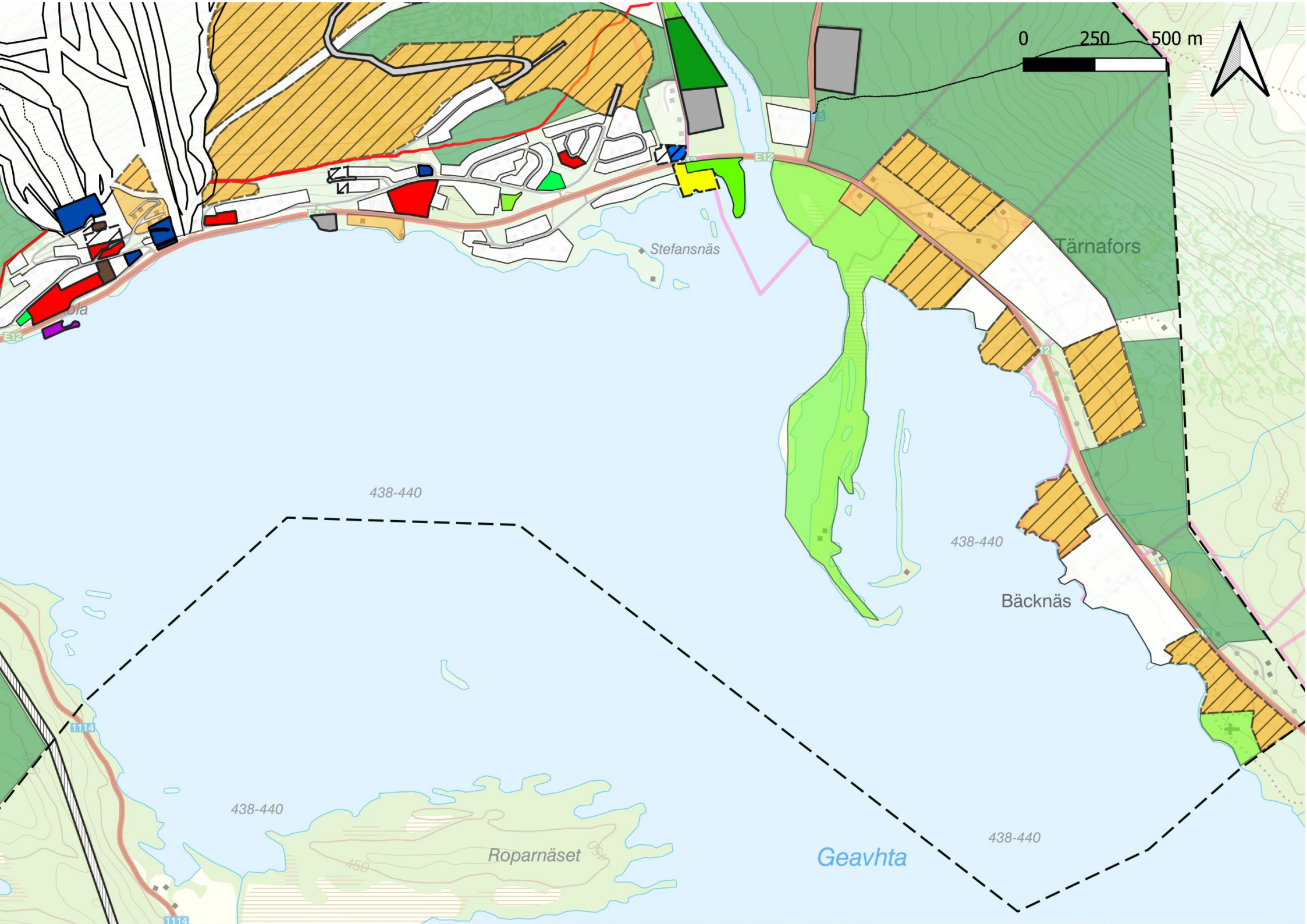
ÖVERSIKTSKARTOR PLANFÖRSLAG

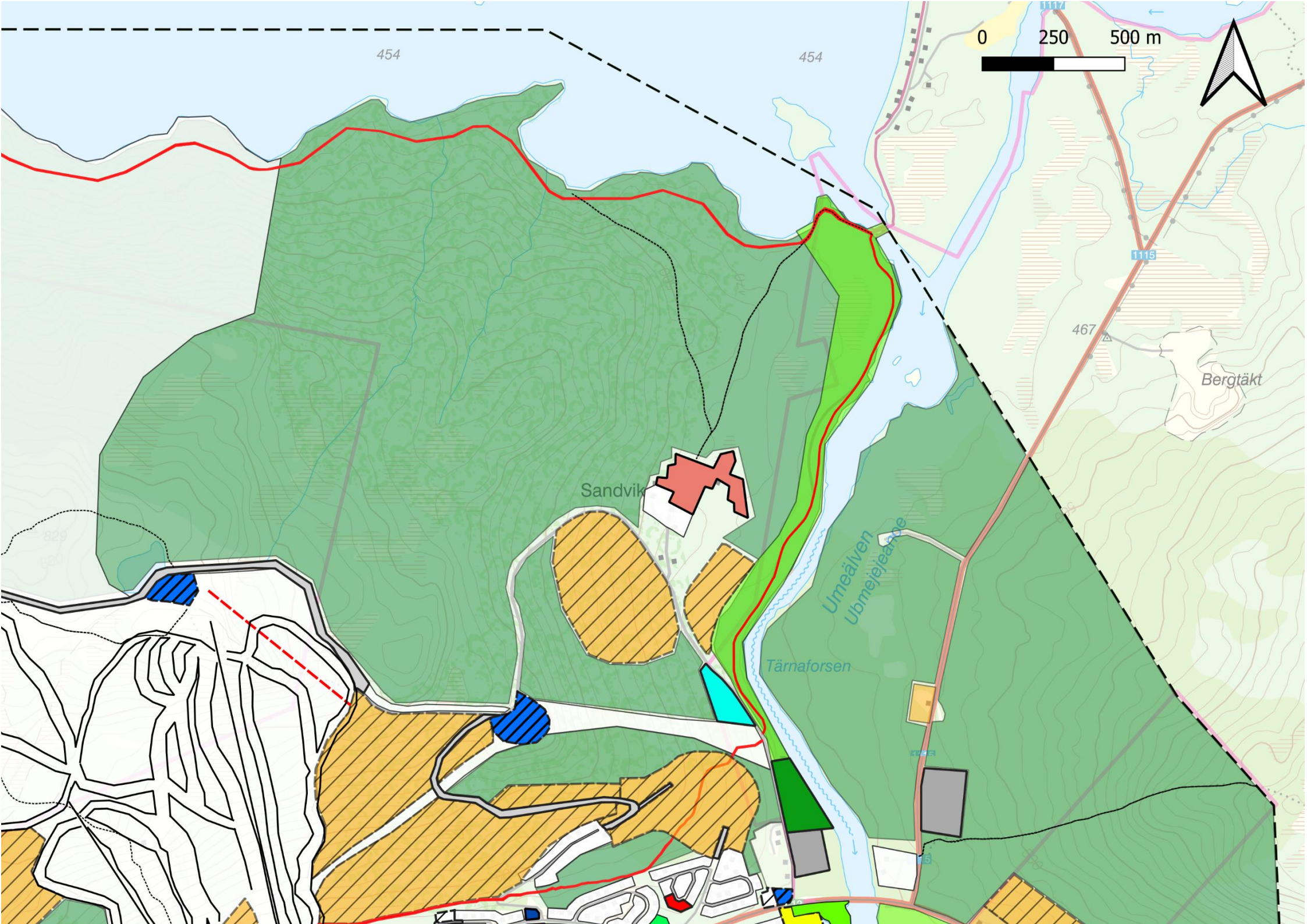
Följande kartor visar den övergripande markanvändningen inom planområdet. Planförslagen som redovisas i denna fördjupade översiktsplan redovisas också i dessa kartor. Teckenförklaringen för samtliga kartor återfinns på denna sida, se teckenförklaringen för referens.

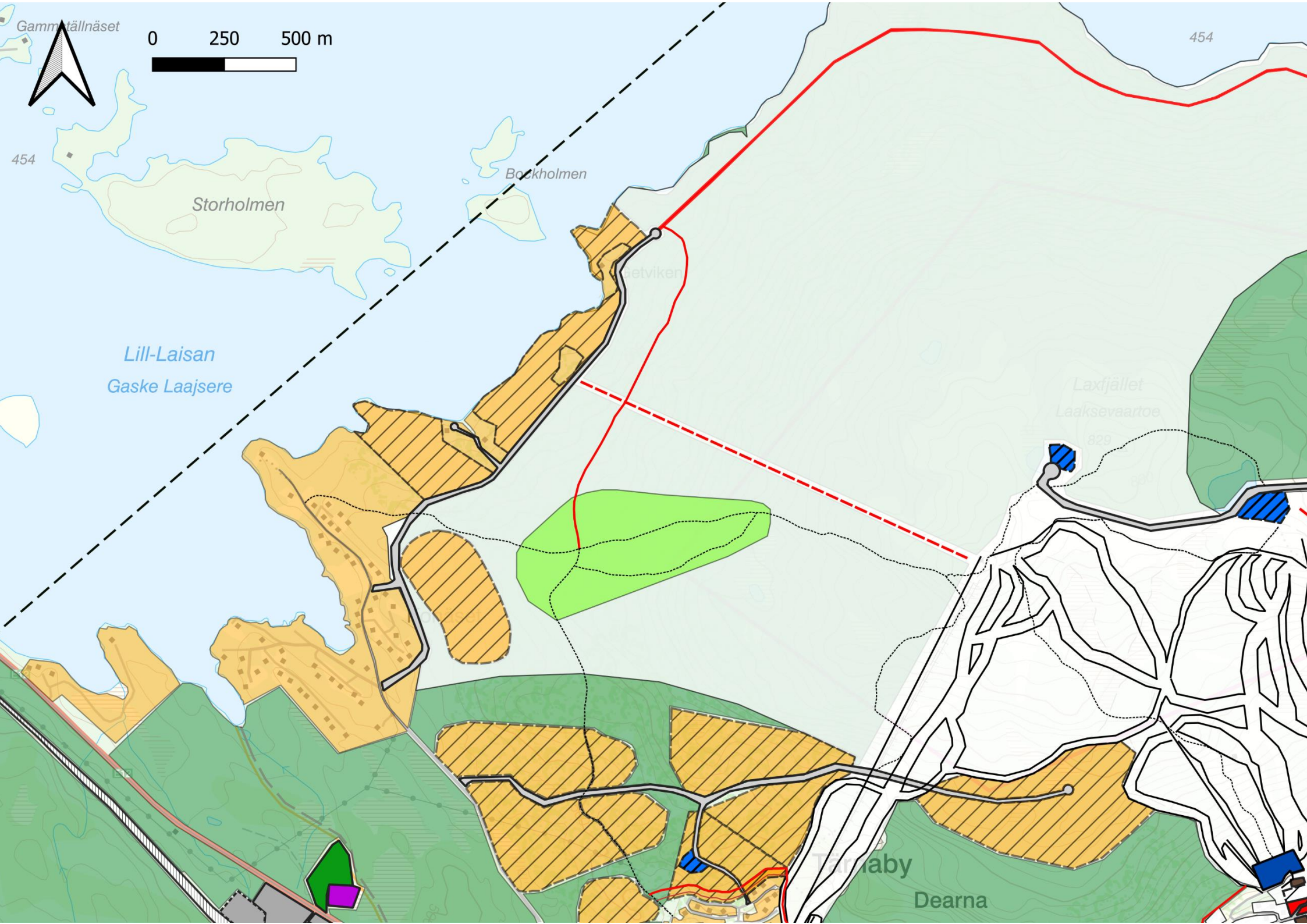

0
1
2 km
Gammställnäset
453
Storh.
Bockh.
Ängesh.
Laxfjället
Sandvik
Solberg
467
Bergtäkt
Stefansnäs
Tärnafors
Tärna kyrka
Avanäset
Tärnaby
Bäcknäs
654
Roparnäset
Geavhta
Nedre Granås
Granås
Ruffievaerie
Sundsnäset

Tärnaby
E12
438-440
Lomtjärnen
Stormyrtjärnen
Nedre Granås
1114
Granås
0
250
500 m

0
250
500 m
Stefansnäs
Tärnafors
Bäcknäs
438-440
438-440
438-440
438-440
Roparnäset
Geavhta
E12
1114

0
250
500 m
454
454
1115
467
Bergtäkt
Sandvik
Umeälven
Ubmejeälve
Tärnaforsen

Gammtällnäset
0
250
500 m
454
Storholmen
Bockholmen
Getviken
Lill-Laisan
Gaske Laajsere
454
Laxfjället
Laaksevaartoe
829
Tärnaby
Dearna

BOSTÄDER

Tärnaby är en centralort som till största delen består av friliggande villabebyggelse. Bostäderna är mestadels enfamiljshus men öster om kyrkogården finns några fastigheter med lägenheter, liksom i sluttningen ovan och öster om torget. Fritidshus finns i samhället framför allt nordväst vid Getviken samt norr om Tullstationen. Det finns även enstaka fritidshus i närområdet runt Gäutan. fastigheter AB Umluspen verkar i Storumans kommun och har idag cirka 120 lägenheter i Tärnaby.

Andelen äldre i Storumans kommun kommer att öka på en övergripande nivå. 2030 kommer cirka 31 procent av kommuninvånarna att ha fyllt 65 år vilket medför att efterfrågan på bostäder framöver delvis behöver tillgodose den åldersgruppens behov. Äldre ska ha möjlighet att kunna bo kvar i den egna bostaden så länge det är möjligt att kunna få den vård och omsorg de behöver. Det innebär att bostäder måste vara flexibla och anpassade efter de äldres behov. Bland annat ställer det generellt högre krav på tillgänglighet, såväl invändigt som för utemiljöer, frilufts- och rekreationsområden. Tärnaby har ett gott utbud på samhällsservice vilket gör det till en attraktiv del av kommunen att bo i.

Exempel på ny bebyggelse i centrumområdet.

FÖRSLAG PÅ UTVECKLING

I skrivande stund sker förtätning i centrala delar av Tärnaby för att bemöta en potentiell ökad efterfrågan på permanentboende samt öka lägenhetsbeståndet. Ett exempel på detta är Sundsprojektet i Tärnaby som drivs av fastigheter AB Umluspen, insatsen är ett gott exempel på hur lokaler och bebyggelser kan användas effektivt och hållbart. På bottenplanen av byggnaden har ett samiskt kulturcentrum öppnat. På andra våningen finns det nya lägenheter. I sig exemplifierar satsningen hur underhåll och att ta vara på den bebyggelse som finns kan vara viktigare än nyproduktion. Att planera verksamheter i anslutning till bebyggelse lägger grunden för ett levande samhälle.

Österut i planområdet längs E12:an intill Tärnafors och Bäcknäs finns det möjligheter till att bebygga nya områden för turistboende samt permanentboende, men är markerat som turistboende på kartan. Trenden för planområdet i sin helhet påvisar att distinktionen mellan de två olika boendetyperna alltmer minskar när man ser till hur ofta och länge delårsboenden bebos under året, följaktligen måste det planeras flexibelt. En ökning av antalet permanentboende i likhet med Hemavan är önskvärd, det behöver följaktligen finnas utrymme och beredskap för att boendetyperna kan förändras över tid. Placeringen och utbredningen av turistboenden får följdeffekter på sammanhållningen av bebyggelsen, då dessa kan vara tomma delar av året.

Utpekade utvecklingsområden för bostadsområden möjliggör en långsiktig tillväxt för samhället och turistnäringen. En sådan utveckling sker över tid och därför har en planeringsinriktning för bostadsutvecklingen tagits fram. Fritidshus är även ett långsiktigt flexibelt alternativ då omvandling till permanentbostäder är möjlig.

Utvecklingsområden för bostäder har olika förutsättningar i planeringen utifrån en rad olika faktorer, hur framkomligheten är inom området, geologiska förhållanden och tidig projektering. En översiktlig planeringsinriktning av utvecklingsområden presenteras utifrån tre olika nivåer i relation till dessa faktorer. Generellt är utvecklingsområden som ansluter till befintliga bebyggelseområdena prioriterade tillsammans med områden utpekade för permanentbostäder. Utvecklingsområdena kan även ha olika förutsättningar för utvecklingen av vatten- och avloppssystem i enlighet med områdesplanen för VA. Det är även viktigt att förhålla sig till den lutning som finns inom ett givet område för att framkomligheten ska vara god vad gäller räddningsfordon.

Östra delen av Laxfjället är ett utpekat för utveckling av fritidshus och turism och anses därför prioriterat som område för bostadsutveckling. Storumans kommun har ambitionen att marken mot Getviken används för nybyggnationer av turistboende samt permanentboende närmast samhället. Bostadsområdet söder om Europaväg 12 väster om Vikmyran är reservmark tänkt för permanentboende med närhet till friluftslivs- och rekreationsanläggningar.

säsongsarbetare och studenter. Det är viktigt att tillförse en åldrande befolkning i kommunen och ungdomar som exempelvis arbetar inom turistnäringen med alternativa boendetyper. Det blir därav prioriterat att skapa goda planmässiga förutsättningar för utvecklingen av en mer blandad bebyggelse som förser dessa olika åldersgrupper med fler alternativ.

I stora delar av Tärnaby dominerar friliggande villatomter, men det finns pågående detaljplaner där förtätning och utvidgning av lägenhetsbeståndet kan ske. Kyrkostaden är ett detaljplanelagt område som ligger i ett attraktivt och centrumnära läge i Tärnaby Inom området tillåts bebyggelse med 2 våningar i kvarterets norra och östra del respektive 3 våningar i sydvästlig riktning.

Sjukstugebacken som ligger i den östra delen av Tärnaby är även det ett detaljplanelagt område där en förtätning i närhet till samhällsservice (sjukstugan) kan ske. Inom detta område tillåts bebyggelse med upp till två våningar. Dessa detaljplanelagda områden ger möjlighet till att utöka lägenhetsbeståndet på lång sikt och förse säsongsarbetare, äldre och studerande med alternativ. En mer blandad bebyggelse skapar goda förutsättningar för en ökad social hållbarhet på sikt.

Planförslagets tidshorisont är lång och kommunen kan inte alltid styra i vilken takt all utbyggnad sker. Genom att följa planeringsinriktningen och verka mot den gemensamma visionen för Tärnaby uppnås en långsiktigt hållbar utveckling.

Tärnaby har en begränsad yta att använda för boende med tanke på samhällets topografi och placeringen mellan Laxfjället och älven, med den förutsättningen i åtanke har områden för ny bebyggelse utpekats utifrån en vilja att utveckla Laxfjället samt öka beståndet på befintliga fritidshus- och permanentbostäder.

Planeringsinriktningen för Tärnaby ska ge goda förutsättningar för utvecklingen av ett mer varierat utbud av boendetyper. Bostäder ska planeras flexibelt dels för den yngre befolkningen, dels anpassat efter de äldres behov.

GESTALTNING AV BOSTADSBEBYGGELSE

Planeringsprocessen är en gestaltningsprocess, genom planering formas strukturer i samhället och förutsättningar ges för det enskilda byggandet. Att framhålla och efterfölja riktlinjer för gestaltning både skapar och skyddar grundläggande värden i vår livsmiljö. Tillkommande bostadsområden är inte bara en del av den omgivande bebyggelsen utan blir även ett nytt inslag i den landskapsbild som kännetecknar Tärnaby. En väl utformad bebyggelse förhöjer ett områdes attraktivitet och anpassar sig bättre till den befintliga bebyggelsen.

Material- och färgsättning har därför en stor betydelse för att skapa en sammanhållen miljö. Många av byggnaderna i Tärnaby är målade i ljusa kulörer. Ljusa kulörer på fasader kompletterar inte den vita landskapsbild som ges liv av snö under stora delar av året. Nya bostadsområden bör därför generellt kännetecknas av en mörkare färgskala, faluröda eller falusvarta slamfärger. Mörkare toner och faluröda kulörer passar också bättre ihop med de befintliga röda tegelfasaderna i de centrala delarna av samhället.

ÖVERGRIPANDE STÄLLNINGSTAGANDEN

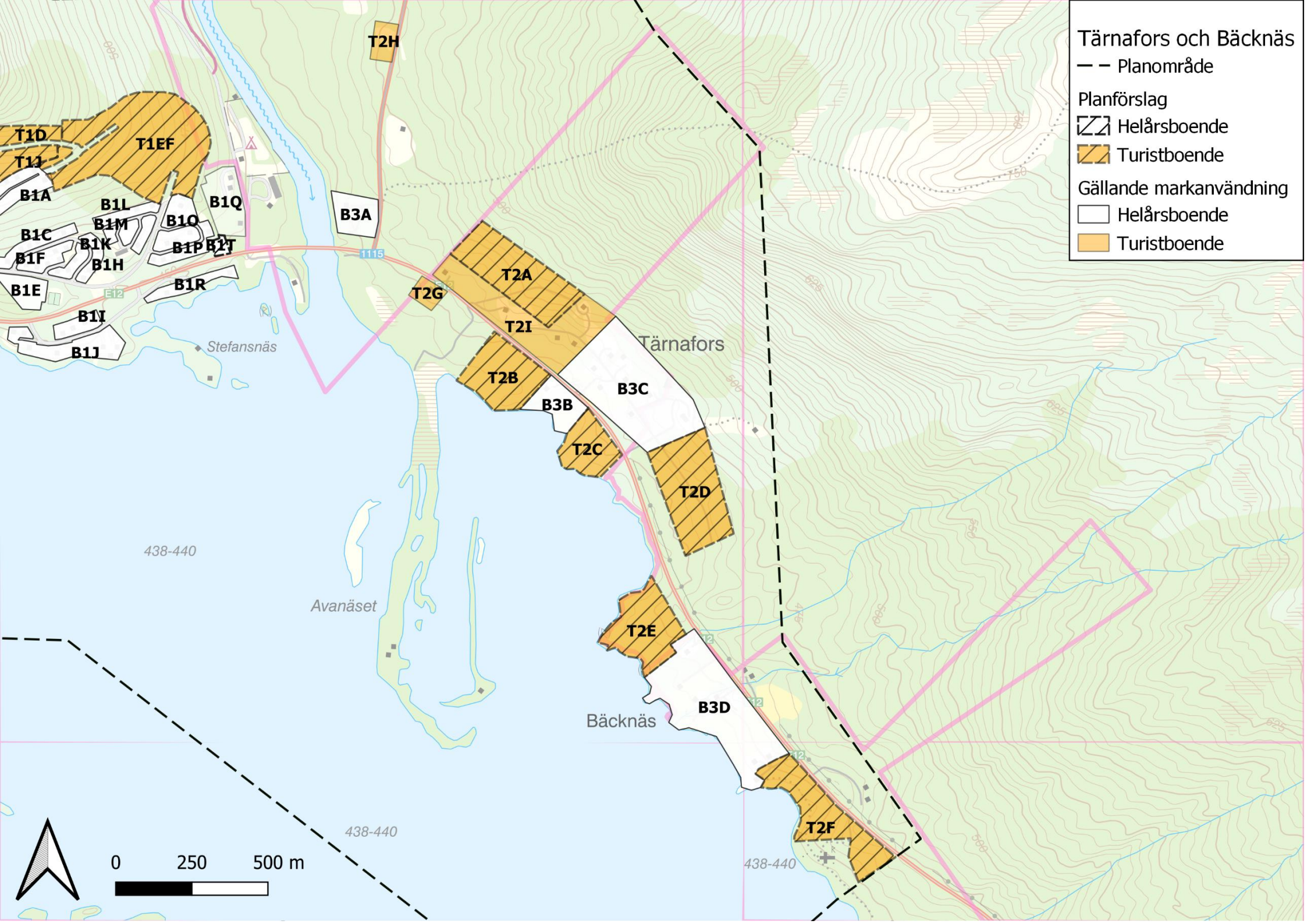
Med ställningstaganden menas riktlinjer som ska följas i samband med efterföljande planering. För detta avsnitt ”Bostäder” följer både *övergripande- och områdesspecifika ställningstaganden.* Dessa har tagits fram för att ge en tydligare vägledning för den efterföljande planeringen då områden för bostadsutveckling är en betydande del av planförslaget.

- Bebyggelse tillåts inte inom 30 meter från E12:an och 12 meter från övriga statliga vägar.
- För att inte frånta Tärnaby sin karaktär bör bebyggelsen hållas relativt låg (2–2,5vån). i centrala och lägre platser kan högre byggnader tillåtas.
- I samråd med exploatören, skall för varje utbyggnadsetapp vissa gemensamma karaktärsdrag för bebyggelsen läggas fast.
- Behovet av fler bäddar för besöksnäringen är en central fråga för utvecklingen av Tärnaby och ska tillgodoses, planeringen av dessa ska ske i samspel med naturvärden.

OMRÅDESSPECIFIKA STÄLLNINGSTAGANDEN

Områdesspecifika ställningstaganden berör flera ämnesområden som områdesstruktur, friluftsliv, kulturvärden, teknisk försörjning, miljö, hälsa och säkerhet därav presenteras det samlat i detta avsnitt. Övergripande information om varje enskilt ämnesområdet finns under respektive avsnitt.

Befintlig bebyggelse är redan planlagd och därför gäller inte *övergripande-* eller *områdesspecifika ställningstaganden* denna bebyggelse, men förutsättningar för befintlig bebyggelse kan behöva hanteras i den efterföljande planering av nya utvecklingsområden.

Tärnafors och Bäcknäs
Planområde
Planförslag
Helårsboende
Turistboende
Gällande markanvändning
Helårsboende
Turistboende
T1D
T1EF
T1J
B1A
B1L
B1M
B1Q
B1O
B1C
B1K
B1P
B1T
B1F
B1H
B1E
B1R
B1I
B1J
T2H
B3A
T2G
T2A
T2I
T2B
B3B
B3C
T2C
T2D
T2E
B3D
T2F
Stefansnäs
Tärnafors
Avanäset
Bäcknäs
438-440
438-440
438-440
1115
E12
0
250
500 m

Tärnafors och Bäcknäs

Utvecklingsområde T2

Utvecklingsområdet ska bevara den ursprungliga karaktär som finns i Tärnaby och Bäcknäs. Områdena kan ej avstrykas vara inom riskområde för ras och skred. I samtliga områden som angränsar till en sjö eller ett vattendrag kan det finnas förutsättningar för ras och erosion. Inkoppling på kommunalt VA-nät bör möjliggöras för samtliga utvecklingsområden på lång sikt. Riktvärden för buller som anges I förordningen (2015:216) kan potentiellt överskridas i dessa utvecklingsområden. Utvecklingsområdena är generellt centrerade runt riksväg E12 och hastighetsbegränsningen är 70km/h på delar av sträckan.

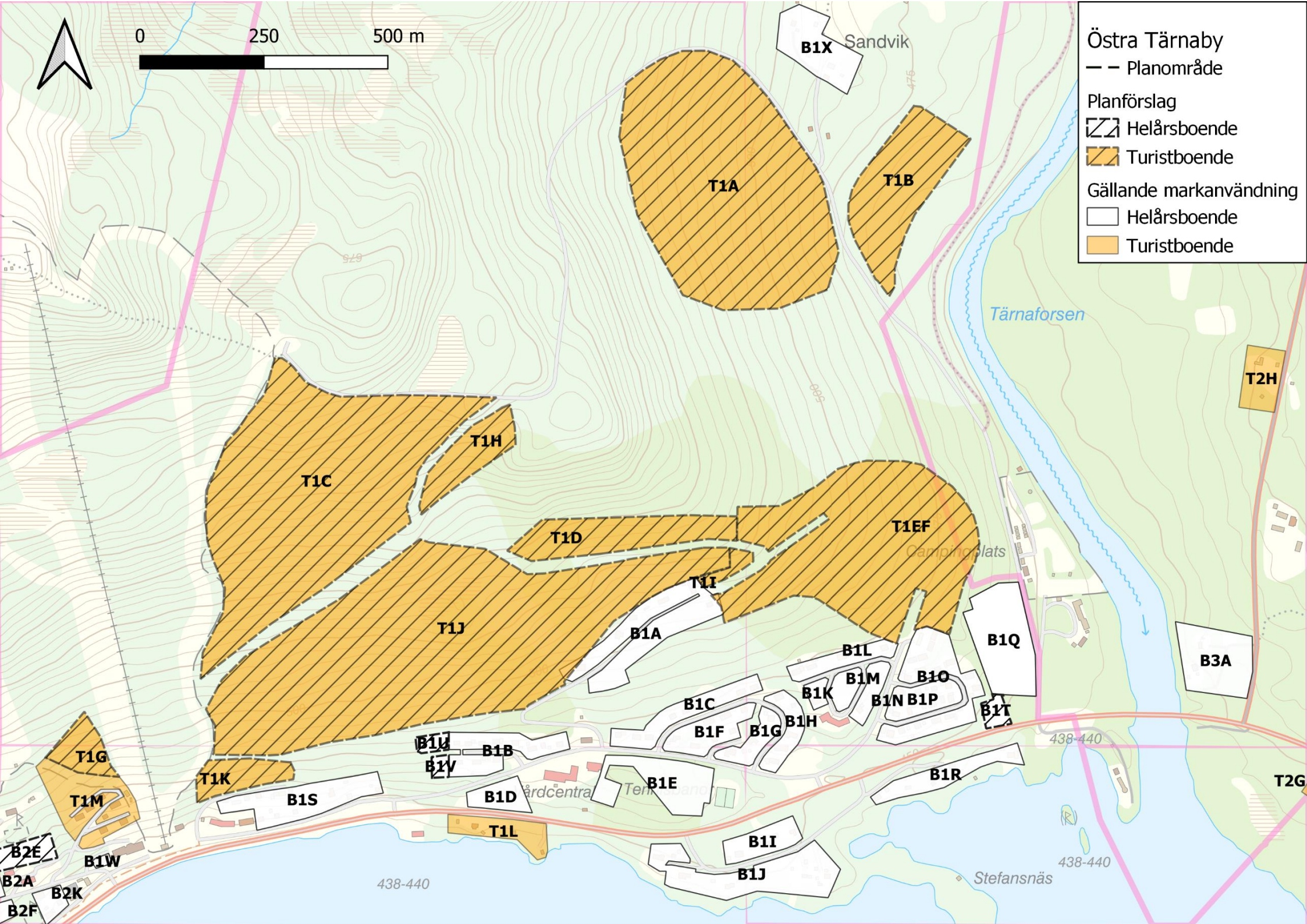
T2B, T2C, T2E, T2F ligger inom utpekade LIS-områden, men byggande inom 100-meter från strandlinjen kräver även att något av skälen för dispens eller upphävande i 7 kapitlet 18 c § miljöbalken uppfylls. För utvecklingsområdena bedöms det föreligga en högre risk för översvämning vid 100-årsregn alternativt hög avsmältning därav rekommenderas det att undvika utbyggnad av källare. Höjdsättning bör även övervägas samt avståndet till strandkanten för tänkt bebyggelse. Inom dessa utvecklingsområden behöver översvämningsrisker utredas närmare.

Genom området **T2E** rinner en bäck ner från fjället, förutsättningar för slamströmmar behöver utredas.

Utvecklingsområdena **T2B, T2E, T2F** bör bebyggas mer glest. Onödig schaktning, grävning och trädfällning ska undvikas för att ta tillvara på områdenas ursprungliga karaktär, friluftsvärden och lämningar. Särskild hänsyn ska ges Gammkyrknäsets kapell som ett kyrkligt kulturminne med omnejd som angränsar område **T2F**.

Gällande markanvändning B3-gruppen

Det föreligger en risk att områdena **B3B** och **B3D** översvämmas vid 100-årsregn alternativt en period med hög avsmältning. Genom området **B3D** rinner en bäck ner från fjället, förutsättningar för slamströmmar behöver utredas.

0
250
500 m
Östra Tärnaby
Planområde
Planförslag
Helårsboende
Turistboende
Gällande markanvändning
Helårsboende
Turistboende
B1X
Sandvik
T1A
T1B
Tärnaforsen
T2H
T1H
T1C
T1D
T1EF
Campingplats
T1I
T1J
B1A
B1Q
B3A
B1L
B1M
B1O
B1K
B1N
B1P
B1T
B1C
B1F
B1G
B1H
T1G
T1K
B1U
B1V
B1B
438-440
T1M
B1S
B1D
B1E
B1R
T2G
T1L
B1I
B1J
B2E
B1W
B2A
B2K
B2F
438-440
Stefansnäs

Östra Tärnaby

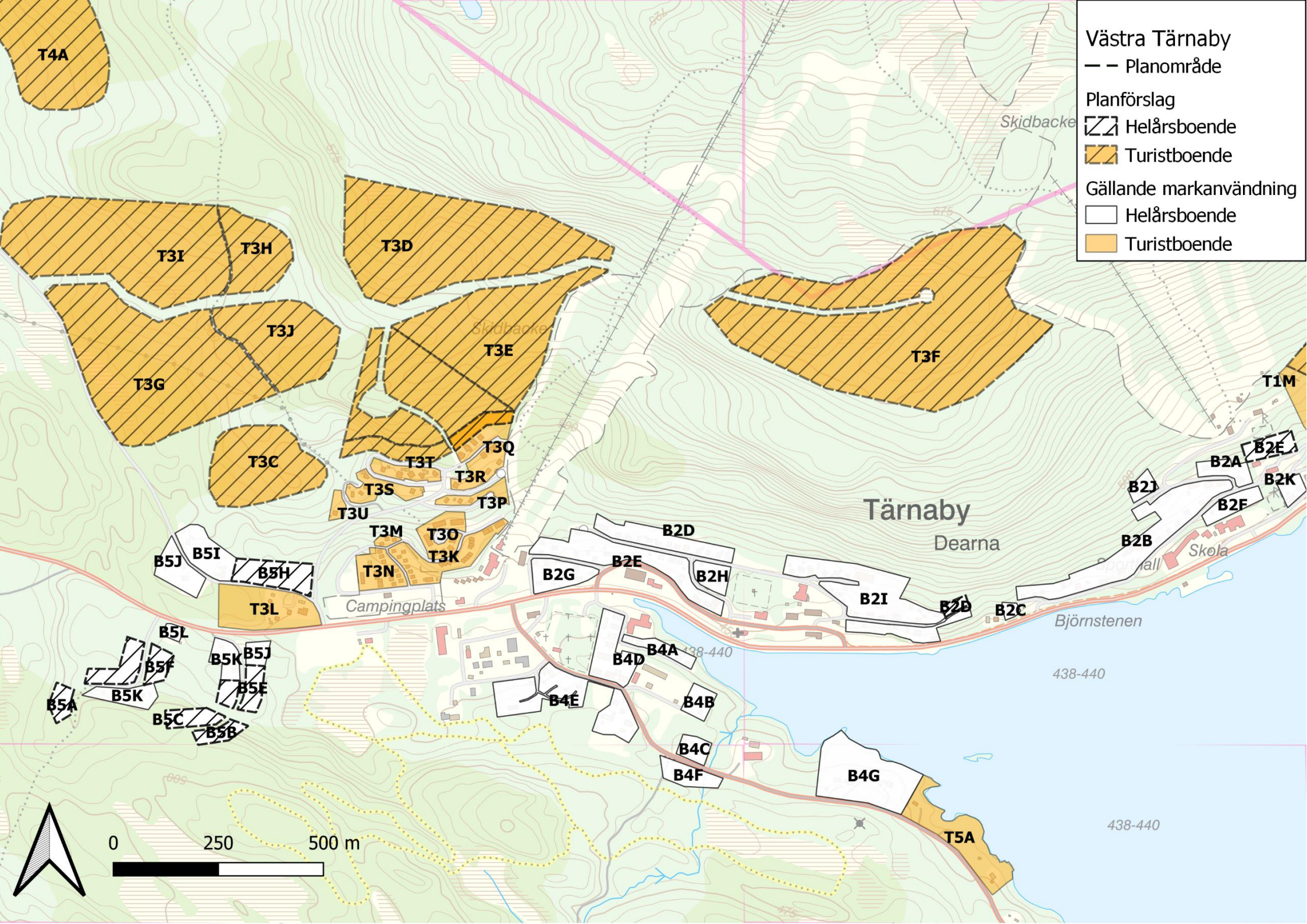
Utvecklingsområde T1-gruppen

Utvecklingsområdena bör bebyggas mer glest då dessa bedöms vara inom riskområde för ras och skred. En preliminär bedömningen görs med hänsyn till den branta topografin inom områdena. Antalet hårdgjorda ytor bör minimeras samt onödig trädfällning undvikas, dels som en förebyggande åtgärd vid ett 100-års regn, dels för att ta hänsyn till landskapsperspektivet och naturlivet. Det är väsentligt att man inom ett utvecklingsområde har möjlighet att utföra nödvändiga åtgärder mot olika typer av jordrörelser samt att man utreder huruvida de planerade planförslaget (byggnader, gator och gångvägar) påverkar närliggande områden som inte ingår I områden innan detaljplaneläggning.

För de två större utvecklingsområdena **T1C** och **T1J** ska särskild hänsyn ges landskapsperspektivet. För dessa två utvecklingsområden ska hårdgjorda ytor minimeras samt onödig trädfällning och schaktning undvikas, särskilt med hänsyn till att de används för friluftsliv. Delar av områdena ska fortsatt hållas grön som naturmark där allmänheten fortfarande har tillträde i form av friytor. Förutsättningar för snabb avrinning, erosion, slamströmmar**,** ras och skred behöver särskilt utredas närmare inom områdena **T1C till och med T1K**. Inom området **T1K** har särskilt höga vattenströmmar observerats. Kanalisering av potentiella strömmar och god vegetationstäckning ska eftersträvas för att motverka effekten av slamströmmar. Inkoppling på kommunalt VA-nät ska vara utgångspunkten för samtliga utvecklingsområden i **T1-gruppen**. För utvecklingsområde **T1B** ska inkoppling på kommunalt VA-nät vara möjlig. Utvecklingsområdena **T1B och T1E** angränsar till områden med höga friluftsvärden trädfällning bör därför undvikas för att ta tillvara på områdenas ursprungliga karaktär och friluftsvärden, hänsyn bör även ges till stigar som ansluter till rekreationsområdet Tärnaån inom utvecklingsområde **T1E.**

Gällande markanvändning B1, T1L och T1M

Det föreligger en risk att områdena **T1L**, **B1R** och **B1J** översvämmas vid 100-årsregn alternativt en period med hög avsmältning. Generellt föreligger det en liten risk att befintlig bebyggelse inom **B1-gruppen** områden drabbas av ras och skred om än risken är liten kan den inte helt uteslutas. Ställningstaganden för angränsande utvecklingsområden (**T1-gruppen**) bedöms minimera dessa risker då områdena angränsar. Områden som detaljplaneras inom utvecklingsområden för **T1-gruppen** kan behöva avgränsas eller utvidgas med hänsyn till eventuella åtgärder som behövs för att hantera risker i angränsande befintlig bebyggelse (**B1-gruppen**).

Västra Tärnaby
Planområde
Planförslag
Helårsboende
Turistboende
Gällande markanvändning
Helårsboende
Turistboende
T4A
T3I
T3H
T3D
T3J
T3E
T3F
T3G
T3C
T3Q
T3T
T3R
T3S
T3P
T3U
T3M
T3O
T3K
T3N
T3L
T1M
B2E
B2A
B2K
B2J
B2F
B2B
B2D
B2G
B2E
B2H
B2I
B2D
B2C
B5J
B5I
B5H
B5L
B5F
B5K
B5J
B5K
B5E
B5A
B5C
B5B
B4A
B4D
B4E
B4B
B4C
B4F
B4G
T5A
Tärnaby
Dearna
Skola
Idrottshall
Campingplats
Skidbacke
Skidbacke
Björnstenen
438-440
438-440
438-440
0
250
500 m

Västra Tärnaby

Utvecklingsområde T3-, B5- och B2-gruppen

Utvecklingsområdena **T3G, T3H, T3I, T3J, T3D och T3F** bör bebyggas glest för att inte nämnvärt påverka landskapsbilden eller naturlivet. **T3A**, **T3B och T3C** bör efterlikna strukturen och tätheten hos den befintliga bebyggelsen i området. Utvecklingsområdena **B5** samt **B2E** kan med fördel bebyggas tätare, men den ska inte ske så att naturkänslan i området går förlorad.

Samtliga utvecklingsområdes-grupper bedöms potentiellt vara inom riskområde för ras och skred. En preliminär bedömningen görs med hänsyn till den branta topografin inom områdena. Antalet hårdgjorda ytor bör därför minimeras samt onödig trädfällning undvikas, dels som en förebyggande åtgärd vid ett eventuellt 100-års regn, dels för att ta hänsyn till landskapsperspektivet och naturlivet. Det är väsentligt att man har möjlighet att utföra nödvändiga åtgärder mot olika typer av jordrörelser samt att man utreder huruvida de planerade planförslaget (byggnader, gator och gångvägar) påverkar närliggande områden som innan detaljplaneläggning. Förutsättningar för snabb avrinning, erosion, slamströmmar**,** ras och skred behöver särskilt utredas närmare inom utvecklingsområde T3A till och med T3J. Risker i övriga områden inom T3- och B2-grupperna kan ej uteslutas. Inkoppling på kommunalt VA-nät bör vara möjlig för samtliga utvecklingsområden.

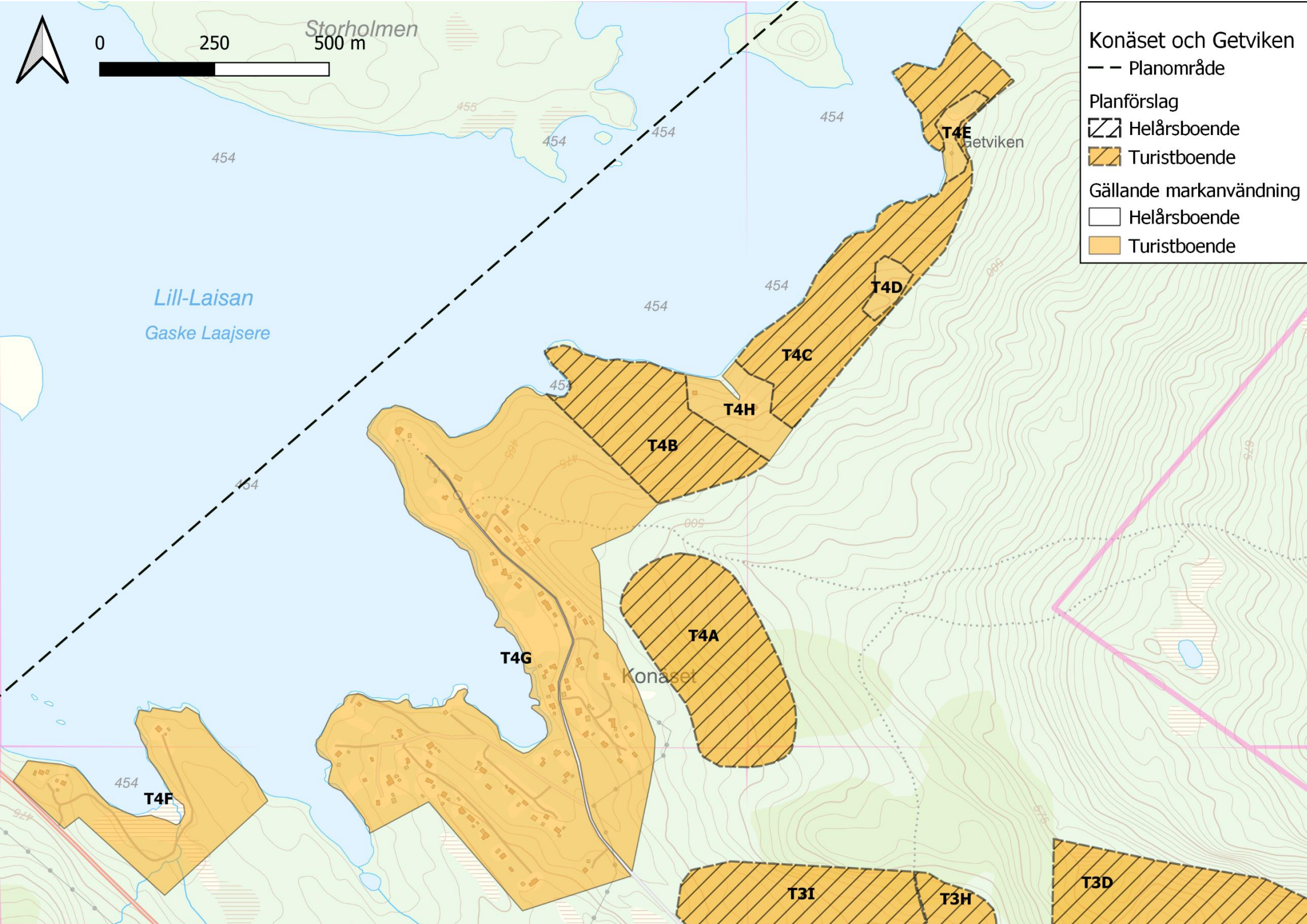
B5-gruppen behöver särskilt utredas närmare vad gäller bullernivåer för att inte riskera överskrida de riktvärden som finns för buller som anges i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader (2015:216). Bebyggelse eller strukturen bör ges en särskild utformning i bullerdämpande syfte. Bullerdämpande åtgärder som bullervall, ljuddämpad sida alternativt tyst sida bör övervägas i efterföljande planering. Utvecklingsområdet **B2E** angränsar till den övre delen av Laxnäs kyrkogård, särskild hänsyn bör ges gravplatsen med omnejd.

Gällande markanvändning T3, T5, B2, B4 och B5

Det finns förutsättningar för snabb avrinning, erosion, slamströmmar**,** ras och skred i anslutning till befintlig bebyggelse inom **T3-** samt **B2-**gruppen. Ställningstaganden för angränsande utvecklingsområden (**T3-gruppen**) bedöms minimera dessa risker då områdena angränsar. Områden som detaljplaneras inom utvecklingsområden i **T3-gruppen** kan behöva avgränsas eller utvidgas med hänsyn till eventuella åtgärder som behövs för att hantera risker i angränsande befintlig bebyggelse.

Gällande markanvändning för bostäder i område **B5** kan med fördel också dra nytta av bullerdämpande åtgärder i form av bullervall eller liknande åtgärder för hela området **B5**. Bullerdämpande åtgärder bör även särskilt avvägas för område **B4F** med tanke på närheten till järnvägsreservatet för att inte överskrida de riktvärden som finns.

Det föreligger en risk att områdena **T5A, T3N** och till viss del **B4G** översvämmas vid 100-årsregn alternativt en period med hög avsmältning.

0
250
500 m
Storholmen
Konäset och Getviken
Planområde
Planförslag
Helårsboende
Turistboende
Gällande markanvändning
Helårsboende
Turistboende
Lill-Laisan
Gaske Laajsere
Getviken
Konäset
T4A
T4B
T4C
T4D
T4E
T4F
T4G
T4H
T31
T3H
T3D
454
455

Konäset och Getviken

Utvecklingsområde T4

Utvecklingsområdena ska bevara sin ursprungliga karaktär. Områdena kan ej avstrykas vara inom riskområde för ras och skred. I samtliga områden som angränsar till en sjö eller ett vattendrag kan det finnas förutsättningar för ras och erosion. Inkoppling på kommunalt VA-nät är inte möjlig I dagsläget.

T4B och T4C ligger inom upekade LIS-områden, men byggande inom 100-meter från strandlinjen kräver även att något av skälen för dispens eller upphävande i 7 kapitlet 18 c § miljöbalken uppfylls. För utvecklingsområdena bedöms det föreligga en högre risk för översvämning vid 100-årsregn alternativt hög avsmältning därav rekommenderas det att undvika utbyggnad av källare. Höjdsättning bör övervägas vid exploatering och avståndet till strandkanten från tänkt bebyggele. Inom dessa två utvecklingsområden behöver översvämningsrisker utredas närmare.

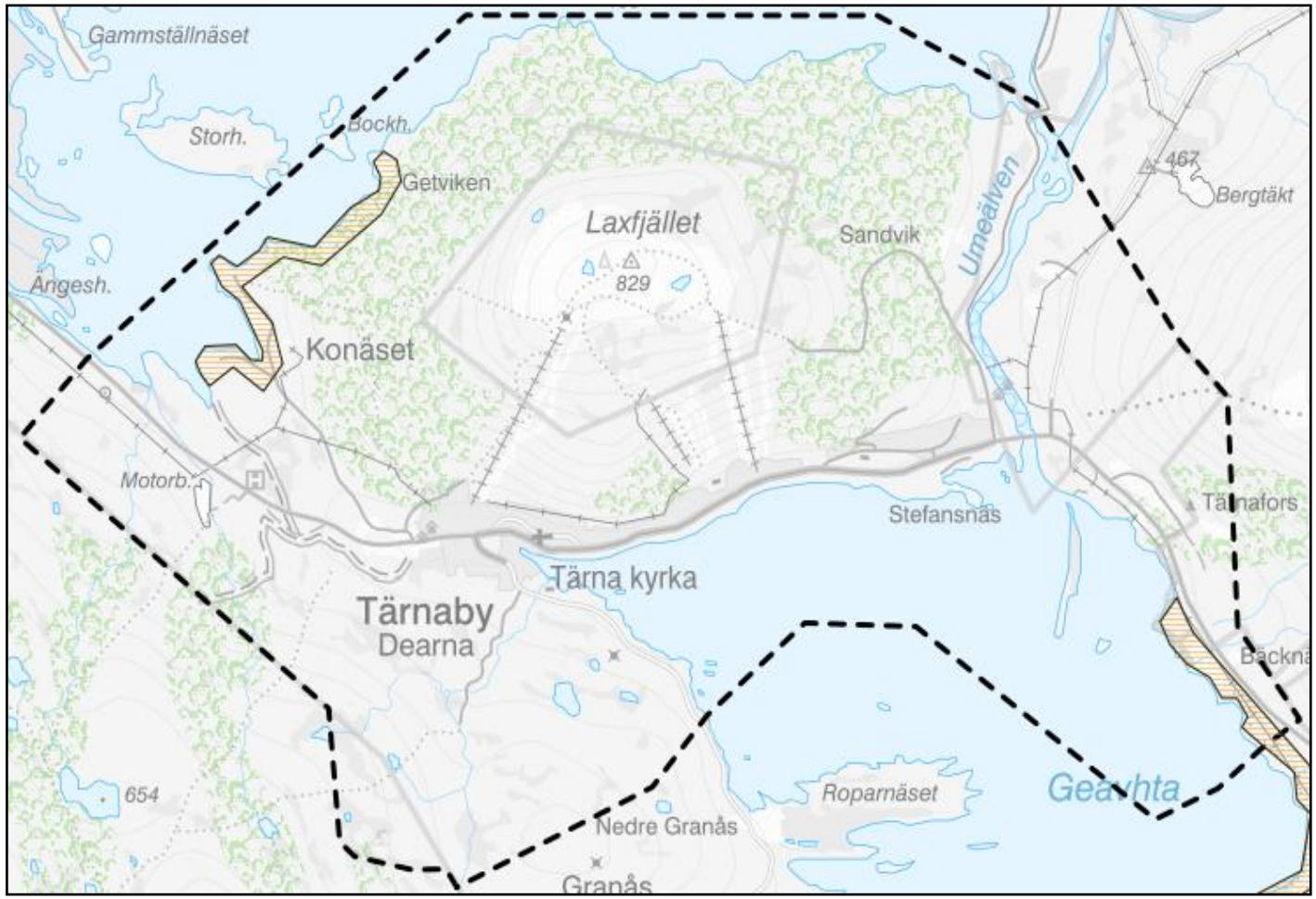
Gällande markanvändning T4

Det föreligger en risk att områdena **T4G och T4H** översvämmas vid 100-årsregn alternativt en period med hög avsmältning. I ett sådant scenario bedöms det föreligga en hög risk att vägen in mot **T4F**-området översvämmas vilket skulle påverka in- och utfartsmöjligheter från området. Detta ska hanteras i kommunens efterföljande beredskapsarbete. Ras ock skredrisken bedöms vara mycket låg för befintlig bebyggelse inom områden i **T4**.

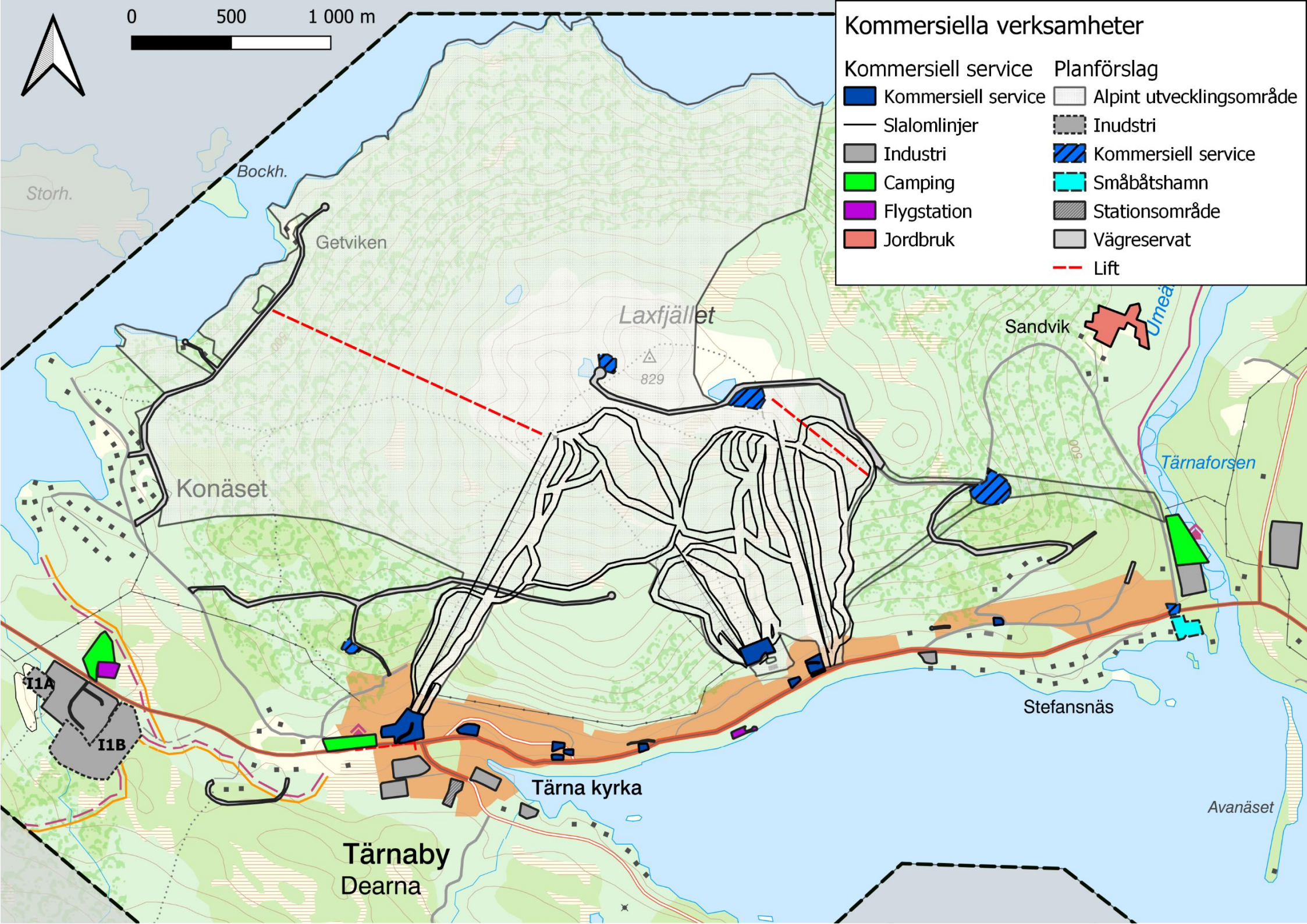
BERÖRDA LIS-OMRÅDEN

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden) hanteras i sin helhet genom ett tillägg till den övergripande översiktsplanen för Storumans kommun. Det största LIS-området inom planområdet är Konäset, detta område är attraktivt och beläget vid Laxfjällets västra fot, ett andra område berörs delvis av planområdet och ligger beläget vid Bäcknäs. Framtagande av nya LIS-områden sker i nära samråd med berörd sameby. LIS-områdena har tagits fram för att möjliggöra tillkommande attraktiva boende i Tärnaby och blev antagna i samband med samråd för den aktuella kommunövergripande översiktsplanen (2014).

Storumans kommun ställer sig positiv till lokala engagemang för bostadsbyggande och företagande inom de utpekade LIS-områdena i Tärnaby, förhoppningen är att dispenserna leder till en långsiktigt hållbar utveckling av Tärnaby där fler vill bosätta sig och trivas. Nya attraktiva bostäder bidrar till en positiv utveckling genom att skapa underlag för den lokala service som idag finns och kan skapa underlag för en utökad samhällsservice. Ett utpekat LIS-område är däremot inte likställt med att strandskyddet är upphävt, en prövning måste ske i varje enskilt fall och då kan landsbygdsutveckling i strandnära lägen vara skäl att lämna dispens. LIS-områdena kan även komma att utredas i samband med revidering av gällande LIS-plan.

Gällande LIS-områden i Tärnaby.

0
500
1 000 m
Kommersiella verksamheter
Kommersiell service
Kommersiell service
Slalomlinjer
Industri
Camping
Flygstation
Jordbruk
Planförslag
Alpint utvecklingsområde
Inudstri
Kommersiell service
Småbåtshamn
Stationsområde
Vägreservat
Lift
Storh.
Bockh.
Getviken
Laxfjället
829
Konäset
Sandvik
Tärnaforsen
I1A
I1B
Stefansnäs
Tärna kyrka
Avanäset
Tärnaby
Dearna

Tärnaby har goda förutsättningar för samlokalisering av verksamheter genom att ta vara på de fördelar som kan uppnås av närheten till service inom samhället, men även närheten till Hemavan. På så vis finns det möjlighet för Tärnaby att utöka sitt eget utbud av tjänster för att gynna Tärnabor och näringslivets utveckling. Förutsättningarna för att kunna ”låna” funktioner sinsemellan är god, men detta är också en funktion av goda kommunikationer. I Tärnaby har servicefunktioner en vis täthet vilket är bra utifrån ett planeringsperspektiv. Denna princip är även tillämpningsbar på företag i form av att en vis täthet skapar starkare relationer mellan företag.

HANDEL

Handeln har stor betydelse för människors vardag, stadsmiljö och trafik. I översiktsplaneringen är det viktigt att se till att tillgängligheten till framför allt dagligvaror är god för olika grupper i samhället. Coop konsum vid Västra Strandvägen är i många avseenden ett nav i Tärnaby, här kan folk handla mat och mötas året runt. En tullstation för gränsen mot Norge är belägen i Tärnaby.

Ställningstaganden

- Väganslutningar till nya utvecklingsområden som innefattar handel ska samlas till en punkt. Befintliga anslutningar ska så långt möjligt nyttjas.

- Lokaliseringsalternativ för exempelvis handel genererar trafik och påverkar därmed trafiksystemet. Lokalisering av handel måste beakta Europaväg 11:as funktion.

INDUSTRI

Planområdet innefattar ett fåtal lätta industrier belägna i centrala delar längs Granåsvägen, samt öster om Tärnaforsen. Väster om Tärnaforsen finns även en mindre andel lättare industrier. Morkan återvinningscentral ligger belägen väster om Tärnaby längs riksväg E12. Det är avsatt reservmark för en utökning av industri i anknytning till återvinningscentralen för att göra det möjligt för ytterligare etableringar av industrier. Det nya utvecklingsområdet för industrier placering är tänkt att förflytta tung trafik utanför samhället i Tärnaby. I övrigt innefattar inte planförslaget fler utbyggnadsområden för industrier.

Ställningstaganden

- I samband med planläggning av industriområdena **I1A** och **I1B** kan planområdet behöva avgränsas eller utvidgas. Detta ska göras med hänsyn till eventuella åtgärder som är nödvändiga för att hantera risker för andra utvecklingsområden eller befintlig bebyggelse.

KONTOR OCH SMÅFÖRETAGANDE

En grundläggande förutsättning för att öka antalet småföretagare i Tärnaby är tillgängligheten på kontorslokaler. I den mån som går är en lösning att verksamheter kan befinna sig på bottenplan i två våningsbyggnader i likhet med Sundsprojektet.

I förhållande till småföretagare är den övergripande planeringen viktig då infrastruktur inte anläggs av mindre företagare, men den användas av dessa företagare och turistnäringen i allmänhet för diversifiering och upplevelser.

En förutsättning för att småföretagande och utveckling av ny detaljhandel ska bli mer attraktivt i Tärnaby följer av att planera för en mer attraktiv boendemiljö samt att verka mot en säsongutjämning vad gäller turistnäringen.

Vad gör ett centrum levande? En tilltalande omgivning, fungerande stråk, handel och arbetsplatser, officiella och inofficiella mötesplatser. Det är några av de bidragande faktorerna. Ett levande centrum är en plats där det händer saker och alla känner sig välkomna. Viktigast av allt, ett levande centrum är en plats där människor vill vistas och mötas.

VAD GÖR ETT CENTRUM LEVANDE?

CENTRUMOMRÅDET

Genom att skapa tydliga mötesplatser för invånarna och dessutom få in mer grönt i miljön runt Tärnaby centrum skulle en trevligare livsmiljö kunna åstadkommas. Idag finns den naturliga mötesplatsen vid dagligvarubutiken.

Ett tydligt definierat vägrum inom centrumområdet är till fördel för fotgängare och cyklister skulle medföra en ökad tillgänglighet.

I många fall är värdet av en centrummiljö likställt med trivseln. Den ska vara tillgänglig och det ska finnas plats för grönska och sittplatser för att det ska skapas nya mötesplatser. Tärnaby värdshus är en plats där denna typ av miljö skulle kunna möjliggöras samt vid det tidigare omnämnda Sporthotellet.

Efterföljande planering särskilt betrakta åtgärder och satsningar som förstärker platsers karaktär som mötesplats, samt tillgängligheten till och från området för fotgängare och cyklisten. Dessa platser är områden kring Fjällhotellet, Sporthotellet och macken i Tärnaby.

En trivsam miljö skapar goda förutsättningar dels för att Tärnabor och besökare ska mötas, dels för etableringen av nya företag och detaljhandel. En stor del av den offentliga servicen koncentreras till detta centrumområde och kan därför medföra synergieffekter för näringslivet. Den föreslagna Gång- och cykelvägen medför att målpunkter som Tärnaby busstation och Vikmyranområdet från centrumområdet. Ideella krafter såsom Trädgårdssällskapet och Tärna frikyrkoförsamling brukar göra insatser för centrummiljön.

Matvarubutikens storlek i kombination med läget ställer krav på att närmiljön ges en utformning som gör platsen både trevlig och trygg, och gestaltningsmässigt ger något tillbaka till Tärnaborna. Delar av parkeringen vid matvarubutiken skulle kunna omvandlas till en mindre mötesplats. Denna yta skulle kunna nyttjas som en aktivitetsyta av något slag.

FÖR BESÖKAREN

Ett mer levande centrum är viktigt för Tärnaborna själva men det ger också en mer attraktiv bild av samhället utåt för de som kommer på besök. Det är viktigt att ha ett tydligt avgränsat centrum med stråk och mötesplatser. Det finns perioder då lokaler står tomma och då pulsen inte är så hög. Visionen är att det ska vara attraktivt att lokalisera verksamheter i markplan inom centrumområdet, med fokus på Västra strandvägen.

Tydliga skyltar och informationstavlor bör finnas för en god länkning mellan mötesplatser och offentliga grönområden. En informationsskylt som visar ortens funktioner, sevärdheter och evenemang skulle kunna sättas upp inom centrumområdet eller på annan lämplig plats för de boende, turister och andra besökare.

Ställningstaganden

- Längs Strandvägen finns ett antal tomma lokaler och det är prioriterat att skapa bättre förutsättningar för etableringen av detaljhandel och företagande inom centrumområdet.
- Närmiljön kring Tärnaby Fjällby bör ges extra uppmärksamhet. Vid Tärnaby Fjällby kan det med fördel anläggas ett mindre torg vilket skulle stärka områdets karaktär.

CAMPING

Inom planområdet finns två olika campingområden, en vid Sandviksvägen i de östra delarna av planområdet med en svårslagen utsikt över Tärnaån. En husvagnscamping finns belägen mellan E12:an och Semestervägen. Campingplatserna är viktiga för Tärnaby då de inbjuder till sommarturism och därmed hjälper skapa en utjämning för turistnäringen. Förutsättningarna för campingverksamhet bedöms bli bättre med de planerade planförslagen för friluftsliv och rekreation.

SAMISKT KULTURCENTRUM

Det samiska kulturcentrumet Aejlies har öppnat i Tärnaby med Storumans kommun som huvudman. Verksamheten lyfter den samiska kulturen och skapar en naturlig mötesplats för Tärnabybor. Verksamheten är ett led i kommunens arbete att lyfta den samiska kulturen som en del av samhället och Tärnaby i stort. Det samiska kulturcentrumet har samisk konst på visning och håller workshops för allmänheten i samisk slöjdkonst av stor betydelse för samisk kultur och Tärnaby samhälle i stort.

All kulturyttring är viktig för identiteten som besöksmål för både tillresta och boende.

Storumans kommun har även reserverat ett större område för offentlig service väster om Tärnaån söder om campingen, denna mark är tänkt att användas för ett framtida samiskt center med tillhörande utemiljö. Det nya samiska kulturcentrumet kommer då vara attraktivt placerat med närhet till både camping och rekreationsområden.

LAXFJÄLLET

Laxfjället utgör kärnan i Tärnabys alpina struktur och har ett antal utförsåkningsmöjligheter samt ett attraktivt skoterområde. Det finns goda utvecklingsmöjligheter att långsiktigt planera för mer utförsåkningsmöjligheter. Laxfjället besöks av både Tärnabor och besökare sommar och vinter. Området innefattas också av ett utpekat område både för jakt och skoteråkning. Laxfjället innefattar viktiga sommarstigar som sammanbinder naturen med Tärnaby och är därför ett område av särskilt intresse för utveckling av friluftsliv och rekreation. Området är intressant för exploatörer av både bostäder och anläggningar. Sporthotellet ligger väster om Coop med närhet till backarna.

En utveckling av turistnäringen i Tärnaby, innebär att kapaciteten för den nuvarande alpinanläggningen på Laxfjället i sig räcker för att balansera en fördubbling av befintlig turistkapacitet. Därigenom skulle liftintäkter och annan omsättning från turism ökas avsevärt på destinationen som helhet. Däremot är anläggningen på Laxfjället inte helt modern. Sedan Anjaliften med nedfarter byggdes har inga större nyheter tillkommit. På längre sikt ryms en avsevärt större anläggning för utförsåkning på Laxfjället. Utan att ta hela berget i anspråk, kan liftar och nedfarter anläggas i sin tur kan upprätthålla många fler turistbäddar än som finns idag. En kortare släplift har föreslagits på Laxfjällets östra bergsfot som medför att boende i campingen och längs Bergsvägen samt där-emellan får ski-in/ski-out.

Laxfjället är en tidigare outforskad möjlighet, här finns en möjlighet till expansion med nya liftar, rekreationsområden och turistanläggningar utveckling av leder och andra aktiviteter.

En utbyggnad av utvecklingsområdena för turistboenden möjliggör att det finns möjlighet för Tärnaby att växa och ta emot fler besökare. Laxfjället är av intresse för både näringsidkare och Tärnabor vilket medför att många olika intressen måste beaktas i planeringen av fjället. Det är inte likställt med att de inte är förenliga, men att flera intressen ska tillgodoses.

Ställningstaganden

- Besöksnäringar är konkurrensutsatt och därmed känslig för stagnation. Nya attraktioner behöver tas i bruk för att hålla ett intresse levande som genererar fler bokningar för besöksnäringen.

UTBILDNING

Tärnaby Alpina Gymnasium ligger beläget centralt i Tärnaby med två minuters promenad till Anjabacken. Gymnasiet är en nationell idrottsutbildning (NIU) som erbjuder samhällsvetenskapligt program och naturvetenskapligt program kombinerat med träning i utförsåkning. Tärnaby skidhem bidrar även till det utbud av utbildning som finns i Tärnaby på ett stenkasts avstånd från Anjabacken.

KOMMUNAL SERVICE

Tärna samservice kanaliserar mycket av kommunens och myndigheters samhällsservice till invånare i Tärnaby. I linje med detta är utvecklingen och utbudet av service i Tärnaby viktigt. Den kommunala filialen ligger belägen strax ovanför Coop. I Tärnaby finns det samhällsservice i form utav vårdcentral, sjukhem, distriktsläkare, folktandvård, apotek och bibliotek. Det synergistiska förhållandet mellan serviceutbudet och turistnäringen är en viktig förutsättning för ekonomisk hållbarhet. Serviceutbudet dimensioneras delvis utefter efterfrågan av en ökad turism som i sin tur då verkar i positiv riktning för en ökad kommunal service alternativt en ökad befolkningsmängd.

Ett nytt samiskt kulturcentrum med en tillhörande naturmiljö bidrar med att skapa nya mötesplatser i Tärnaby och ökar tillgången på kulturella upplevelser.

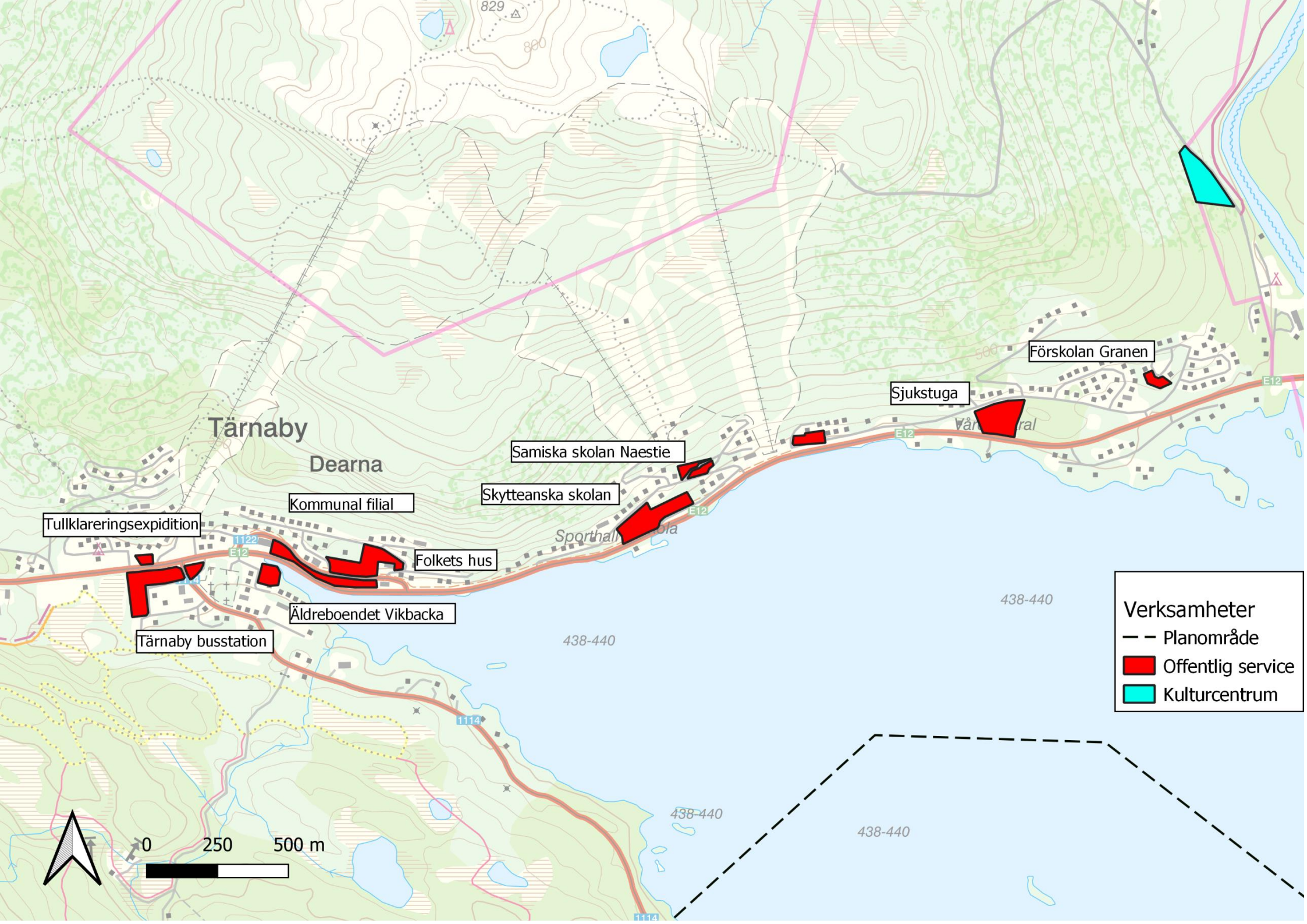
OMSORG

Omsorg är en viktig faktor i utvecklingen av Tärnaby till det hör både allmänvården och äldrevården. Vikbacka är äldreboendet i Tärnaby bestående av 22 lägenheter. Äldreboendet riktar sig till de boende på Vikbacka och de som bor i eget boende i Tärnabyområdet. Stefansgården som är ett Demensboende ligger beläget i Tärnaby. Sjukstugan i Tärnaby är belägen i den östra delen av samhället där samlas mycket av allmänvården. Trycket på sjukhuset kan stundtals vara högt i perioder när besökstrycket ökar.

SKOLA OCH FÖRSKOLA

Tärnaby har en samiska skola Naestie som fyller funktionen som en förskola, skola och fritidshem. Förskolan Naesties lokaler ligger i samma byggnad som Dearnan Saemienskuvle/Tärnaby Sameskola med belägenhet i centralorten Tärnaby.

Förskolan Granen har under arbetsåren 2019 och 2020 har totalt 36 barn varit inskrivna. Barngruppernas storlek är något större än i kommunen och i riket i snitt. I dagsläget finns ingen kö för att få barnomsorgsplats vilket är positivt. Förskolan Granen är en treavdelningsförskola, där två avdelningar är i gång i nuläget. Förskolan bedöms inte vara i behov av utbyggnad. Väster om fjällhotellet ligger Skytteanska skolan. Skolan har både låg- och mellanstadium samt förskola. Det finns utrymme för en utökning av antalet elever på skolan i dagsläget, antalet klasser på skolan är relativt liten jämfört med rikssnittet även förskole-avdelningen har platser öppna. Skytteanska skolan tillhör Södra lapplands gymnasieförbund

Tärnaby
Dearna
Förskolan Granen
Sjukstuga
Samiska skolan Naestie
Skytteanska skolan
Kommunal filial
Tullklareringsexpidition
Folkets hus
Äldreboendet Vikbacka
Tärnaby busstation
438-440
438-440
438-440
438-440
E12
1122
1114
0
250
500 m
Verksamheter
Planområde
Offentlig service
Kulturcentrum

IDROTT, KULTUR OCH BIBLIOTEK

Tärnaby har ett aktivt föreningsliv vilket är en stor attraktionskraft, Tärna I.K Fjällvinden är den främsta idrottsföreningen i Tärnaby med många OS-medaljer erhållna av dess medlemmar genom tiderna. Föreningslivet är en grundsten som engagerar många barn och vuxna i Tärnaby och alla byar i närområdet genom aktiviteter. Den samiska kulturen har en given plats i Tärnaby och nu även en fysisk mötesplats i samband med Sunds projektet. Aejlies fungerar som en mötesplats där man kan ta del av samisk kultur.

VATTEN

Sjön Gäutan är en betydande naturtillgång för samhället, samt en viktig del av identiteten i Tärnaby. Tärnaby samhälle är behagligt för åskådaren, beläget vid sjön Gäutan och utsikten mot kringliggande fjälltoppar runt Gäutan bildar en kraftfull inramning som sätter tydlig prägel på varje enskild plats i samhället. Möjligheten för utbyggnaden av en ny småbåtshamn skulle verka mot att göra sjön mer tillgänglig. Uddens festplats ska utvecklas med fler funktioner med närhet till både campingen och ett nytt samiskt kulturcentrum. På så sätt skapas ett nav för friluftsliv och rekreation i den östra delen av Tärnaby.

Tillgängligheten till sjön är i dagsläget inte särskilt god då det inte finns GC-vägar som ansluter till sjön från samhället. Avanäset är ett naturområde i anslutning till sjön som är välbesökt av Tärnabor för bad, men området är inte särskilt synligt med bristande parkeringsmöjligheter.

TRAFIK

Tärnaby undergår i dagsläget en utveckling där antalet delårsboende övertar antalet permanentboende, detta sätter långsiktigt höga krav på transport och infrastruktur inom området. En ökad gods-, turist- och lokaltrafik längs Europaväg 12 förutspås under planperioden. Det ställer höga krav på Storumans kommun och Trafikverket att vara framsynt i trafikplaneringen för att undvika onödiga konflikter mellan olika trafikslag. För att på lång sikt säkra miljö, trafiksäkerhet och uppnå det regionala miljömålet god bebyggd miljö inom Tärnaby föreslås några åtgärder för en hållbar utveckling av trafikmiljön.

I Tärnaby är detta särskilt väsentligt då en stor del av resandet i perioder utgörs av besöksnäringen, närheten till Hemavans flygplats ställer också krav på fungerande kommunikationer. Möjligheterna för en ökad andel kollektivtrafik behöver utvecklas med detta i åtanke l för att stödja utvecklingen av Tärnaby som ett större besöksmål och boendeort. I Tärnaby är det väsentligt för kollektivtrafiken att tillgängligheten till busshållplatserna ses över och åtgärdas, Tärnabor är i dag beroende av bilresande. Det är nödvändigt att utveckla busstrafiken för att ge både besökare och lokalbefolkningen hållbara alternativ i resandet.

Ställningstaganden

- Trafiksäkerheten och trafikmiljön ska förbättras, särskilt runt Anjaområdet samt Vikmyranområdet.

GÅNG- OCH CYKELVÄGNÄT

Storumans kommun har som inriktning att prioritera utvecklingen av en sammanhängande gång- och cykelled i öst-västlig riktning i Tärnaby. I dagsläget finns GC-väg längs delar av denna sträcka, men för att knyta ihop viktiga målpunkter som Vikmyran och målpunkter i den östra delen av samhället behöver det befintliga stråket av gång- och cykelvägen förlängas. Tanken med planeringsinriktningen för GC-väg är även att det ska vara möjligt att ta sig igenom Tärna i öst-västlig riktning utan bil. I dagsläget är samhället segmenterat i den mån att rörligheten för fotgängare från öst till väst är begränsad.

Gång- och cykelvägnätet är inte utbrett i resterande delar av Tärnaby. Storumans kommun bedömer att det inte är aktuellt att anlägga gång- och cykelvägar längs dessa mindre kommunala vägar däremot prioriteras andra trafikhöjande åtgärder.

Gång- och cykelvägar till och från kollektivtrafikanläggningar behöver prioriteras I Tärnaby finns behov av gång och cykelanslutningar till busstationen samt ett färdigställande av hållplatsen vid gamla Statoil och parkeringar samt vid Skytteanska skolan.

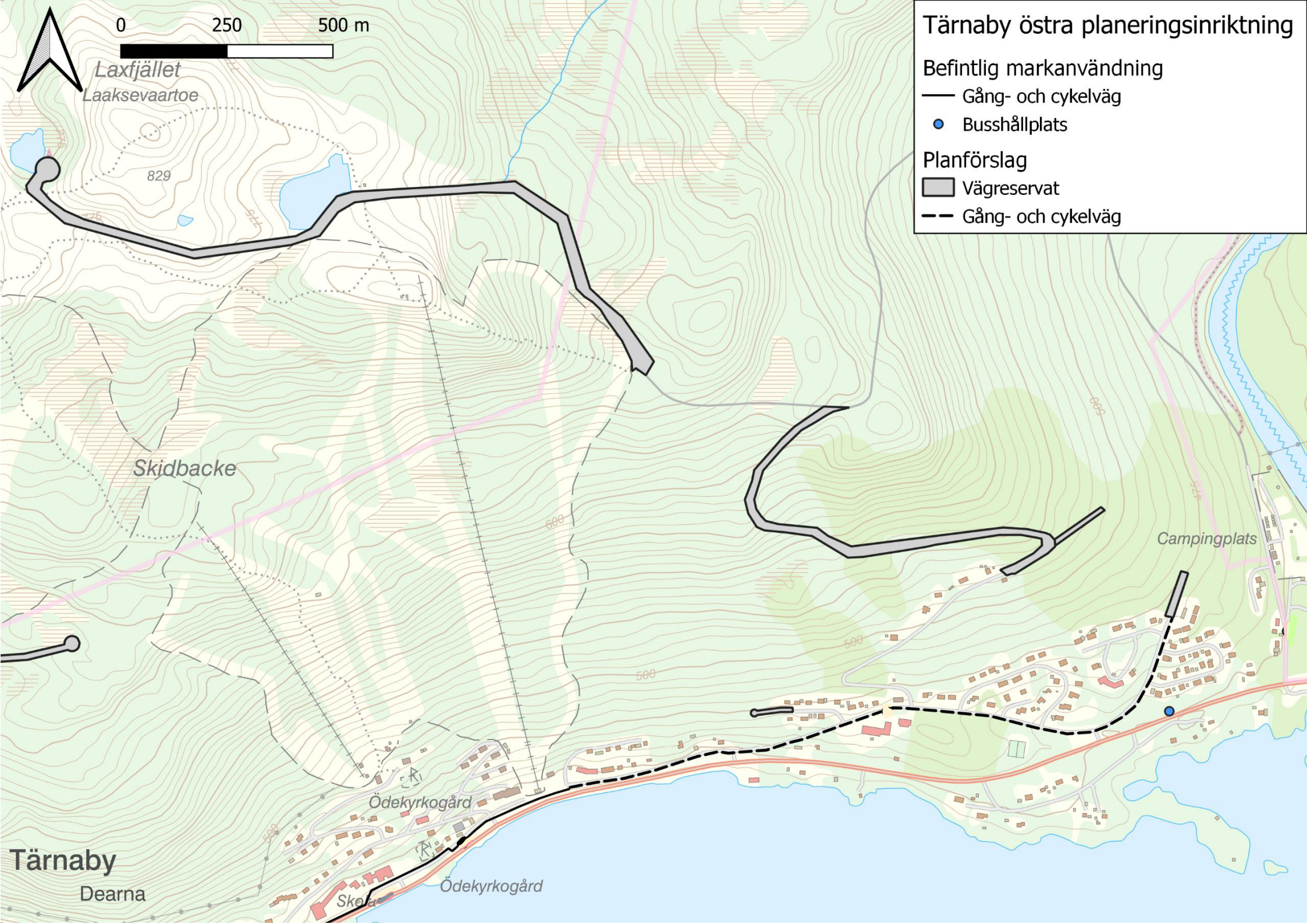
Ett fungerande gång-och cykelvägar är en förutsättning för att skapa en sammanhållen tätortsbebyggelse. Det föreslås därför att gång- och cykelvägnätet utvecklas inom planperioden för att öka trafiksäkerheten samt öka tillgängligheten till olika miljöer och målpunkter.

Centrumområdet behöver särskilt göras mer inbjudande och trivsamt för att uppnå det regionala målet av en god bebyggd miljö. Högsta prioritet har trafiksäkerheten när det kommer till gång- och cykelvägar i Tärnaby. På lång sikt är målet att Gång och cykelvägar ska sammanbinda Tärnaby.

En sådan satsning skulle tydligare definiera vägrummet i Tärnaby tätort som en bygata. Detta stärker identiteten för Tärnaby genom att markera att detta är ett levande samhälle.

För att arbeta mot en sammanhållen tätortsbebyggelse föreslås två förlängningar av den befintliga GC-vägen. En förlängning av den nuvarande GC-vägen i västra delen av Tärnaby för att öka tillgängligheten till rekreationsområdet Vikmyran samt skapa en övergång till Tärnaby busstation. Trafikverket står som väghållare för E12:an och skulle ansvara för en utbyggnad. Den föreslagna dragningen av den nya GC-vägen följer en nuvarande skoterled.

Vikmyranområdet är en utgångspunkt för mycket av föreningslivet och friluftslivet i Tärnaby och det är därmed viktigt att knyta samman platsen med den befintlig bebyggelse. Väster om Vikmyran har det även reserverats mark för ett nytt bostadsområde för permanentboende.

0
250
500 m
Laxfjället
Laaksevaartoe
829
Skidbacke
Ödekyrkogård
Tärnaby
Dearna
Ödekyrkogård
Campingplats
Tärnaby östra planeringsinriktning
Befintlig markanvändning
Gång- och cykelväg
Busshållplats
Planförslag
Vägreservat
Gång- och cykelväg

Den östra förlängningen av GC-vägen är föreslagen att löpa parallellt med blåa vägen (E12) längs med Björkvägen. Europaväg 12 fyller en viktig funktion för tillgängligheten för Västerbottens inland samt för förbindelsen mellan kust och inland, men har även en barriärverkan inom Tärnaby. Ett led i att utveckla ett tydligare och säkrare vägrum för gång- och cykeltrafikanter inom Tärnaby är att förlägga stråk där vägrummet inte huvudsakligen används för genomfart i likhet med E12.

En GC-väg längs Granvägen skulle definiera vägrummet till fördel för gång- och cykeltrafikanter inom Tärnaby norr om E12 där merparten av både befintliga bostadsområden samt föreslagna utvecklingsområden finns belägna. En gång- och cykelväg som löper till slutet av Björkvägen i östlig riktning skulle ansluta till stigar och friluftsleder vilket skulle föra friluftslivet närmare Tärnabor.

Väster om Skytteanska skolan går den befintliga GC-vägen längs E12:an, en stig används också för passage och löper över kuperad terräng, stigen knyter samman skolorna med offentlig service, aktiviteter och används också som skolskog. Den östra sidan av stigen är brant och här är det lämpligt att anlägga en trappa för att göra platsen tillgängligare.

För tillkommande vägar till nya bostadsområden planeras det inte i dagsläget för nya GC-vägar, prioriteringen är att knyta samman Tärnaby i öst-västlig riktning med GC-vägar.

Den övergripande tanken med utbyggnaden av GC-vägnätet i Tärnaby är att göra samhället mer tillgängligt för både gångtrafikanter och cyklister. På sikt skapar det goda förutsättningar för att alternativ till bilen blir mer attraktivt för kortare resor vilket i sig skapar ett lugnare vägrum.

Ställningstaganden

- I den regionala trafikstrategin för E-12 (BEA12) lyfts att det finns ett stort behov av cykelbanor och bredare vägrenar längs riksväg E12 i regionen vilket ger sig uttryck i Tärnaby. I samråd med Trafikverket ska Storumans kommun verka för att ta fram en långsiktig plan för detta vägrum i form av exempelvis ett gestaltningsprogram.

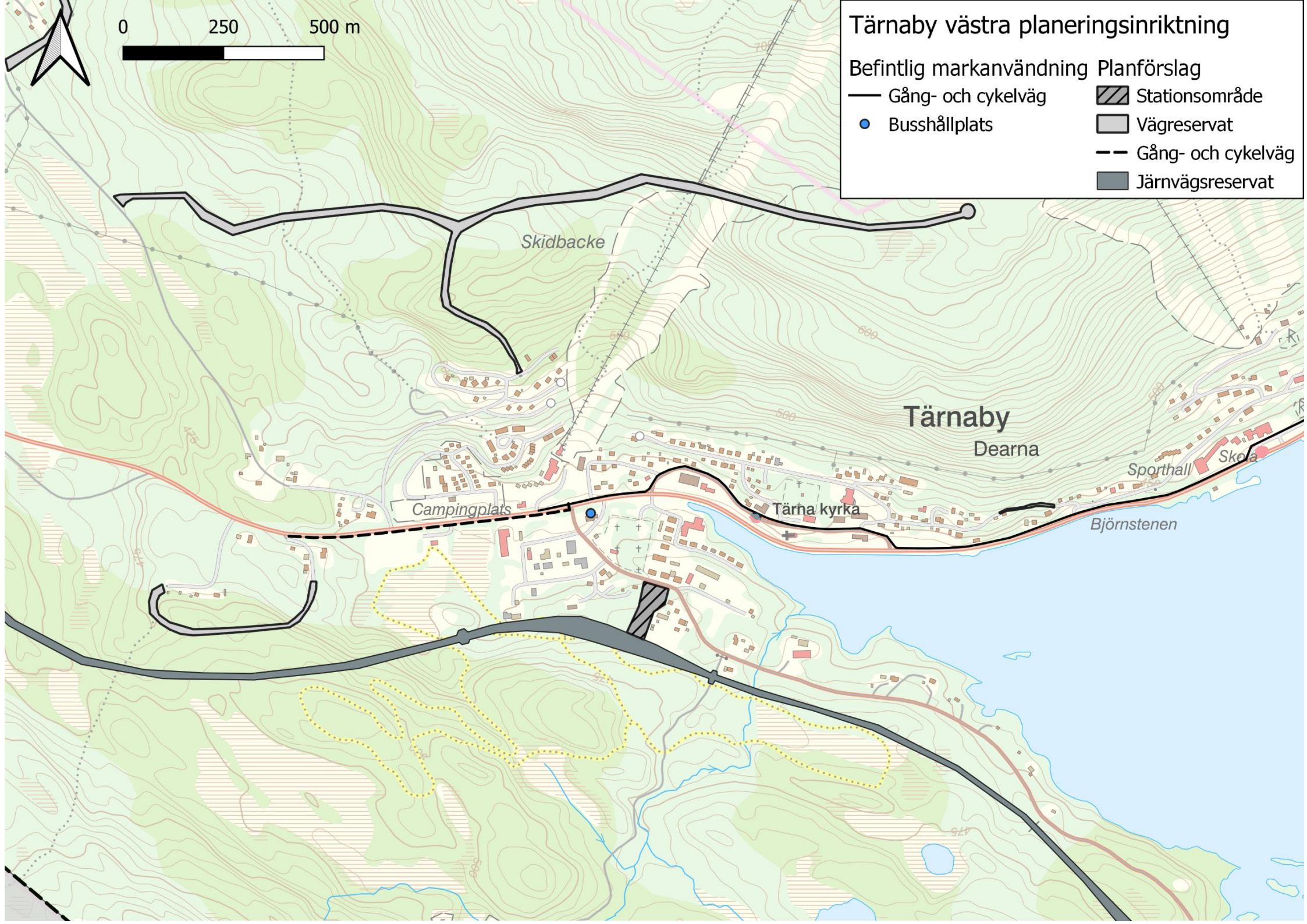
KOLLEKTIVTRAFIK

Det finns en busstation i västra delen av samhället nära tullstationen och en busshållplats i östra delen strax söder om sjukstugan. Antalet avgångar varierar från en upp till ungefär fyra avgångar per dag om man vill resa mot kusten och Umeå. Det går i snitt en avgång per dag till Hemavan vidare från Tärnaby. Busstrafiken anpassas i regel för storhelger under jul, nyår, påsk, midsommar samt övriga storhelger. Resenärsperspektivet lyftas i samband med planering av tidtabeller. Boende i Tärnaby ska inte behöva få längre resor än nödvändigt, såsom i dagsläget med den tidiga morgonturen som avgår från Tärnaby med linje 31.

Kollektivtrafiken är en viktig del av transportsystemet i Tärnaby och en ökning av utbudet på hållbara transporter är önskvärd. I detta sammanhang är kollektivtrafiken ett bra alternativ, god tillgängligheten till kollektivtrafik är en förutsättning för att fler besökare och Tärnabor kan använda alternativ till bilen för sitt resande. Ett förslag är att anpassa antalet avgångar till och från Tärnaby. Den föreslagna förlängningen av gång- och cykelvägen i Tärnaby ska också verka mot att göra kollektivtrafiken ett mer attraktivt alternativ för Tärnabor.

Ställningstanden

- Utveckling av befintlig kollektivtrafik i Tärnaby och utredningar av nya kollektivtrafikmöjligheter är prioriterat. Storuman kommun ska aktivt söka nya utvecklingsmöjligheter för hållbara transportmöjligheter och kollektivtrafiken i Tärnaby.
- Tärnaby östra E12 busshållplats har inte en anslutande GC-väg vilket är något som ska beaktas i den fortsatta planeringen.

Tärnaby västra planeringsinriktning
Befintlig markanvändning
Gång- och cykelväg
Busshållplats
Planförslag
Stationsområde
Vägreservat
Gång- och cykelväg
Järnvägsreservat
0
250
500 m
Skidbacke
Tärnaby
Dearna
Campingplats
Tärna kyrka
Sporthall
Skola
Björnstenen

BILTRAFIK

Europaväg 12 löper genom hela Tärnaby samhälle. Trafikflöden kan variera kraftigt beroende på om det är högsäsong för turism eller inte. I vanliga fall fungerar Tärnaby som serviceort för ett större omland och många är beroende av bilen. För dem är det viktigt med framkomligheten, men den ska ske på fotgängarnas villkor. Utmed Skyttevägen finns livsmedelsbutik i Tärnaby som är en betydande målpunkt i samhället. Västra strandvägen fungerar som ett centrumstråk, längs gatan finns mycket av de mötesplatser och detaljhandeln som finns i Tärnaby.

Trafikverket är väghållare för fyra vägar som berörs av FÖP Tärnaby, E12, 1122, 1114 samt 1115. Utöver riksväg E12 är andra prioriterade vägar Rävstigen, Sandviksvägen och Konäsvägen där det kan finnas eventuella brister i relation till den utveckling av målpunkter planförslaget. Planförslagen medför nya målpunkter norr och söder om dessa målpunkter och påverkar därmed vägarnas livslängd med det menas den tid en anläggning fyller sin funktion utan andra åtgärder än drift och underhåll. Det är viktigt att anslutningar till nya områden samlas i en punkt och eventuella passager anordnas på ett trafiksäkert sätt. Befintliga anslutningar ska så långt det möjligt nyttjas.

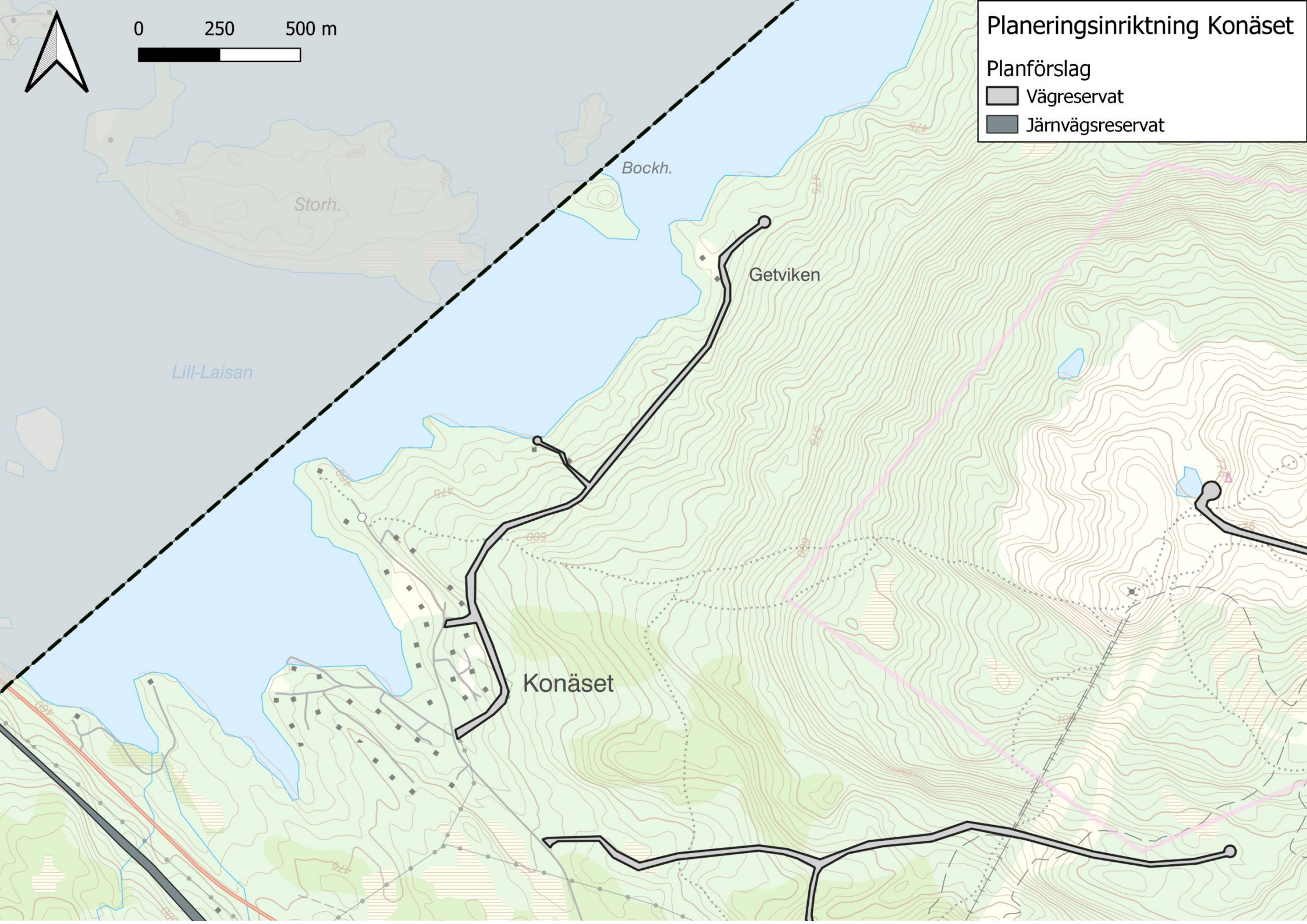
Det föreslagna vägreservatet som fortsätter från Rävstigen upp mot utvecklingsområde **T3** för turistboenden medför en ökad mängd dygnstrafik längs Rävstigen. Denna ökning bedöms vara säsongsbaserad och antas därmed inte påverka trafikmiljön nämnvärt under större delar av året då målpunkterna främst utgörs av turistbostäder.

Utvecklingsområdena **T2B** och **T2C** bedöms medföra behov för direkta anslutningar mot riksväg E12 i andra fall finns det inga behov för nya direkta anslutningar ut på riksväg E12. Utpekande av utvecklingsområden för bostäder kan i samtliga fall lösas med en förlängning av befintlig bilväg eller ny bilväg i anslutning till kommunala bilvägar. En utveckling i enlighet med planförslaget medför att nya målpunkter som bostadsbebyggelse, småbåtshamn och stationshus uppstår både norr och söder om E12. Detta leder i förlängningen till att fler oskyddade trafikanter kommer att korsa eller röra sig längs riksvägen. Trafiksäkerhetshöjande åtgärder kan därför behöva genomföras längs riksväg E12. Storumans kommun för dialog med Trafikverket med avsikten att på lång sikt framarbeta ett gemensamt gestaltningsprogram för Tärnaby gällande trafiksäkerhet och framkomlighet längs riksväg E12. Storumans kommun bedömer i ett tidigt skede att åtgärder trafiksäkerhetshöjande åtgärder för korsningen Sandviksvägen och Riksväg E12 kan bli aktuella med en utveckling i linje med planförslagen.

Storumans kommun bedömer att en utveckling i enlighet med planförslaget medför en ökad mängd dygnstrafik längs Sandviksvägen och Konäsvägen. Denna ökning bedöms i likhet med Rävstigen vara säsongsbaserad då nya målpunkter framför allt utgörs av turistbostäder men även kommersiell service. Sandviksvägen är i dagsläget en brant väg med relativt dålig sikt vilket medför att åtgärder för att höja standarden på bilvägen kan bli aktuella när nya målpunkter som kommersiell service och turistboende (T1) tillkommer längs vägen enligt planförslaget. Sandviksvägen kan komma att behöva ytterligare åtgärder utöver vanlig drift och underhåll med en ökad trafikmängd samt nya anslutningar dels från den föreslagna förlängningen av Bergsvägen.

Bergsvägen föreslås förlängas i enlighet med planförslaget. Nya målpunkter norr om Bergsvägen medför en ökad dygnstrafik särskilt med hänsyn till omfattning av utpekade utvecklingsområden för turistboende. Förlängningen kommer kräva en åtgärd i form av trafikseparering för att möjliggöra nerfart för slalom förslagsvis görs detta genom en tunnel. Den föreslagna förlängningen av vägen Konäset mot Getviken bedöms inte medföra en ökad trafikmängd där särskilda åtgärder behöver utredas eftersom utvecklingsområdesgruppen T4 föreslås bevara den ursprungliga karaktären bostadsområdet har vilket är gles.

Vid återvinningscentralen utpekas ett utvecklingsområde för industri Storumans kommun anser att utvecklingen av industriområdet kan göras utan en ny direkt anslutning ut på E12:an. Utgångspunkten är att den befintliga infarten till återvinningscentralen kan användas. En utveckling av industriområdet i linje med planförslaget medför däremot en ökad trafikmängd längs E12:an. Utvecklingsområdet för bostäder B5 föreslås utvecklas genom en förlängning av Hallinsvägen planförslaget medför därmed inga nya anslutningar direkt ut på E12:an

0
250
500 m
Planeringsinriktning Konäset
Planförslag
Vägreservat
Järnvägsreservat
Bockh.
Storh.
Lill-Laisan
Getviken
Konäset

från Hallinsvägen. Bostadsområdet är enligt planförslaget antas vara ett utvecklingsområde för helårsboende vilket skulle medföra en ökad trafikmängd ut på E12:an.

En utveckling av bostäder mot Konäset medför att Konäsvägen blir mer trafikerad. Nya utvecklingsområden för bostäder kan även antas påverka dygnstrafiken längs Sandviksvägen och Bergsvägen.

I samhället finns mycket asfaltytor och gaturummen är förhållandevis breda. Bilen är det dominerande trafikslaget i Tärnaby. Det har avsatts reservmark åt en rastplats för bilister vid Uddens festplats för att verka mot att öka trafiksäkerheten samt skapa fler mötesplatser i Tärnaby.

En kommunövergripande strategi för el laddinfrastruktur med sikte på 2030 har antagits, denna plan innefattar Tärnaby området. I takt med att antalet delårsboende ökar i Tärnaby sätter detta krav på att ett fossilfritt alternativ finns tillgängligt för en hållbar utveckling. I dagsläget finns det tre aktiva laddstolpar i Tärnaby. En laddstolpe finns vid Tärnaby samservice smat vid Tärnaby fjällhotell och Vattenfalls kontor. Storuman kommun anser att laddinfrastrukturen är en viktig del i att stärka den öst-västliga förbindelsen som omnämns i Länstransportsplanen.

Vid parkeringen vid Skytteanska är det stundtals mycket trafik och svårframkomligt. Personal, föräldrar och busshämtning ska samsas om ytan för hämtning och avhämtning av barn vilket leder till trängsel.

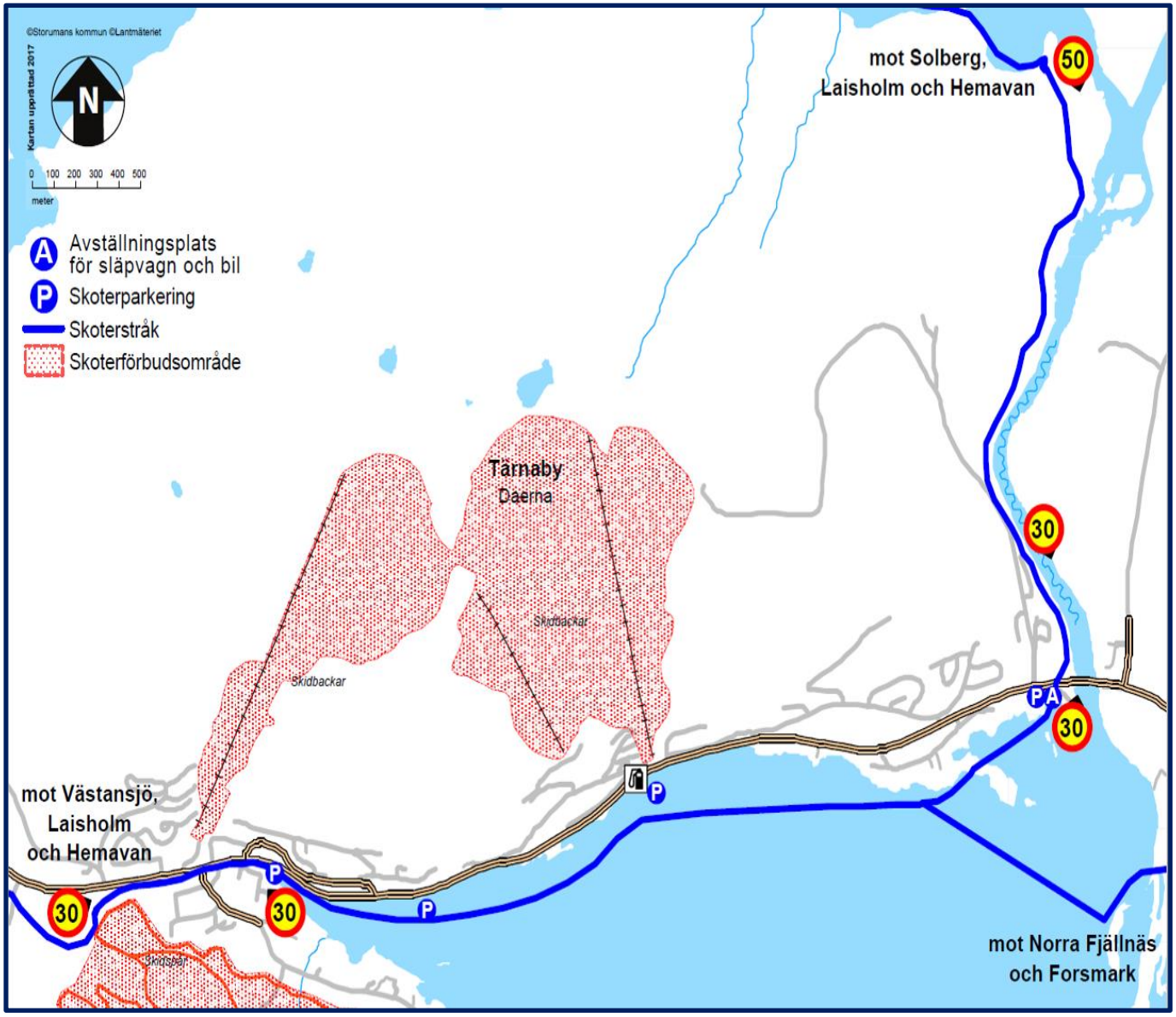
Ställningstanden

- Trafiksituationen vid parkeringen i anknytning till Skytteanska skolan ska beaktas i den fortsatta planeringen.

SKOTERTRAFIK

Storuman kommun har en aktiv roll i skoterledernas drift i Tärnaby genom att informera och sälja ledbevis till privatpersoner. Avtal med olika byar är gjorda med kommunen. Skotertrafiken har ökat på senare år och det är angeläget att hitta nya lösningar för drift och underhåll. Att minimera konflikterna med andra intressen samt öka användningen av gjorda investeringar bör de stora volymerna av anläggningar för besöksnäringen lokaliseras till de redan etablerade turistorterna. Av samma skäl bör skoteråkning kanaliseras till ett väl planerat ledsystem.

Det är särskilt angeläget att skotertrafiken kanaliseras till väl planerade leder både i turistområdenas närhet och i de mer perifera fjällområdena. Samverkan med privata föreningar bör aktivt sökas för drift, särskilt de som nyttjar skoterlederna. På så vis kan kommunen uppnå långsiktighet för skotertrafiken inom planområdet. Utifrån samråd har det framgått att informations-behovet är stort vad gäller skoteråkning och skoterleder. Fler turistboenden och helårsboenden i Tärnaby medför en ökning av antalet skotrar inom planområdet vilket i sin tur medför ett större behov av kanalisering till leder.

Det har finns ett behov av att öka antalet skoterövergångar över E12:an. Vid korsning av E12:an ska det alltid ske på ett säkert sätt.

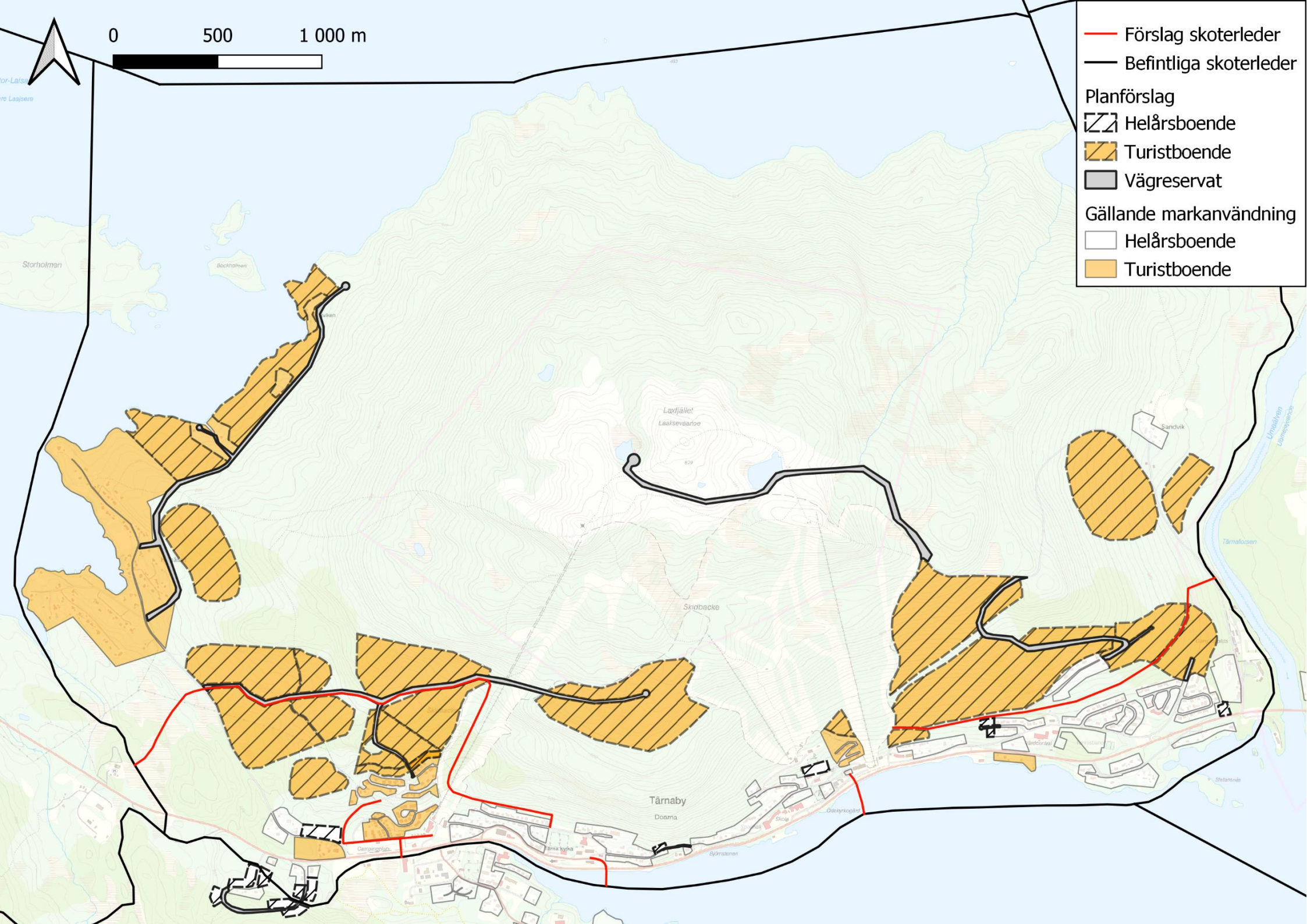
Skoteråkning inom bebyggelse eller vid korsning av exempelvis E12 är det viktigt att beakta alla gällande trafikregler. Skotertrafiken inom Tärnaby fungerat bra, men det är viktigt att uppmärksamma de lokala trafikföreskrifter som finns i Tärnaby.

Storumans kommun har beslutat om att motordrivna fordon inte får föras i terräng enligt följande:

- inom skidbackar, pulkbackar och liknande i Tärnaby
- skidspår i Tärnaby

Ställningstaganden

- Storuman kommun ska verka för en enhetlig och överskådlig skyltning för skoterleder och information.
- Storuman kommun ska aktivt söka nya samverkanslösningar och utvecklingsinsatser vad gäller skotertrafik.
- Den föreslagna skoterleden längs Sandviksvägen är inte prioriterad då åtgärder för bilvägen krävs.

0
500
1 000 m
Förslag skoterleder
Befintliga skoterleder
Planförslag
Helårsboende
Turistboende
Vägreservat
Gällande markanvändning
Helårsboende
Turistboende
Storholmen
Laxfjället
Skidbacke
Tärnaby
Sandvik
Tärnaforsen

JÄRNVÄG

Regeringen presenterade 2018 en nationell strategi för godstransporter ”Effektiva, kapacitetsstarka och hållbara godstransporter”. Godstransportstrategin fokuserar på vikten av att använda transportsystemet på det mest effektiva sättet, samtidigt som klimat- och miljökraven uppfylls.

Hur infrastrukturen planeras idag påverkar i hög grad möjligheten att nå en hållbar samhällsutveckling och vilka alternativ för transporter som finns tillgängliga framöver. I samband med översiktsplanering har Storumans kommun möjligheten att lägga grunden för en planering som på lång sikt bidrar till en utveckling i enighet med dessa mål. Hur vi väljer att styra lokaliseringen av bostäder och verksamheter får konsekvenser för det framtida trafikplaneringen. För att det ska bli möjligt att uppnå målen om ett tillgängligt och säkert transportsystem föreslås reservmark för en järnvägsdragning inom planområdet med ett tillhörande stationshus.

Avsikten med reservmarken är att skapa en logistiknod i Tärnaby så att samhället ska ha möjlighet för transport av gods via järnväg. Järnvägen skulle långsiktigt bidra med en minskad klimatpåverkan och minskad energianvändning samt verka i enlighet med EU:s transportpolitik. Överflyttning av gods från bilväg till mer energieffektiva transporter som järnväg är att föredra i detta sammanhang.

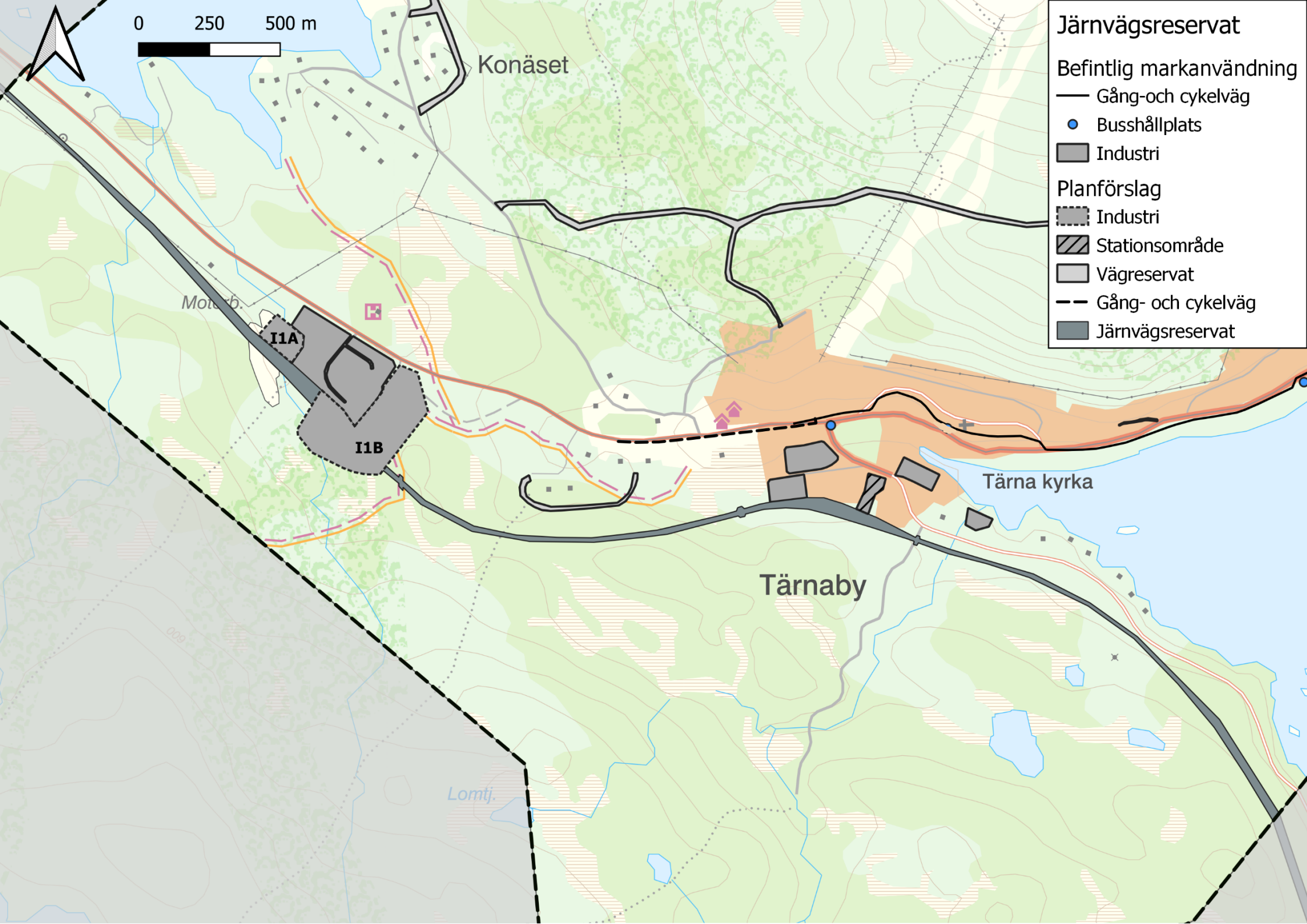
Tillgänglighet och tillförlitlighet för godstransporter är viktiga komponenter för ett konkurrenskraftigt svenskt näringsliv. God tillgänglighet är nödvändigt för att samhällen som Tärnaby ska fungera, men denna tillgänglighet måste utvecklas inom ramen för ett hållbart samhälle. Genom att redan i den översiktliga planeringen samråda om ett järnvägsreservat kan alternativ utvärderas och bedömas i ett tidigt skede. Planeringsinriktningen anses eftersträvansvärd för att tillgodose Tärnaby med fler transportmöjligheter.

Det är strategiskt viktigt från ett planeringsperspektiv att möjligheten för en järnvägsdragning som ansluter till Storuman, Hemavan och möjligen vidare mot Norge är ett alternativ i framtiden. I trafikstrategi för E12-regionen (BEA12) utpekas järnvägsförbindelser i öst-västlig riktning ut som bristande. I dagsläget är Tärnaby till stor del beroende av transporter längs E12:an. En järnvägsdragning skulle förflytta delar av transporterna från bilvägen som löper genom samhället till att ansluta direkt till industriområdet i den syd- västra delen av samhället. På sikt bidrar förslaget till att minska antalet tunga transporter och den genomsnittliga dygnstrafiken inom samhället. Tärnaby får en ny logistiknod där transporter kan utgå ifrån.

En järnvägsdragning i linje med den föreslagna påverkar delvis frilufts- och rekreationsvärden i området genom att löpa genom Vikmyranområdet. En järnvägsdragning har även potential att leda till negativa kumulativa effekter för rennäringen och därav bör rennäringens behov beaktas vid tidig projektering. Järnvägsövergångar kan exempelvis lokaliseras i samråd för att tillgodose friluftslivets- och rennäringens intressen.

Ställningstaganden

- Där föreslagen reservmark för järnväg utpekats anser Storuman kommun att det är prioriterat i planeringen.
- I samband med tidig projektering av järnvägsreservatet ska friluftslivets- och rennäringens intressen tillgodoses och föregås av samråd.
- I samband med tidig projektering behöver naturinventeringar, buller- och säkerhetsutredningar utföras.
- För att dra nytta av den kunskap, teknik och transportmöjligheter som uppkommer behöver transportinfrastrukturen ges möjligheter att utvecklas.

0
250
500 m
Konäset
I1A
I1B
Tärna kyrka
Tärnaby
Lomtj.
Järnvägsreservat
Befintlig markanvändning
Gång-och cykelväg
Busshållplats
Industri
Planförslag
Industri
Stationsområde
Vägreservat
Gång- och cykelväg
Järnvägsreservat

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Kommunen ansvarar för samhällsutvecklingen för Tärnaby. Den tekniska försörjningen och underhåll av vatten, avlopp och avfall är centrala funktioner för ett fungerande samhälle. Den tekniska utvecklingen ska ske parallellt med planområdets utveckling för att på så vis skapa en ren och god livsmiljö för både invånare samt besökare.

DAGVATTEN

Dagvatten uppkommer då regn- och smältvatten rinner av olika ytor det kan exempelvis vara hårdgjord mark eller bebyggelse. För att undvika problem med översvämningar eller spridning av föroreningar i områden med mycket hårdgjorda ytor behöver nya markmaterial och naturområden betraktas i planeringen. En hållbar dagvattenhantering är en kombination av naturbaserade och tekniska lösningar i samhällsbygget.

Ställningstaganden

- Genomsläppliga markmaterial bör premieras vid anläggning. Gräs, grus, armerade genomsläppliga ytor, genomsläppliga fogar mellan olika typer av marksten och asfalt som vatten kan infiltrera genom.

Tärnaån försörjer Tärnaby med sitt dricksvatten i form av ytvatten genom ett vattenverk. Kommunala vatten- och avloppsanläggningar finns utbyggda för i huvudsak all bebyggelse inom Tärnaby samhälle. Undantag utgörs av bebyggelse på södra sidan väg E12 väster om Vikmyran. Övriga områden (Konäset, Granås, Sandvik, Tärnafors och Bäcknäs) saknar kommunalt VA och har enskilda anläggningar både för dricksvatten och avloppsrening.

När man ser till Tärnaby som ett större besöksmål medför det att alla grundvattentillgångar inom planområdet ses som viktiga för vattenförsörjningen. Vattenförsörjningen sker idag med ytvatten från Tärnaån och räcker till för den framtida utbyggnaden i tätorten. En svaghet är Tärnaåns känslighet ur förorenings- och miljösynpunkt. Vattnet har uppvisat tydlig mikrobiologisk påverkan vid flera tillfällen, vilket indikerar att det finns en viss föroreningsproblematik. Möjligen finns ett större antal enskilda avloppsanläggningar uppströms intaget. Vattentäkten saknar skydd i form av vattenskyddsområde. Administrativa åtgärder bör införs för att bilda ett vattenskyddsområde. Områden och vatten som är betydelsefulla för invånarna i Tärnaby ska skyddas.

Kommunen har börjat undersöka möjligheten att försörja Tärnaby med grundvatten. Den nuvarande förbrukningen och kapacitetsbehovet för Tärnaby är relativt litet, ca 400 m^3/d i medelbehov.

Det bör finnas goda möjligheter att lokalisera en grundvattentäkt med tillräcklig kapacitet nordost om Tärnaby. Tärnaby vattenverk är drygt 50 år gammalt och i behov av stora renoveringar för att uppnå nödvändig standard. Vid några tillfällen har mikrobiologisk påverkan noterats på det utgående dricksvattnet från vattenverket, vilket kan tyda på att tillräcklig barriärverkan inte finns. Alternativt kan ett helt nytt vattenverk byggas.

Ett antal nya tryckzoner med tillhörande tryckstegringsstationer kommer att bli nödvändiga. Antalet beror på bebyggelsens geografiska lokalisering. Nuvarande lågzon har en högsta trycknivå på ca +460,45 m.ö.h. Bebyggelse högre än den nivån kräver separata tryckzoner. Mindre områden hanteras ofta via hydroforanläggningar medan större och mera vattenkrävande områden kräver högreservoarer, varvid nya distributionsledningar måste anläggas. Reservoarvolymerna måste utökas från nuvarande totalt 700 m^3 till cirka 1 500 m^3.

En viktig förutsättning för en fortsatt positiv utveckling i Tärnabyområdet är att tillgänglighet och kapacitet inom VA-området samt tillgången till exploateringsbar mark långsiktigt säkerställs. Storumans kommun bygger idag ny vattenförsörjning i området vilket är nödvändigt för att fortsatt utveckling ska kunna ske när man ser till besöksnäringen. Storumans kommun befinner sig i ett tidigt skede vad gäller vattenförsörjningen för Tärnaby där olika alternativ övervägs. Oavsett hur vattenförsörjningen kommer tillgodoses är det prioriterat att även undersöka hur vattenkvaliteten i Tärnaån kan bli bättre. God tillgång till vatten av hög kvalitet är viktigt för att Tärnaby ska kunna utvecklas i enlighet med planen.

Spillvatten inom Tärnaby avleds via ledningssystem och avloppspumpstationer till ett avloppsreningsverk beläget vid Gäutans norra strand, i östra delen av Tärnaby tätort. Sjön Gäutan utgör recipient. Verket är dimensionerat för att ta emot avloppsvatten från en folkmängd av omkring 1 800 personer.

Ställningstaganden

- En utveckling i enlighet med planförslaget kräver att befintligt avloppsreningsverk byggs ut och uppgraderas för att omhänderta tillkommande avloppsvatten. Dagvatten avleds idag huvudsakligen till naturliga vattendrag med utlopp i sjön Gäutan. Inom Konäsområdet avleds dagvattnet på motsvarade sätt till sjön Laisan.
- De åtgärder som görs, grävarbeten, utsläpp av dag- och avloppsvatten eller andra utsläpp i mark eller vatten får inte leda till en försämrad vattenkvalitet. Kvaliteten på vattnet i Tärnaån behöver utredas vidare.
- En framtidssäkrad grundvattentäkt behöver ha en betydligt högre kapacitet än dagens förbrukning eftersom området är expansivt och intressant för exploateringar.

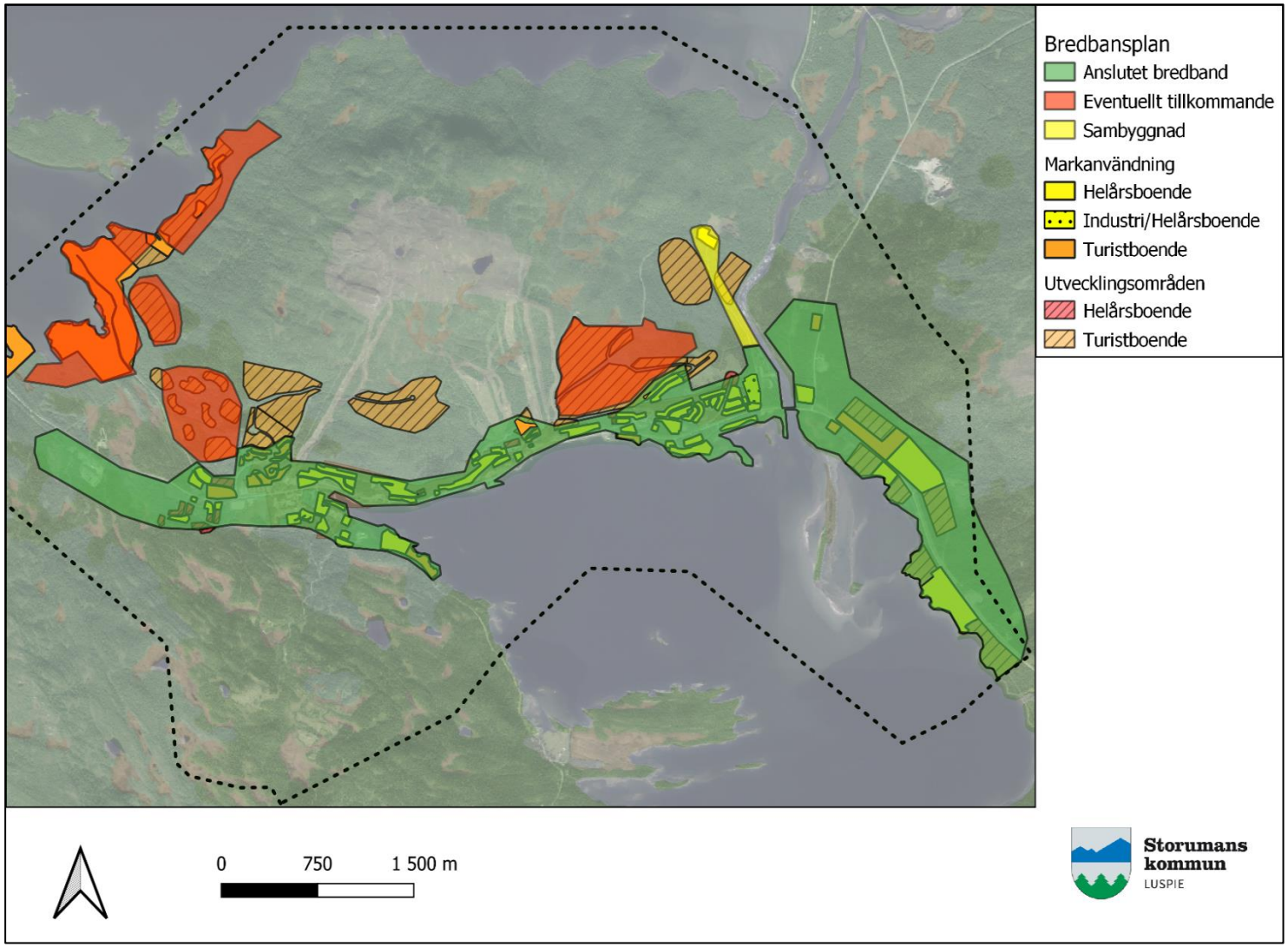
FJÄRRVÄRME

Fjärrvärme finns till stora delar inte i Tärnaby. Däremot arbetar Storumans kommun mot att klimatomställa sina fastigheter i Tärnaby, i dagsläget drivs alla kommersiella fastigheter och lägenheter med bergvärme. Vattenfall (Eldistribution AB) har elanläggningar inom planområdet och huvudledningsnätet för elkraftförsörjning till Tärnaby är väl utbyggt.

FIBER

Storumans stadsnät (SumNet) har det senaste decenniet expanderat och består huvudsakligen av svartfibernät med hög hastighet. Det öppna nätet SumNet ägs till 100 procent av kommunen i egenskap av en affärsverksamhet under kommunstyrelsen. I dagsläget täcks 90 % av invånarna i Tärnaby av detta fibernät (2019).

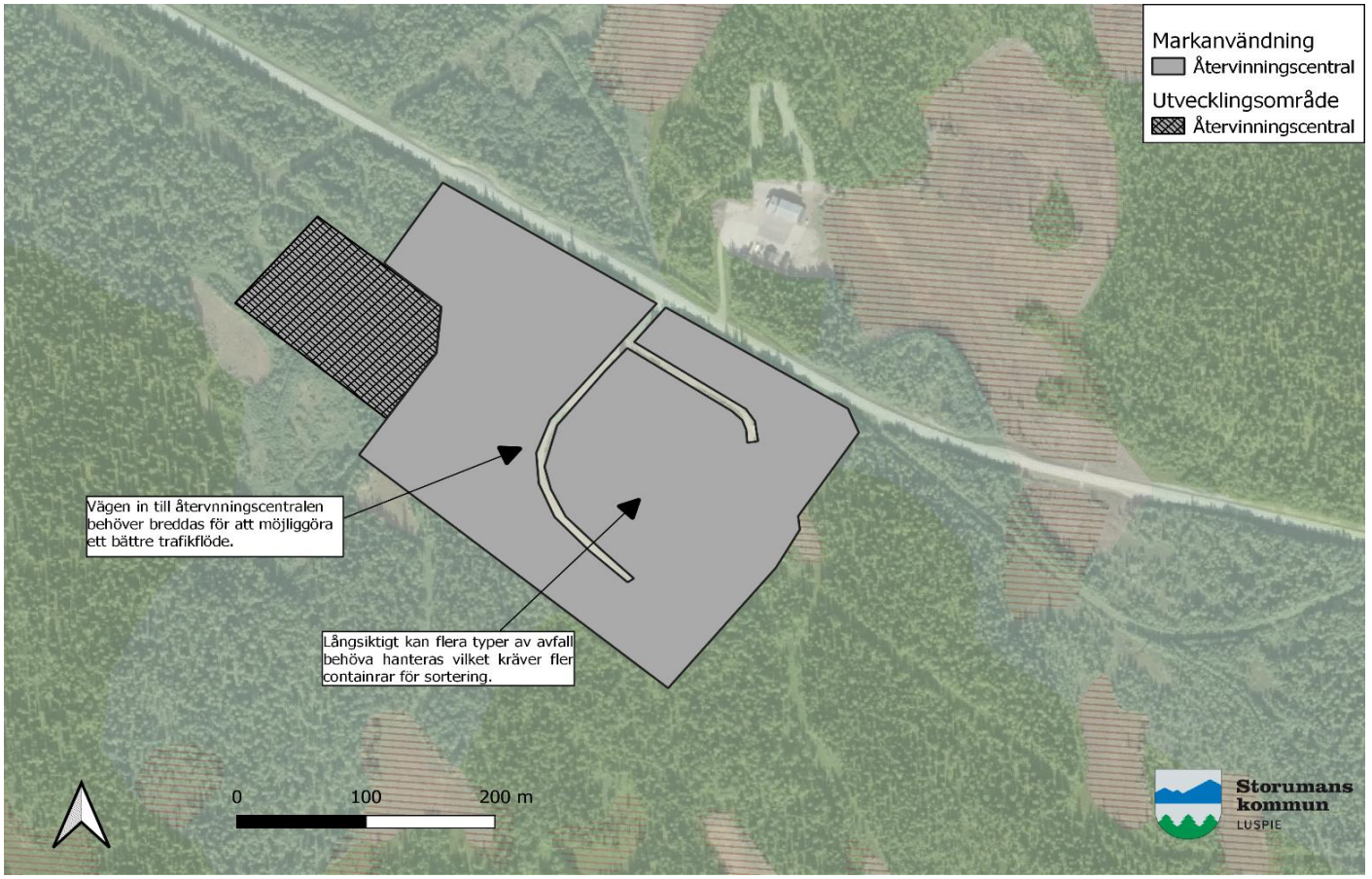
I kartan på denna sida presenteras fiberutbredningen tillsammans med befintlig bebyggelse, samt utvecklingsområden. Bebyggelseutvecklingen sker i etapper vilket medför att bredbandsutbredningen också utvecklas i etapper. Den delen av bredbandsplanen som är titulerad sambyggnad medför markentreprenader då arbetet sker tillsammans med olika aktörer. De olika nätens infrastruktur byggs samtidigt och alla parter i sambyggnaden deltar i kostnaderna. Byggnadskostnaderna blir då förmånligare jämfört med om alla skulle bygga sina nät självständigt. Utvecklingsområden för bredband sammanfaller till stora delar med utbyggnadsområden för bebyggelse.

En god tillgång på fiber gör det attraktivare att arbeta hemifrån eller lokalisera sig i Tärnaby som nyföretagare.

I Tärnaby sker en liten tillväxt beträffande permantboende samt även en viss ökning av fritidshus i Hemavan. Det finns idag lite över 500 invånare i Tärnaby, under turistsäsong kan antalet besökare uppgå till mycket fler. Detta ställer högre krav på en hållbar hantering av resurser och avfall. Morkan återvinningscentral i Tärnaby drivs och ägs av kommunen. Alla hushåll kan lämna sitt grovavfall på denna återvinningscentral utan extra kostnad då det ingår i avfallstaxan. Företag och verksamheter kan även lämna in avfall, men mot betalning.

Avfallshantering blir en alltmer betydande fråga vad gäller samhället i stort och knyter an till delmål 11.6 för Agenda 2030 målet ”Hållbara städer och samhällen”. I samband med detta har Storumans kommun tagit fram en Avfallsplan för åren 2021–2030. Denna plan är ett viktigt steg mot en hållbar avfallshantering i kommunen där Tärnaby är en del. Det kan bli aktuellt att Morkan återvinningscentral får flera funktioner för att kunna hantera mer typer av avfall för mellanlagring däribland matavfall. I dagsläget kan det bli svårt för återvinningscentralen att ställa om och det skulle behövas riktade insatser för en ökad kapacitet. Tanken är att göra det lättare att lämna avfall och nyttja ytorna på ett mer effektivt sätt.

Ställningstaganden

- Morkan återvinningscentral föreslås vara ett utredningsområde då det finns behov av att se över kapaciteten och områdets utsträckning.
- Vid framtida planering av avfallshantering ska hänsyn tas till ett förändrat klimat. Detta kan innefatta mellanlagring vid torka för att undvika brand.
- Nya områden för renhållning bör utplaceras bostadsnära och vara vindskyddade.

KAPITEL 3. RIKSINTRESSEN OCH ALLMÄNNA INTRESSEN

I detta kapitel redogörs för riksintressen och allmänna intressen, värden som generellt inte utgör egna markanvändningskategorier.

RIKSINTRESSEN

I detta avsnitt redovisas hur olika skyddsområden och riksintressen ska tillgodoses. I enlighet med plan- och bygglagen kapitel 3 redovisas de berörda riksintressena i samband med denna fördjupade översiktsplan för Tärnaby. Planområdet omfattas av totalt sex riksintressen. Riksintressen behandlas i den mån den fördjupade översiktsplanen berör dem. I vissa fall kan avvägningar behöva göras mellan olika intressen och då behöver bedömningar göras av riksintressena i relation till varandra.

- **Riksintresse för friluftsliv och turism enl. särskilda hushållsbestämmelser (MB4:1,MB4:2)**
- **Friluftsliv (FRO24001)**
- **Kommunikationer Europaväg 12 (Blåa vägen)**
- **Riksintresse rennäring (MB3:5)**
- **Ahasjön- Laisholmsområdet (NRO 24 006)**
- **Umeälven i vattenområdet Tärnaån (MB 4 kap.6§ punkt 11)**

EUROPAVÄG 12

Europaväg 12 har Trafikverket som huvudman och är av riksintresse, kommunal planering sker utefter den gällande vägplanen i överensstämmelse med detaljplan. Det är idag endast en del åt väster om vägen som inte ingår i någon detaljplan. Det får inte uppföras bebyggelse inom ett avstånd på 30 meter om Europaväg 12. Det är endast i särskilda fall tillstånd delges av länsstyrelsen för byggnader, tillbyggnader, andra anläggningar eller åtgärder. Skälet till detta är att inte påverka trafiksäkerheten negativt längs med Europaväg 12. Riksväg E12 ingår i ett funktionellt prioriterat vägnät samt i det transeuropeiskatransportnätet (TEN-T).

Europavägen fungerar som en genomfartsled i öst-västlig riktning från Norge till Umeå. Utvecklingen av Tärnaby som besöksmål är starkt anknutet till den mängd besökare som kommer till det alpina området från Norge eller kusten. En utveckling av Tärnaby i enlighet med planförslaget medför en ökad trafikering av vägen främst i västlig riktning mellan Mo i Rana, Hemavan och Tärnaby.

Planeringsinriktningen medför att antalet turistbostäder ökar och en betydande del av fritidshusägarna är norrmän. Särskilt trafiken mellan Hemavan och Tärnaby antas därmed öka. Den lokala biltrafiken inom Tärnaby bedöms även öka vilket kommer leda till en högre andel gång- och cykeltrafikanter, detta kan medföra behov av att trafiksäkerhetsåtgärder inom tätortsgränsen.

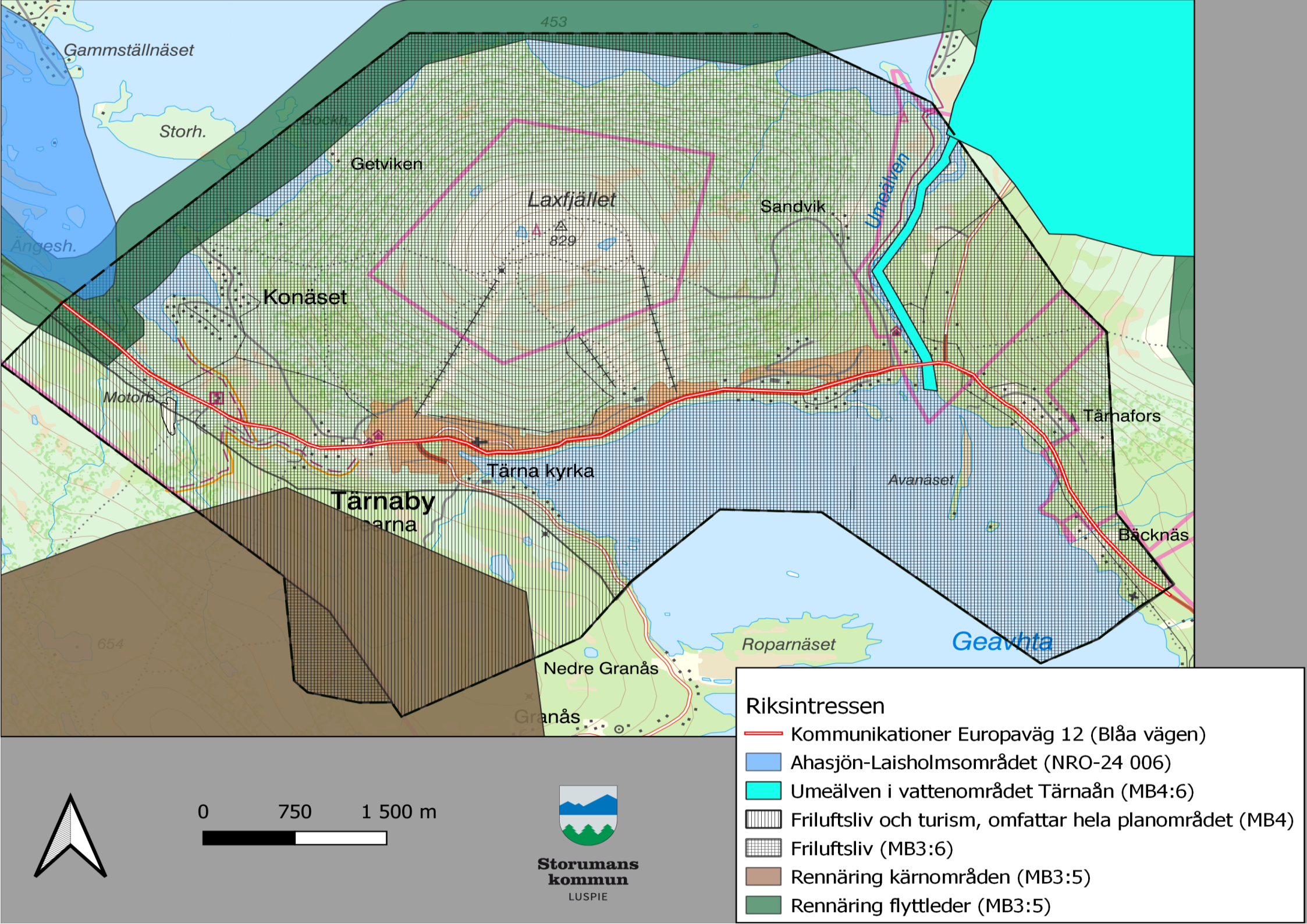
RENNÄRING

Planområdet berörs av riksintresset för rennäring (MB3:5), riksintresset berörs av planområdets norra- och södra delar. Utöver särskilt utpekade riksintresseområden för rennäring utgör Tärnaby åretruntmarker för samebyarna Vapsten och Ubmeje tjeälddie. Riksintressena friluftsliv och rennäring kan i vissa avseenden bli motstridiga, då mänsklig aktivitet kan störa renar, genom att kanalisera besökare i den översiktliga planeringen koncentreras mänsklig påverkan och aktivitet till en plats. Friluftsleder kan anpassas genom anpassade dragningar av sträckor för att minimera störningar av renar. I de sydvästra delarna av planområdets överlappar kärnområden för rennäringen delvis planområdet. Här har inte kommunen gjort anspråk på att utveckla bebyggelse för att tillgodose rennäringen. Under kalvning och särskilt utsatta delar av året undanbeds skoter och liknande potentiellt störande aktiviteter. I den nordvästliga delen av planområdet vid Getviken och Konäset finns en flyttled för rennäringen under vintertid. Dialog har förts med företrädare för Vapsten och Ubmeje Tjeäldie samebyar i samband med framtagandet av planförslaget.

En hållbar utveckling medför att negativa kumulativa effekter på rennäringen ska motverkas i planeringen. Storumans kommun arbetar mot att minimera intressemotsättningar där de kan förväntas uppstå. Där motsättningar uppstår är det en angelägen uppgift att föreslå lösningar för hantering och avgörande av konflikter som kan

uppstå till följd av mark- och vattenanvändning. Planområdet täcks av ett skoterförbudsområde utöver de riktlinjer som presenteras i översiktsplanen, samt de försiktighetsprinciper som presenteras inom ramen för den fördjupade översiktsplanen för Tärnaby.

Utpekandet av järnvägsreservatet kan komma at påverka planområdet som en del av åretruntmarker för Vapsten och Ubmeje Tjeälddie genom att ha en viss barriärverkan. Rennäringens kärnområden undviks däremot. Störningar på rennäringens kärnområden inom planområdet kan däremot förekomma. En järnväg medför en högre bullernivå vilket kan störa renar inom ett större område än vad som utpekas för själva markanvändningen. Sammanfattningsvis så ska Storumans kommun hantera konflikter i efterföljande planering genom att proaktivt arbeta med tidiga dialoger och samråd där rennäringens intressen berörs.

Gammställnäset
Storh.
Ängesh.
Getviken
Laxfjället
829
Sandvik
Umeälven
Konäset
Motorb.
Tärna kyrka
Tärnaby
Tärnafors
Avanäset
Bäcknäs
Roparnäset
Geavhta
Nedre Granås
0
750
1 500 m
Storumans kommun
LUSPIE
Riksintressen
Kommunikationer Europaväg 12 (Blåa vägen)
Ahasjön-Laisholmsområdet (NRO-24 006)
Umeälven i vattenområdet Tärnaån (MB4:6)
Friluftsliv och turism, omfattar hela planområdet (MB4)
Friluftsliv (MB3:6)
Rennäring kärnområden (MB3:5)
Rennäring flyttleder (MB3:5)

Hela planområdet omfattas av riksintresse för rörligt friluftsliv och turism enligt 4 kapitlet 1–2 § miljöbalken och merparten av planområdet omfattas av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kapitlet 6 § miljöbalken. Den föreslagna mark- och vattenanvändningen kommer ha en viss effekt på det rörliga friluftslivet då naturmark tas i anspråk för bebyggelse och järnvägsreservat kan ha en barriärverkan på det rörliga friluftslivet. Planförslaget innefattar även en utveckling av Tärnaleden samt utpekandet av rekreations- och friluftsområden vilket bedöms verka för ett mer attraktivt och tillgängligt friluftsliv. Utvecklingsområden för kommersiella intressen och turistboenden ger goda förutsättningar för en ökad turism i Tärnaby.

Gällande riksintresset för friluftsliv och turism är det viktigt att förhindra störningar för rennäringen. Storumans kommun arbetar aktivt för att samordna dessa intressen genom strategisk planering. En oförutsedd turistnäringstillväxt kan resultera i störningar för rennäringen. Det är väl etablerat inom forskningen att såväl renar som andra djur får bättre förutsättningar när mänsklig aktivitet koncentreras så mycket som möjligt av den till en plats, där det redan finns en störning eller ogynnsamma förutsättningar. Detta leder till en minskning av negativa kumulativ effekt jämfört med lokalisering på annan plats, till detta räknas anläggningar som kan hindra eller försvåra renförflyttningar, ökade störningar och stressmoment genom mänsklig aktivitet. I förlängningen kan felaktiga åtaganden leda till negativa kumulativa effekter där slitage i fjällnaturen och mänsklig aktivitet i allmänhet är faktorer.

Riksintressen ställningstaganden

- Den föreslagna mark- och vattenanvändningen i planförslaget ska kunna anpassas framöver i samråd med berörda samebyar för att undvika eller minimera påverkan på renskötseln.

- Laxfjället är ett utpekat område för utveckling av turistnäringen och friluftsliv. Inom planområdet följer en ökad mänsklig aktivitet till följd av planförslaget. Därav ska efterföljande planering föranledas av tidiga samråd och dialoger med rennäringen där det kan antas uppstå intressemotsättningar.

- Inom kärnområdet för rennäringen söder om Vikmyranområdet är rennäringen det primära intresset. Det är inte aktuellt att planera för ny bebyggelse inom området.

- Skotertrafiken kan vara störande för renar särskilt när de kalvar, därav är det viktigt för Storumans kommun att nå ut med information om att motordrivna terrängfordon på barmark är förbjudna enligt terrängkörningslagen. Nya förslag på skoterleder har i linje med kanaliseringsprincipen koncentrerats runt Laxfjället.

- Storuman kommun arbetar med att kanalisera turister och besökare till ledsystem i Tärnaby. Ambitionen att förlänga Tärnaleden runt Laxfjället följer denna princip och ger samtidigt bättre förutsättningar för friluftslivet.

- Renarnas flyttleder som angränsar till planområdet vid Konäset och Getviken kan på lång sikt i samband med klimatförändringar behöva revideras. Detta kräver fördjupade utredningar och är en bidragande faktor till att utvecklingsområdena vid Konäset och Getviken har angetts lägre prioritet i planeringen.

- Antalet nya anslutningar som direkt angränsar till riksväg E12 ska minimeras för att eventuell negativ påverkan på framkoligheten ska undvikas.

- Tillgången till olika betesmarker och flexibilitet att nyttja dem vid olika årstider och väderförhållanden är mycket viktigt för renskötselns klimatanpassningsmöjligheter.

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

Hälsa och säkerhet är ett brett område inom planering. I takt med att vår omvärld och teknik utvecklas blir ämnesområdet alltmer omfattande. Hälsa och säkerhet innefattar livskvalité, underhåll, allmän hälsa och säkerhet, förebyggande åtgärder där olika scenarion behandlas samt även underhåll. Klimatanpassning har fått en mer central plats i samhällsplaneringen och knyter samman flera ämnesområden.

LUFT

Inga luftmätningar är gjorda inom kommunen sedan 2003/2004. I Tärnaby kan dock luftkvaliteten bedömas vara påverkad av trafikavgaser tack vare närheten till E12:an som löper genom samhället. Lokala föreskrifter för vedeldning saknas, från den 1 oktober 2019 har nya regler tillämpats vid installationer av kaminer som eldas med pellets och ved. De ändrade reglerna gäller för utsläpp och verkningsgrad, det vill säga hur mycket energi du kan få ut från mängden pellets eller ved. Det berör inte redan installerade pannor.

Inversion är ett speciellt väderfenomen som kännetecknas av att varm luft inte kan stiga i höjdled som den brukar, vilket gör att avgaser och andra luftföroreningar blir kvar i eller nära marknivåkan. Väderfenomenet förekommer främst under vintern, men tack vare att orten Tärnaby är relativt liten så ökar inte luftföroreningar märkbar tillskillnad från större samhällen.

BULLER

Trafikbuller bedöms vara den vanligaste bullerkällan i Tärnaby med tanke på att E12:an löper genom centrala delar av bebyggelsen. Detta kan anpassas något genom hastighetsbegränsning i centrala områden. Störande buller från skotrar, skjutbanor kan periodvis förekomma inom Tärnaby. Genom att följa principen att inte bygga nära inpå europavägen kan bullerpåverkan på människors hälsa minimeras. Fordonsbuller är tillskillnad från skoter något som är källa till buller året runt. Det kan antas att under kommande år kommer följas av ökade trafiknivåer på E12:an med hänsyn till utvecklingen i Mo i Rana och Hemavan vilket följaktligen medför en höjning av bullernivåer. En bedömning av buller görs i samband med detaljplanering i enlighet med förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader.

RADON

Berggrunden inom Tärnaby och planområdet består generellt av sur intrusivbergart - granit med mera (enligt översiktlig bergartkarta från www.sgu.se). Förekomsten av markradon har undersökts i samband med översiktliga geotekniska undersökningar. Mätvärdena innebär att marken inom planområdet klassas som normal- till högradonmark av denna anledning bör tillkommande bostäder uppföras radonsäkert.

FLYG

Tärnaby berörs av influensområdet för hinderytor för Hemavan Tärnaby flygplats, lokalisering av högre byggnader eller föremål inom influensområdet ska samrådas med respektive flygplats. Influensområdet kallas det skyddsområde på 90 km kring en flygplats där flygplan påbörjar den sista delen av inflygningen.

- Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk och byggnader som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan skall remitteras till Luftfartsverket.
- Alla objekt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse samt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse skall samrådas med Försvarsmakten.

FARLIGT GODS

Riksväg E12 är en rekommenderad transportled för farligt gods vilket medför att farligt gods till och från transporteras igenom Tärnaby, med tanke på samhällets inklämda läge ligger mer bebyggelse än önskvärt nära inpå vägen. Detta bör också tas i beaktning dels i detaljplaneskedet, i dagsläget finns det inga generella nationella riktlinjer för säkerhetsavstånd till farligt gods. Västerbottens länsstyrelse har däremot tagit fram riktlinjer för ett generellt önskat avstånd. Länsstyrelsens riktlinjer ska användas för att bedöma vilka behov av skyddsavstånd eller andra åtgärder som behöver vidtas.

ÖVERSVÄMNING, RAS OCH SKRED

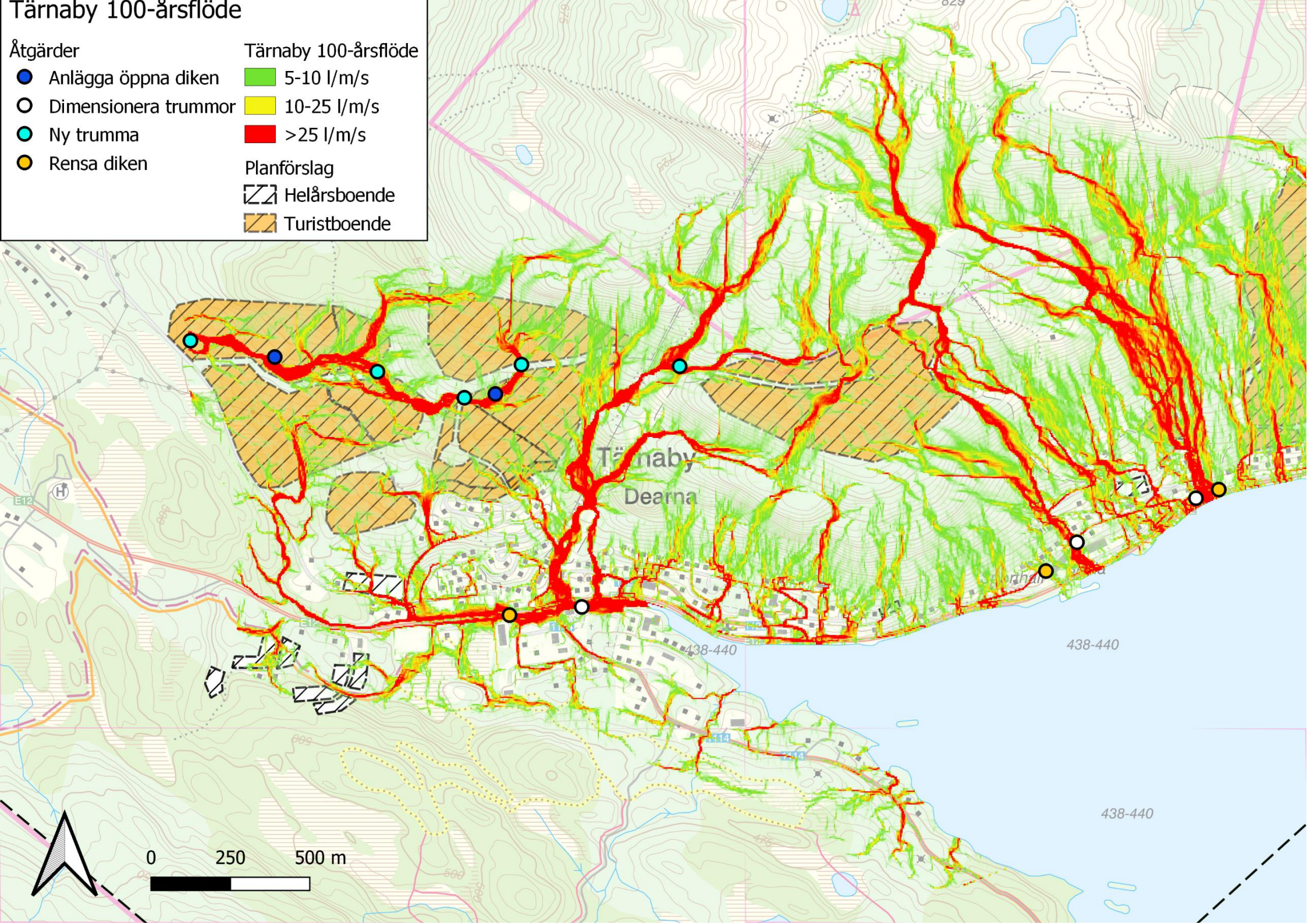
Skyfallskarteringen för Tärnaby är framtagen av Västerbottens länsstyrelse. Inom Tärnaby samhälle föreligger en risk för översvämning vid ett 100-årsregn. Ett 100-årsregn är regn som statistiskt sätt i snitt förekommer 1 gång per 100 år. Samhällsviktig verksamhet ges i samband med detta en högre säkerhetsnivå, planeringen ska ske så att funktionen av verksamheten kan upprätthållas vid en eventuell översvämning. Föreslagna åtgärder är tänkta att uppehålla vattenflöden vad gäller samhällsviktiga verksamheter. Framkomligheten till och från planområdet bedöms i dagsläget vara goda däremot så föreligger det en risk att genomfartstrafik på E12:an stoppas vid översvämning. Växtlighet och öppna dagvattenlösningar fyller en fördelaktig ekosystemtjänst genom att potentiellt minska stadens översvämningsrisker. Växter som träd och gräs kan ta upp och lagra vatten, växterna gör även marken mer porös och därmed mer mottaglig för vatteninfiltration. Åtgärdsförslagen som presenteras i kartan har tagits fram utifrån ett 100-årsregn scenario.

Vid nybyggnation beaktas översvämningsrisker om det bedöms att detaljplaneområdet ligger i riskzon kan beskärning av planområdet eller andra åtgärder som att rensa diken eller anlägga trummor bedömas vara lämpliga. Framkomligheten genom planområdet är också av hög prioritet där Europaväg 12 är genomfartsled och ska till den mån som går skyddas från översvämning.

Ställningstaganden

- Innan detaljplanehandläggning bör översiktliga undersökningar utföras samt eventuella åtgärder införas.

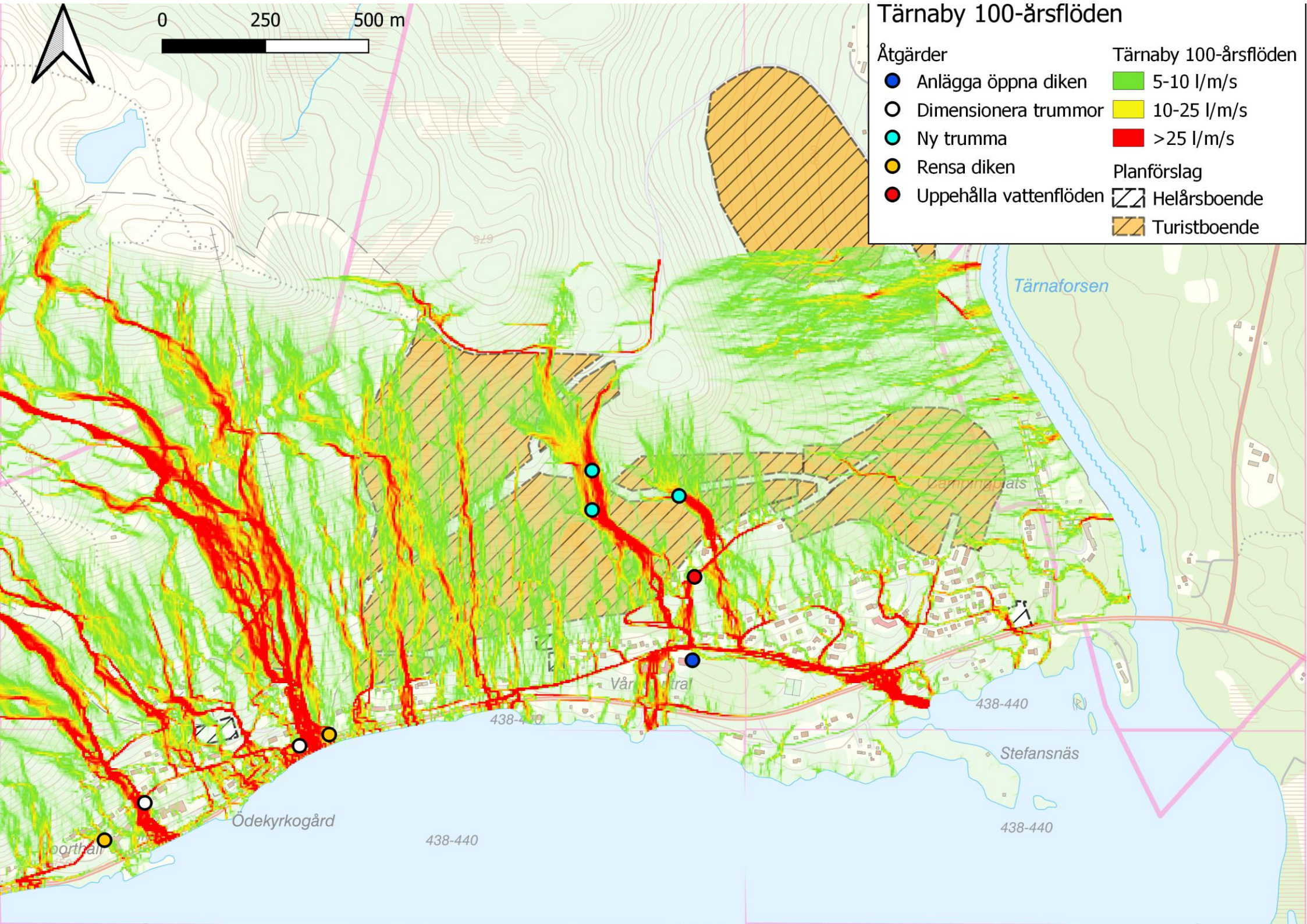

Tärnaby 100-årsflöde
Åtgärder
Anlägga öppna diken
Dimensionera trummor
Ny trumma
Rensa diken
Tärnaby 100-årsflöde
5-10 l/m/s
10-25 l/m/s
>25 l/m/s
Planförslag
Helårsboende
Turistboende
Tärnaby
Dearna
438-440
438-440
438-440
0
250
500 m

Ras och skred är den mest påtagliga risken vad gäller miljö, hälsa och säkerhet tack vare de naturliga förhållandena i Tärnaby, dels på grund av samhällets geografiska läge mellan Laxfjället och insjön Geavhta. Tärnaby ligger beläget på den södra slutningen av Laxfjället vilket sluttar brant ned mot samhället och längs sluttningen rinner flera bäckar. Det finns många geografiska samt geologiska förutsättningar att ta i beaktning när ras- och skredrisk ska utvärderas. Dels lutning, glidyta och släntstabilitet. När det gäller geologiska sammansättningar är Tärnaby till allra största del bebyggt på fast mark, risken är att ökade ytvattenflöden genom exempelvis kraftigt regnfall orsakar erosion och skapar slutningar vilket leder till ras och skred. Inom planområdet består marken huvudsakligen av morän men isälvssediment och älvsediment förekommer även längs bäckarna vilket innebär att det kan finnas förutsättningar för ras och skred. Högre upp på fjället är det i huvudsak berg i dagen men morän förekommer även där.

Det kan finnas förutsättningar för erosion, ras, slamströmmar och bergras i branta slutningar på Laxfjället. Kraftiga översvämningar och regn påverkar ytvattenflöden. Vegetation fungerar i detta sammanhang som ett naturligt skydd eftersom den hjälper till att ta upp markvatten vid höga ytvattenflöden när vägar, byggnader och skidbackar anläggs försvinner denna vegetation.

De områden i Tärnaby som särskilt berörs av ras- och skredrisker innefattar till stor del redan bebyggda områden. I sin helhet är området kuperat med bergssidor nära intill eller vid samhället. Ras och skred kan förekomma Inte minst vad gäller delar av E12:ans sträckning. Risken för personskador bedöms emellertid inte vara särskilt stor även om den inte helt kan uteslutas. Ett ras eller skred i anslutning till riksväg E12 kommer dock med stor sannolikhet att innebära begränsningar, eventuellt totalstopp i landsvägstrafiken.

Den senaste övergripande stabilitetskarteringen i Tärnaby utfördes år 1998 på uppdrag av MSB och omfattade endast områden med finkorning jord (lera, silt) samt sand. Det finns behov av en uppdatering som täcker fler marktyper, särskilt med tanke på att ett förändrat klimat med ökade flöden, mer intensiva skyfall och förändrade mark- och vattenförhållanden. Dessa faktorer bidrar till att sannolikheten för ras och skred ökar i dalgångar. Metodiken för utredningar av ras och skredrisker har även utvecklats sedan den senaste stabilitetskrteringen utförts, även det medför ett ökat behov av en ny utredning.

0
250
500 m
Tärnaby 100-årsflöden
Åtgärder
Anlägga öppna diken
Dimensionera trummor
Ny trumma
Rensa diken
Uppehålla vattenflöden
Tärnaby 100-årsflöden
5-10 l/m/s
10-25 l/m/s
>25 l/m/s
Planförslag
Helårsboende
Turistboende
Tärnaforsen
Stefansnäs
Ödekyrkogård
438-440

I följande karta redovisas vattenutredning vid beräknat högsta flöde i Umeälven.
Beräknat högsta flöde inträffar när flera faktorer bidrar till höga flöden inträffar samtidigt exempelvis snösmältning och regn vid samma tillfälle som marken är vattenmättad och magasin i reglerade vattendrag är fyllda.
Ett sådant scenario medför att Avanäset nästintill är helt vattendränkt, den bebyggelse som idag finns i Avanäset löper då risk för att översvämmas. Det är svårt att förebygga en sådan översvämning då halvön är omsluten av Umeälven. Det rekommenderas däremot att långsiktigt inte planera för mer bebyggelse inom området. Bebyggelse nära strandkanten i Konäset och Getviken löper också risk att översvämmas. Det rekommenderas därför att tidigt i detaljplaneskede förhålla sig till dessa översvämningsrisker. På grund av översvämningsrisker rekommenderar länsstyrelsen att ny bebyggelse inte får byggas inom områden som riskerar översvämmas vi 100-årsflöde med undantag för enklare byggnader som garage och uthus. Inom områden som riskerar att översvämmas vid beräknat högsta flöde kan samhällsfunktioner av mindre vikt och som orsakar mindre miljöpåverkan lokaliseras.

De åtgärder som har angets gäller åtgärder endast för att omhänderta höga flöden (framtagna vid skyfallskartering) och inte övriga klimatrelaterade risker (exempelvis slamströmmar).

Ställningstaganden

- Lokalisering av riskobjekt, samhällsfunktioner av betydande vikt och sammanhållen bebyggelse bör inte ske inom områden som riskerar att översvämmas vid 100-års flöde.
- Åtfärdsförslag för översvämning ska beaktas i den fortsatta planeringen av Tärnaby.

- Placering av bebyggelse inom utvecklingsområden bör anpassas med hänsyn till skyfallskarteringen.

- Räddningstjänstens behov av framkomlighet till angreppsvägar ska beaktas i samband med markprojektering.

- För samtliga bäckar bör detaljerade utredningar av förutsättningar för slamströmmar utredas innan detaljplaneläggning då områdena är många gånger större än enskilda detaljplaneområden.

- Åtgärder för att förhindra skador från slamströmmar,erosion och översvämning bör genomföras.

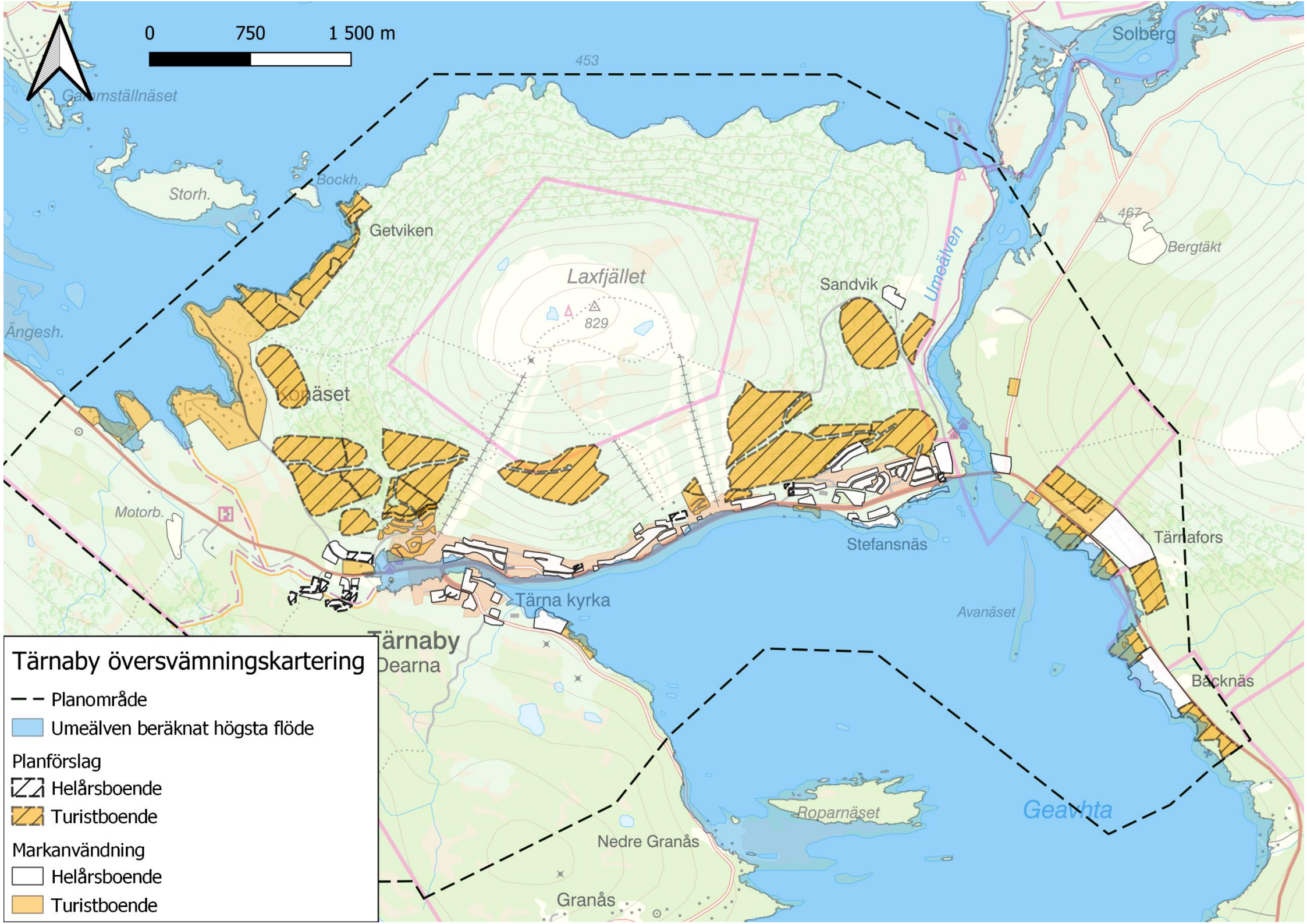
- Dialog ska föras med Trafikverket kring föreslagna åtgärder inom statliga väghållningsområden för att bedöma verkan eller alternativ.

- Prioriterade åtgärder riktas mot den östra sidan av samhället där vattenflöden ner mot sjukstugan bör begränsas. Vid en översvämning behöver sjukstugan kunna upprätthålla sin funktion.

- Innan detaljplanehandläggning bör översiktliga undersökningar utföras samt eventuella åtgärder införas.

- Fördjupade utredningar vad gället ras- och skredrisk inom planområdet bör göras i samband med framtagandet av en ny kommunal klimatanpassningsplan.

- Storumans kommun ska arbeta fram en klimatanpassningsplan där åtgärder för flera klimatrelaterade risker kommer hanteras.

Tärnaby översvämningskartering

- Planområde
- Umeälven beräknat högsta flöde

Planförslag

- Helårsboende
- Turistboende

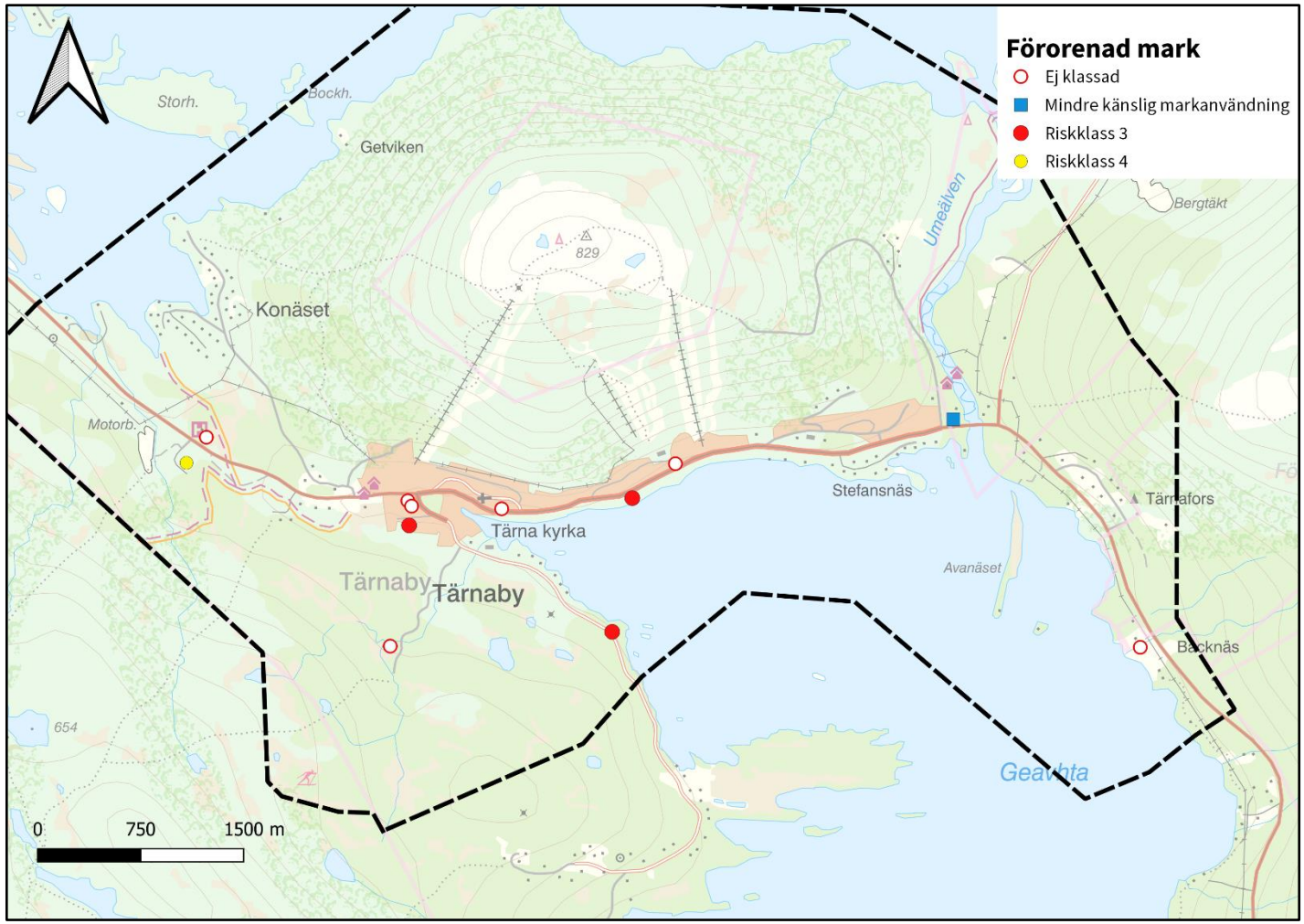
Markanvändning

- Helårsboende
- Turistboende

FÖRORENADE OMRÅDEN

Det finns inga aktuella förorenade områden inom planområdet, däremot finns det potentiella riskområden i Tärnaby. Statens geotekniska institut har identifierat fyra områden där tre är av bedöms vara måttligrisk (riskklass 3) för människors hälsa och miljön. Två av dessa är avfallsdeponier en på Grenvägen, den andra längs Granåsvägen mot planområdets södra gräns. Den tredje är längs E12:an mittemot Skytteanksa skolan på andra sidan vägen. Vid Morkans återvinningscentral utförs periodvis brandövningar vilket medför en liten risk för att miljön och människans hälsa ska påverkas (riskklass 4). Den nya planeringsinriktningen är tänkt att koncentrera framtida industrier till området runt återvinningscentralen vilket medför en synergistisk effekt vad gäller hantering av avfall och logistisk.

De kartlagda områdena är till följd av denna riskklassning inte förorenade utan det föreligger bara en låg till måttlig risk att det kan förekomma. Klassningen är vanligtvis en konsekvens av tidigare verksamhet eller hur marken brukas. Riskklassningarna fungerar som en bra indikator för kommuner kring vilka områden som kan behöva undersökas vidare. Gamla deponier ska betraktas med varsamhet i planeringen samt i samband med framtida exploatering. Vidare utredning av områden är lämplig.

Riskklassningar kan förändras över tid, aktuell information angående förorenade områden finns tillgängligt hos länsstyrelsen i form av kartan över förorenade områden (EBH-kartan). Information om föroreningssituation ska alltid inhämtas inför detaljplaneläggning eller exploatering.

Ställningstaganden

- Områden som misstänks eller är konstaterat förorenade ska undersökas inför exploatering och vid behov åtgärdas för att avhjälpa risker för negativ påverkan på människors hälsa och miljön.

NATUR- OCH KULTURVÄRDEN

Tärnaby har en rik historia med olika kultur- och naturvärden att värna om. Den naturliga miljö som till högsta grad förknippas med Tärnaby är det storslagna fjällområdet. Det är en del av områdets identitet och ekosystemstjänster, därmed en del av dess framtid. Det är viktigt att uppmärksamma de natur- och kulturmiljöer som finns i Tärnaby då dessa har format Tärnaby till platsen den är idag och fortsätter vara en del av dess samtid. Bäcknäs utgörs av äldre jordbruksmark och skog, platsen ingår i Länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden från 1993, jordbruksmarken återspeglar ett äldre skede av jordbruket i länet.

En landskapsbild kan likställas med en vy som kännetecknas av natur- och kulturområden eller byggnader. Enskilda byggnader kan vara en stor bidragande del till denna landskapsbild och kännetecknas då som landmärken. Inom planområdet kan tre särskilda landskapsbildsvärden identifierats Laxfjällets utsikt i sydöstlig riktning mot Gakkerfjället, Tärnaån samt Avanäset. Landskapsbilden i sydvästlig riktning mot Tärnaån kännetecknas av landmärket Tärna kyrka.

SAMISKA KULTURMILJÖER

Inom planområdet för Tärnaby finns det fornlämningar, begravningsplatser, kåtor, boplatser och fyndplatser som inventerats av Riksantikvarieämbetet och går att hitta genom deras söktjänst Fornsök. Lämningar och forna boplatser för samer har hittats i relativt centrala delar av Tärnaby. Dessa boplatser och lämningar vitnar om traditioner som *Allije* vilket var tillfälliga boplatser. Det finns även fångstgropar för fiske mot Stefansnäset. Ett tretal härdar går att finna på Stefansnäset och en stenåldersboplats på den mindre ön vid Stefansnäset. Dessa fyller en roll för friluftslivet och turismen, utöver detta är de kulturhistoriskt signifikanta för området som visar hur människor levde och verkade i Tärnaby, en del av dess historia och samtid. Det är av intresse att bevara dessa platser i den mån som är möjlig och med tanke på deras historiska värde.

Vid Lillberget ligger tre kåtor belägna. Dessa kåtor från mitten av 1900-talet är i dåligt skick och föreslås innefattas av en förvaltningsplan tillsammans med andra kulturmiljöer inom planområdet.

Gammkyrknäsets kapell, foto: Sigge Crons

KYRKOMILJÖER

Tärna kyrka ligger belägen på Strandvägen och har ett kulturhistoriskt värde, kyrkan underhålls av Tärna församling. Enligt Riksantikvarieämbetet utmärker sig kyrkan som en av få träkyrkor i länet med gotisk stil. Den exemplifierar därmed 1800-talets formrikedom i arkitektur. Kyrkan har status som ett kyrkligt kulturminne och omfattas av tillståndsplikt enligt kulturminneslagen (KML) 4 Kap.3§. Gammkyrknäsets kapell har också status som kyrkligt kulturminne men omfattas inte av tillståndsplikt. Kapellet är uppfört år 1779 och byggd av timmer med torvtak, konstruktion är i dagsläget i gott skick och oskadad.

Gammkyrknäsets kapell var i bruk fram till cirka år 1850, då en ny kyrka uppfördes i Laxnäs. Kapellet flyttades då till prästgården i Tärnaby och användes som loge, men återflyttades till sin ursprungliga plats 1959, fick ny inredning och återinvigdes 1971, brann ner 1986 och rekonstruerades därefter. Det timrade kapellet med torvtak och den enkla klockbock som finns på platsen idag är rekonstruktioner som invigdes 1991.

KYRKOGÅRDAR

Gamla Kyrknäset ligger ca 6,5 km sydost om nuvarande kyrkan i Tärnaby. Kyrkogården anlades sannolikt 1762, då Tärnas första kapell uppfördes där. Begravningsplatsen omsluter kapellet och är ingärdad av en kallmurad skiffermur som anlades under 1930-talet. Området har blivit bevuxet och täcks av gräs och bara någon enstaka gravvård finns kvar, i form av resta skifferstenar utan synlig text. Inga gravrätter finns kvar och skötseln av kyrkogården är begränsad.

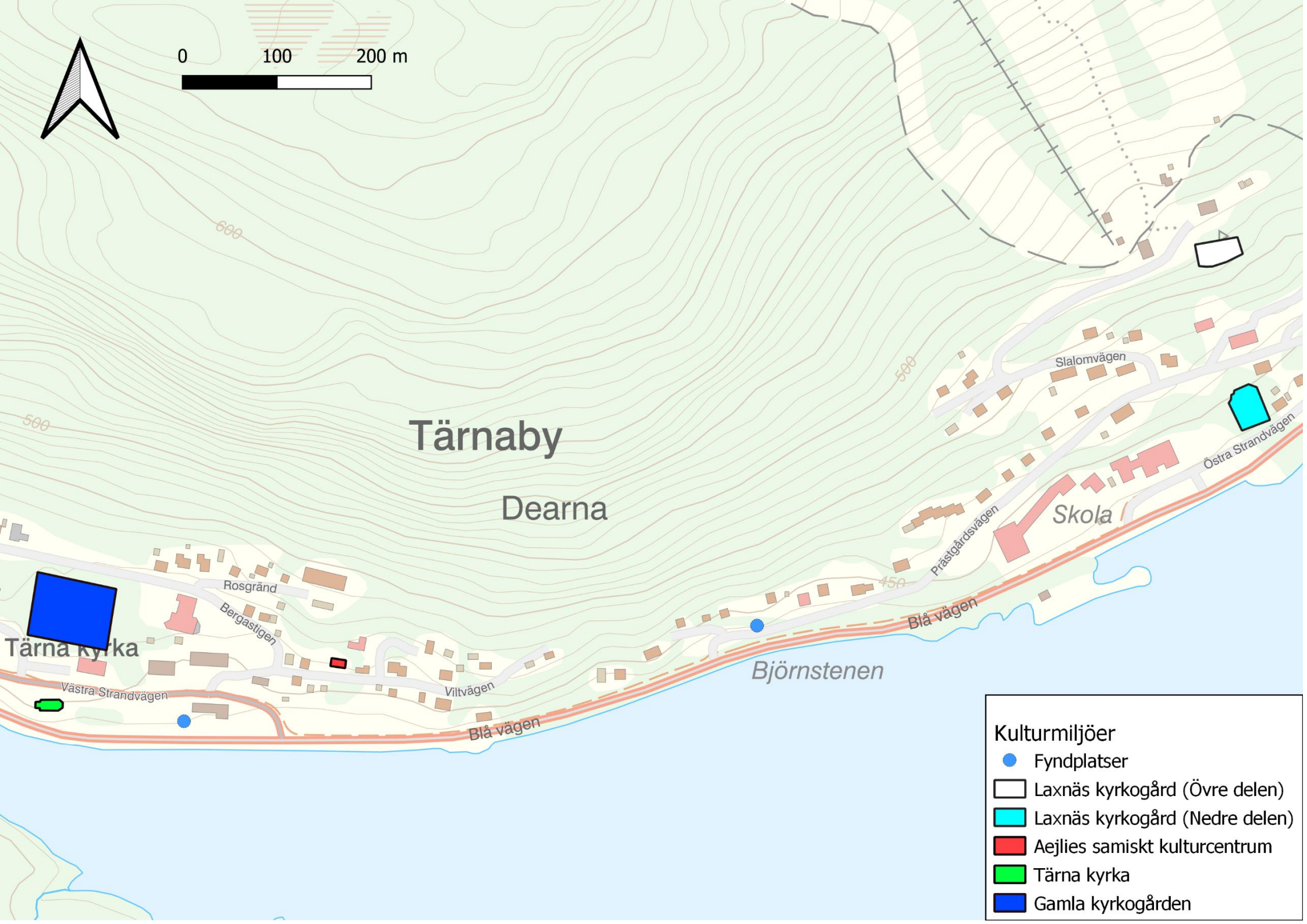
Laxnäs kyrkogård ligger i mellersta delen av Tärnaby, nedanför Ingemarbacken. Kyrkogården består av en nedre del alldeles ovanför E12:an och en övre del mellan Sameskolan och Ingemarbacken. Den nedre kyrkogården anlades förmodligen omkring år 1850, då Tärnas andra kyrka, den allmänt kallade Mellankyrkan invigdes alldeles intill, på den plats där det numera finns en bensinmack. Den nedre kyrkogården omgärdas av en kallmurad naturstensmur, med grindstolpar av huggna naturstensblock vid huvudentrén mot söder.

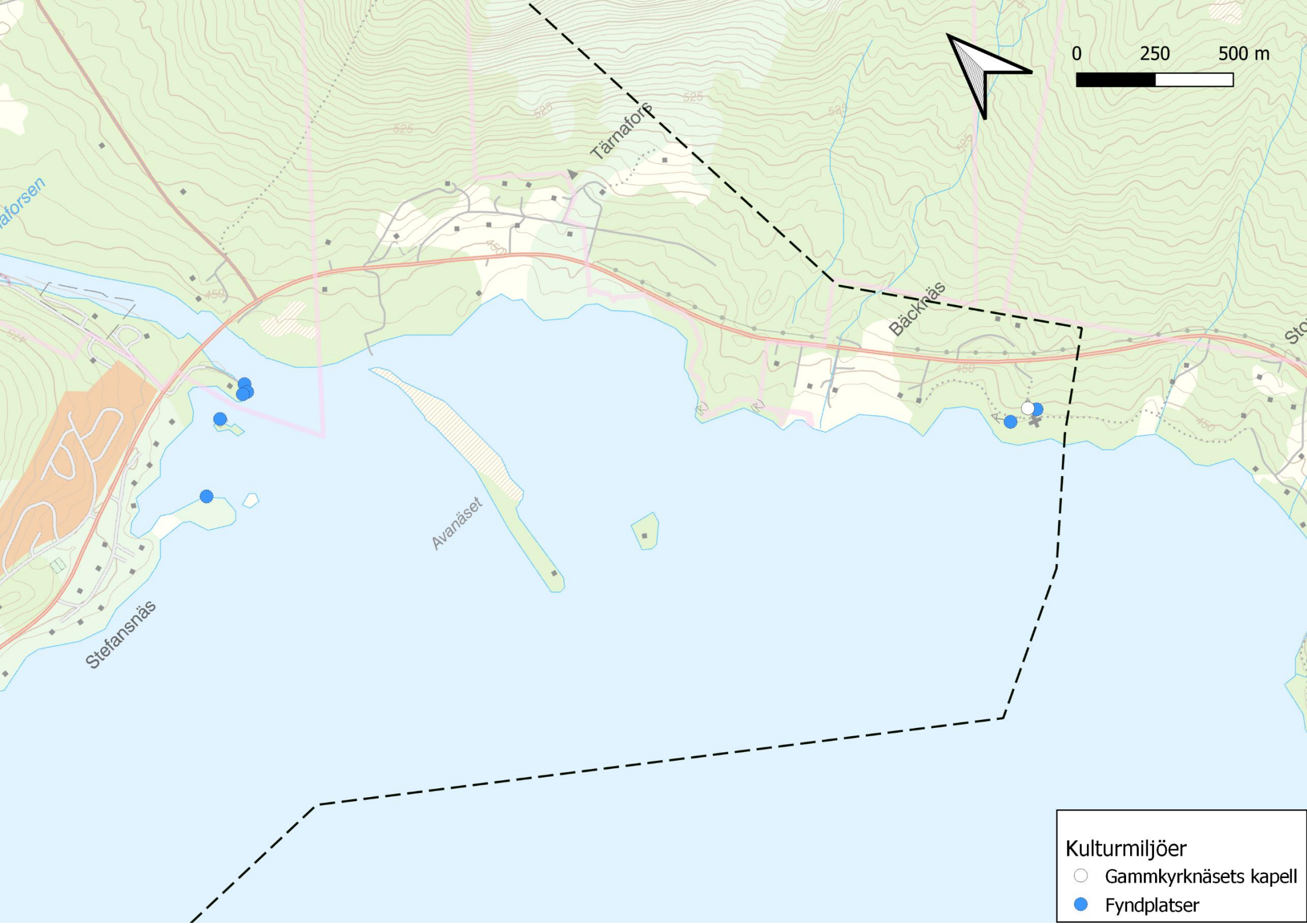
Den övre kyrkogården, som troligen är något yngre än den nedre, är även den bevuxen med gles björkskog och har karaktär av skogskyrkogård. Här finns spridda stående gravstenar och något järnkors. Båda kyrkogårdarna användes fram till år 1912. Inga gravrätter finns kvar och skötseln av kyrkogårdarna är begränsad.

Gamla kyrkogården ligger norr om nuvarande kyrkan, i södersluttningen ovanför Västra Strandvägen. Den anlades cirka 1912 och användes fram till år 1930. Området var från början mera vidsträckt åt norr, men inskränktes i början av 1960-talet efter bostadsbyggande och vägdragning. Kyrkogården kantas i söder av en bogårdsmur av kallmurad natursten, men saknar i övrigt avgränsningar. Två entréer med öppningar i bogårdsmuren finns på södra sidan. En grusgång leder rakt igenom området. Gravvårdarna består främst av resta stenar i skiffer eller täljsten spridda i terrängen, samt några fina gjutjärnskors och en gravhäll. Några grusgravar finns även, en del försedda med stenram och några med ram av skiffersten samt en med gjutjärnsstaket.

Ett gravkapell av trä har funnits på platsen, men det flyttades troligen till den nya kyrkogården 1930 och har rivits. Skötseln på kyrkogården är begränsad. Den gamla kyrkogården har ett högt kulturhistoriskt värde jämfört med Tärnabys fyra nedlagda kyrkogårdar, tack vare av de många fina bevarade gravvårdarna. Nya kyrkogården ligger cirka 500 m väster om kyrkan. Den anlades år 1930, men har utvidgats åt väster efter år 1971. Gravvårdarna består mestadels av resta stenar disponerade i rader, men en del liggande stenar finns spridda över området.

Kyrkogårdarna tillför mycket av den karaktär som kännetecknas av Tärnaby och är på så vis en naturlig del av landskapsbilden. Kyrkogårdarna borde därför bevaras för att kunna påvisa den rika kulturhistoria Tärnaby har.

0
100
200 m
600
500
500
450
Tärnaby
Dearna
Slalomvägen
Östra Strandvägen
Prästgårdsvägen
Skola
Rosgränd
Bergastigen
Tärna kyrka
Västra Strandvägen
Viltvägen
Blå vägen
Blå vägen
Björnstenen
Kulturmiljöer
Fyndplatser
Laxnäs kyrkogård (Övre delen)
Laxnäs kyrkogård (Nedre delen)
Aejlies samiskt kulturcentrum
Tärna kyrka
Gamla kyrkogården

0
250
500 m
Tärnafors
Bäcknäs
Avanäset
Stefansnäs
Kulturmiljöer
Gammkyrknäsets kapell
Fyndplatser

De tidigare nyttjade begravningsplatserna har upplevelsemässiga och historiska värden. Platserna är viktiga för förståelsen av samhällets utveckling. Tärna kyrka är ett viktigt inslag i landskapbilden av Tärnaby, dess vida synliga placering, mitt i samhället på en höjd i närheten av Blå vägen och Gäutajaure. Landskapsbilden kring kyrkan ska beaktas i den framtida planeringen.

Det finns höga upplevelsevärden uppe på Laxfjället med goda utsiktspunkter över Tärnaby och fjäll. Det är nödvändigt att bevara alla dessa upplevelsevärden.

Ställningstaganden

- Särskild hänsyn ska ges kulturmiljöer om de kan tänkas påverkas av efterföljande planering.
- Länsstyrelsen ska kontaktas ska kontaktas och arbete stoppas om icke kända fornlämningar påträffas under exploateringsarbeten. Det kan då bli aktuellt med en arkeologisk utredning.

NATURMILJÖ

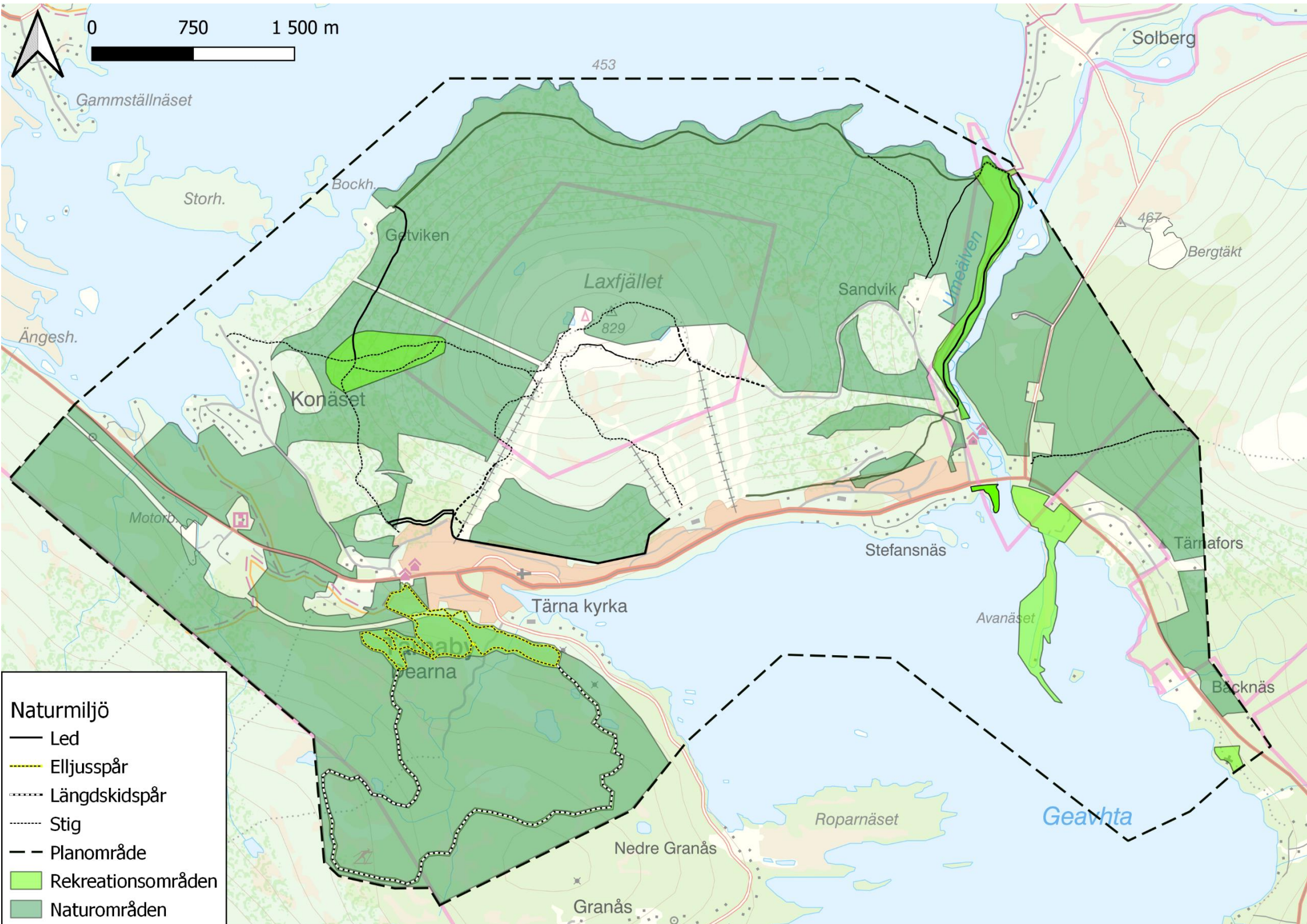
Den omgivande naturmiljön är värdefull då den tillför en kontaktyta mellan samhället och naturen. Tätortsnära naturmiljöer har stor betydelse för möjligheterna
till rekreation och för ekologiska samband med omlandet. Inom planområdet finns arter som omfattas av fridlysningsbestämmelser enligt artskyddsförordningen. Att upprätthålla den rika fjällmiljö som kännetecknar Tärnaby är av stor betydelse.

Vid detaljplaneringen av varje enskilt område ska behovsbedömningar göras för att se om planernas genomförande kan orsaka betydande miljöpåverkan. Om så är fallet kan särskilda miljökonsekvensbeskrivningar behöva upprättas. Naturmiljöerna inom planområdet hyser inte några kända höga naturvärden och bedöms därför vara robusta. Några hotade arter har inte inrapporterats från planområdet, men förekomst kan ej heller uteslutas. Invasiva arter är ett hot mot befintliga naturmiljöer inom planområdet har Lupiner påträffats.

Sjön Gäutan löper längs planområdets södra del och är klassad enligt miljökvalitetsnormerna som en vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk status. Sjön Stor-Laisan klassas enligt miljökvalitetsnormer som en vattenförekomst med måttlig god ekologisk status och löper längs norra delen av planområdet.

Ställningstaganden

- Naturvärdesinventeringar och fördjupade artinventeringar behöver göras för de arter som omfattas av Artskyddsförordningen som kan riskera att utlösa dispenskrav. Det kan bli aktuellt vid en utveckling av skidanläggning på Laxfjället, exploatering av bostadsbebyggelse inom utvecklingsområdena eller vid anläggning av järnväg.
- Inga åtgärder får vidtas som försämrar den ekologiska statusen av sjön Stor-Laisan eller Gäutan.

0
750
1 500 m
Naturmiljö
Led
Elljusspår
Längdskidspår
Stig
Planområde
Rekreationsområden
Naturområden
Gammställnäset
453
Storh.
Bockh.
Getviken
Laxfjället
829
Sandvik
Solberg
Umeälven
467
Bergtäkt
Ängesh.
Konäset
Motorb.
Stefansnäs
Tärnafors
Tärna kyrka
Avanäset
Backnäs
Roparnäset
Geavhta
Nedre Granås
Granås

GRÖNSTRUKTUR

Tärnaby ligger vackert till vid sjön Gäutan och omges av skogsområden centrerat runt Laxfjället. Naturen är en viktig del av Tärnabys identitet och landskapet har betydande visuella värden. Tärnabys grönstruktur består till stor del av fjällskogsområden och vanliga skogsområden men även villaträdgårdar samt gårdsmiljöer intill friliggande villor. Grönområden fyller många viktiga funktioner i tätbebyggda områden. De används i huvudsak för rekreation då de kan erbjuda plats för lek, promenader, naturupplevelser, idrott, solbad, kulturevenemang, fester och avkoppling och så vidare. Men grönytorna har stora värden även inom andra områden.

Grönområden bidrar till en attraktiv tätortsmiljö och är tillsammans med hus, vägar och vatten ett viktigt stadsbyggnadselement.
Allmänt tillgängliga grönområden är en av de viktigaste offentliga mötesplatserna och gestaltning och skötsel av de offentliga rummen är en viktig del i en orts identitet. Människors behov av rekreation och tillgång till grönområden går inte att tillfredsställa bara genom tillgång på friluftsområden i utkanten av tätorten eller utflyktsmål som bara kan nås med bil eller cykel på helgen, även om dessa områden är nog så viktiga.

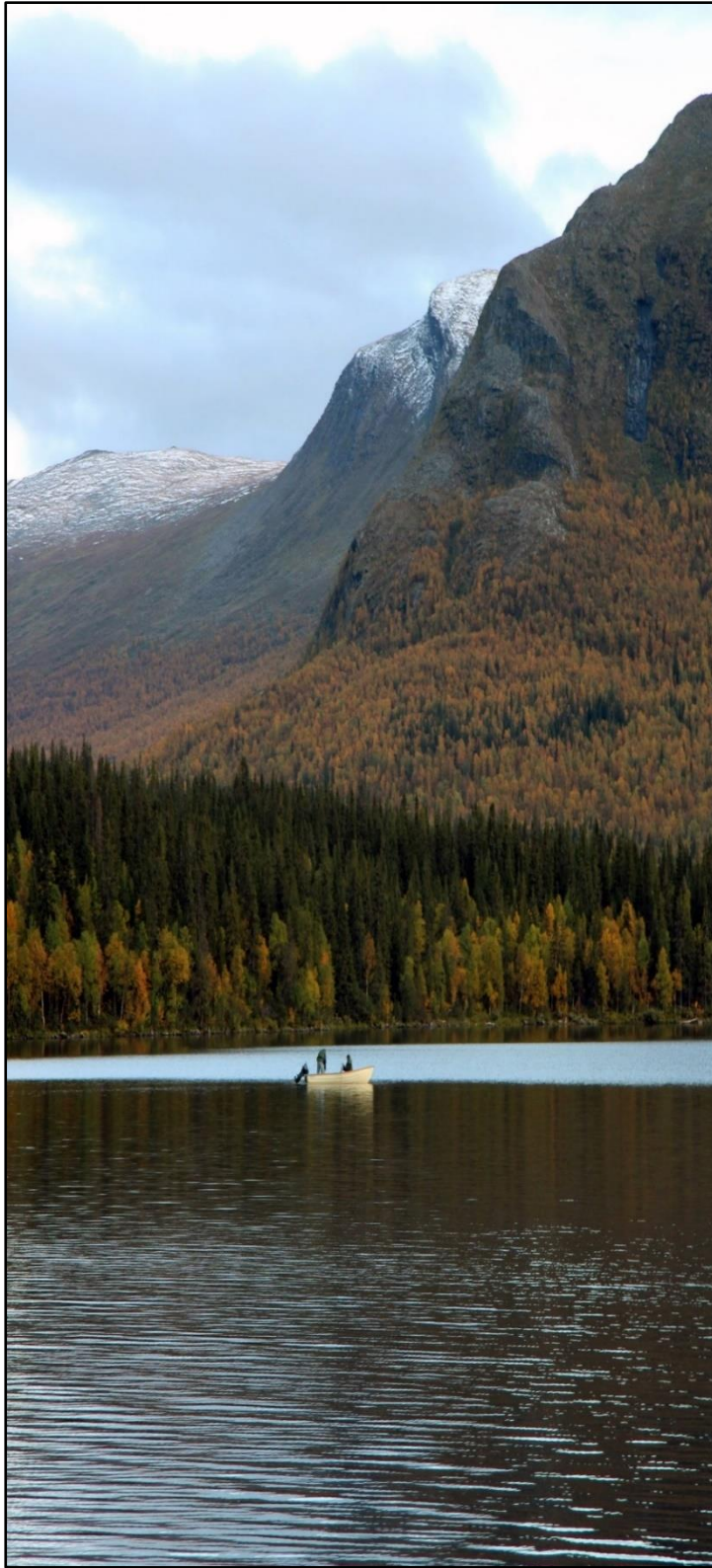
Ett mer omväxlande utbud av grönytor utnyttjas till en högre grad. Avanäset och Tärnaån är exemplifierar sådana platser, Avanäset är ett uppskattat område för både bad och utflykter, men skulle behöva tillgängliggöras, inom området skulle en parkering kunna anläggas för att göra området mer tillgängligt. Den bostadsnära naturen är särskilt viktigt för människor som inte rör sig så långt som till exempel barn, äldre, sjuka och funktionshindrade. Tärnaån är ett exempel på en sådan plats.

Med en medveten kommunal planering kan kommuninvånarna få tillgång till grönområden av olika karaktär genom att anläggning och skötsel av nya och befintliga grönområden bestäms utefter de behov som finns.

Tärnaby är ett litet samhälle och trots att det inte är så långt till både skog och sjö så är en grönstrukturplanering minst lika viktigt här som i stora städer. Det är viktigt att studera de strukturer som finns och värna viktiga områden och stråk samt utveckla dem där det är möjligt.

Ställningstaganden

- Områden utpekade som naturmiljöer och rekreationsområden i kartan över ”Naturmiljöer” på sidan 82 ska bevaras i naturligt skick.

FRILUFTSLIV OCH REKREATION

Friluftsliv och rekreation är en betydande del av livsstilen hos invånare i Tärnaby. Friluftslivet ska ges utrymme i planeringen och det är viktigt att se till vilka utvecklingsmöjligheter som finns. Kungsleden som är en av världens mest kända vandringsleder ligger på tjugo kilometer från de centrala delarna av Tärnaby, det finns med andra ord goda förutsättningar för friluftsliv. I likhet med den variationen av naturområden finns även en stor variation i rekreationsaktiviteter. Vintersäsongen inbjuder till snöskoteråkning, längdskidåkning, utförs och pimpelfiske. Sommaren bjuder också in till fiske i någon av de många sjöarna eller paddling och vandring för den hurtige.

Verksamheter kopplade till friluftsliv i Tärnaby består idag till största delen av utförsåkning och vinterturism, men det har under senare åren förändrats genom produktutveckling för aktiviteter även under andra delar av året såsom vandring och cykling. Inom fjällområdet har toppturskidåkning utvecklats till en ny attraktion. Kommunen anser att denna sport i reglerade former är lämplig att vidareutveckla för Tärnabyområdets alpina skidprofil. Samtidigt värdesätts tysta områden alltmer i Tärnaby, följaktligen eftersträvas en 200 meter buffert mot friluftslivsområden när det gäller bebyggelse.

Fiske och sportfiske är ett växande intresse i Tärnaby där det finns olika livskraftiga fiskeföreningar det är därför viktigt att det fisket som äger rum är hållbart genom att det dels långsiktigt säkrar beståndet. Kommunen har i stort blivit en destination för sportfiske där planområdet omfattas. Det viktigaste för ett hållbart fritids- och sportfiske är en fungerande förvaltning av vatten, planområdet för denna fördjupade översiktsplan innefattar Tärna fiskevårdsområde (Tärna FVO) samt Björkfors samfällighetsförening för fiske (SFF). Längs Tärnaforsen på den västra sidan finns det camping och gamla ängsmarker upp mot Sandviken. Denna del av Tärnaby har höga kultur- och naturvärden. Följer man denna väg leder den till Tärnaleden som frekventeras under barmarkstiden av både turister och invånare.

Vikmyranområdet har en central roll som friluftslivsområde i Tärnaby då det finns ett varierat utbud på både vinter- och sommarleder. Inom området finns även en ny Pump-track bana, utegym samt en fotbollsplan som kommunen underhåller. Området är viktigt ur ett friluftlivsperspektiv för Tärnaby här samlas många olika aktiviteter. Tillgång till elljusspåret för skidåkning är en viktig del av området och möjliggör lättillgänglig skidåkning för Tärnabor. Vikmyranområdet är mer än en samling friluftsanläggningar utan även en naturlig mötesplats i Tärnaby.

En framtida järnväg kan komma att påverka Vikmyranområdet dels genom att minska den känslan av ostördhet som finns i naturen längs skidspåren. Skidspåren kan även behöva dras om för att anpassas till järnvägen. Den stora påverkan blir framför allt möjligheten för det rörliga friluftslivet i den södra delen av planområdet.

Tillgängligheten till friluftsliv- och rekreation har betydande positiva effekter på folkhälsan. Friluftslivet är även betydande för Tärnaby ur ett utvecklingsperspektiv, enligt naturvårdsverkets undersökning anser omkring 52 % av svenskar att tillgången till friluftsliv är viktig när man väljer bostadsort. Prioriteringen ur ett planeringsperspektiv är att synliggöra och tillgängliggöra tätortsnära friluftsområden, Storuman kommun är i framtagandeprocessen av en övergripande plan för friluftsliv för både Tärnaby och Hemavan, detta är till följd av att många vandringsleder och friluftsområden är av intresse för båda orter. I ett långsiktigt perspektiv är även sammanbindningen av dessa två områden med olika friluftsleder intressant.

Laxfjället och Tärnaån är viktiga förutsättningar för ett rikt friluftsliv i Tärnaby. Därav har generösa grönytor lämnats som naturmark, samt även rekreationsområden där Tärnaån pekats ut som ett område av intresse. Tillgängligheten till Tärnaån är en prioritering, förlängningen av Tärnaleden är tänkt att sammanknyta friluftslivet i Tärnaby och göra Tärnaån mer lättillgänglig för rekreation.

De utpekade rekreationsområdena ska på ett övergripande plan skapa nya knytpunkter för friluftsliv. Campingområdet vid Tärnaån är ett exempel på en sådan plats.

Friluftslivsanläggningar är till nytta för både turistnäringen och Tärnabor, vid Uddens festplats

är det avsatt reservmark för utvecklingen av en småbåtshamn, sjön Gäutan har höga upplevelsevärden och det är viktigt att tillgängliggöra sjön för friluftlivsaktiviteter och rekreation.

Planförslaget innehåller nya målpunkter för friluftsliv och rekreation med närhet till Uddens festplats. Runt korsningen Sandviksvägen och riksväg E12 skapas en knytpunkt för friluftslivet campingen, Tärnaleden, Uddens festplats samt utvecklingsområden för båthamn och samiskt kulturcentrum med närhet till Avanäset. Tillgängligheten till sjön Gäutan kan förbättras genom säkerhetshöjande åtgärder längs riksväg E12 i anslutning till korsningen. Det är centralt att Storumans kommun för vidare samråd och dialoger kring lösningar för området.

Ställningstaganden

- Förlängningen av Tärnaleden ska prioriteras i efterföljande planering.
- Vikmyranområdet är ett prioriterat område vad gäller utvecklingen av friluftslivet och aktiviteter.
- Förslagsvis bör nya rastplatser uppföras med vindskydd och tillgång till avfallshantering i anslutning till knytpunkter för friluftslivet.

ALLEMANSRÄTTEN

Allemansrätten är en unik möjlighet för alla att röra sig fritt i naturen. Med allemansrätten följer krav på hänsyn och varsamhet mot växt- och djurlivet, markägare och mot andra människor i naturen. *Inte störa, inte förstöra* är den grundläggande tanken i allemansrätten. Allemansrätten är inskriven i en av Sveriges grundlagar (2 kap. 15 § Regeringsreformen). Allemansrätten är på många vis en förutsättning för att hålla friluftslivet och naturen tillgänglig för alla. Det är viktigt att förstå hur allemansrätten bygger på ett samspel mellan människa och natur så att fler kan del av den långsiktigt.

DJURPARK

Länsstyrelsen
Västerbotten

Datum
2022-05-24

Ärendebeteckning
401-3195-2022

Storumans kommun

ks@storuman.se

Granskningsyttrande över fördjupning av översiktsplanen för Tärnaby, Storumans kommun

Beskrivning av ärendet

Fördjupning av översiktsplan för Tärnaby har varit ute för granskning under perioden 6 april till 17 maj 2022. Länsstyrelsen i Västerbotten har ansökt om förlängd tidsfrist till och med 24 maj och beviljats detta. Syftet med planen är att den ska vara vägledande för hur den byggda miljön och mark- och vattenområden inom planområdet ska förvaltas samt utvecklas i framtiden. Utöver att vara vägledande för den generella bebyggelseutvecklingen ska den även vara vägledande för dialoger mellan kommunen och allmänheten samt andra intressenter i planeringen exempelvis exploatörer.

Av länsstyrelsens yttrande ska det framgå om

1. *förslaget inte tillgodoser ett **riksintresse** enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,*
2. *förslaget kan medverka till att en **miljökvalitetsnorm** enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,*
3. *redovisningen av områden för **landsbygdsutveckling i strandnära lägen** inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,*
4. *sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte **samordnas** på ett lämpligt sätt, och*
5. *en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors **hälsa eller säkerhet** eller till risken för **olyckor, översvämning eller erosion**.*

Synpunkter

Generella synpunkter

I planen hänvisas i ett flertal avsnitt till utredningar eller ställningstaganden som ska göras under senare skeden i planeringen. Det är dock ofta lämpligt att genomföra övergripande analyser, utredningar och ställningstaganden redan i översiktsplaneskedet, då detta underlättar förståelsen av planen och bedömningen av de konsekvenser som en utveckling i enlighet med planen kan leda till. Om inte konsekvenserna av planförslaget har utretts tillräckligt i översiktsplanen ökar risken att det i senare skede visar sig att föreslagen markanvändning inte är lämplig och att översiktsplanen därmed inte lever upp till sitt syfte; att verka vägledande för markanvändningens utveckling inom området.

Riksintressen

Rennäring

Inom kärnområdet för rennäringen söder om Vikmyranområdet anges rennäringen vara det primära intresset. Det är enligt kommunen inte aktuellt att planera för ny bebyggelse inom området, men det är ett prioriterat område för utveckling av friluftsliv och aktiviteter. Länsstyrelsen ställer sig frågande till hur kommunen tillgodosett riksintresset rennäring i detta avseende. Länsstyrelsen anser att det inte går att bortse från eventuella undvikelseeffekter och att området av riksintresse för rennäringen därmed kan komma att skadas på grund av en ökad mänsklig närvaro i området.

I nordvästra delen av planområdet vid Getviken och Konäset finns en flyttled av riksintresse för rennäringen. Kommunen uppger att ”Dialog har förts med företrädare för Vapsten och Ubmeje Tjeäldie samebyar i samband med framtagandet av planen” men det framkommer inte hur deras synpunkter beaktats. Även för detta område behöver kommunen förtydliga hur riksintresset tillgodoses med den tänkta markanvändningen.

Kommunikationer

Väg E12 är utpekad som riksintresse för kommunikationer och ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller nyttjandet av anläggningen. Med det avses att funktionen hos transportsystemet ska säkerställas. Det går dock inte ur planhandlingen att utläsa hur den planerade markanvändningen kan förväntas påverka vägens funktion och vilka åtgärder som ska vidtas för att minska denna påverkan. Planhandlingen behöver förtydligas i detta hänseende och

kommunen behöver förankra de delar av planen som påverkar riksintresset med Trafikverket.

Hälsa och säkerhet

Översvämning, ras och skred

Under rubriken Översvämning, ras och skred - Ställningstagande står följande: "Innan detaljplanehandläggning bör översiktliga undersökningar utföras samt eventuella åtgärder införas." " 'Det behövs fördjupade utredningar vad gäller ras- och skredrisk inom planområdet".

Länsstyrelsen anser att det i planen tydligt bör framgå i vilka skeden dessa undersökningar ska genomföras. Översiktliga undersökningar kan vara lämpliga att utföra inom en översiktsplan eller i ett planprogram. I sådana utredningar kan förutsättningar för jordrörelser identifieras såväl inom ett kommande detaljplaneområde som i angränsande områden vilka kan påverka förhållanden inom ett kommande detaljplaneområde.

Om utredningarna visar att det krävs åtgärder utanför själva detaljplaneområdet måste förhållanden undersökas i detalj och eventuella åtgärder genomföras innan detaljplaneläggning. Vid själva detaljplaneläggningen ska de geotekniska förhållandena inom planområdet undersökas i detalj.

För varje utvecklingsområde (Tl-5, B1-B5) finns en text om huruvida området bedöms vara inom risk för ras och skred. Det går dock inte att ur planhandlingen utläsa på vilka grunder denna bedömning är gjord. Planhandlingen bör kompletteras med dessa uppgifter. Detta är särskilt viktigt för de områden som det står att förutsättningar saknas.

I samtliga områden som angränsar till en sjö eller ett vattendrag kan det finnas förutsättningar för ras och erosion. För att översiktligt uttala sig om dessa förhållanden måste bottentopografin bestämmas. Om denna information saknas blir bedömningen att förutsättningar inte kan uteslutas och därmed behöver utredas vidare i senare skeden.

Det står i planbeskrivningen angående utvecklingsområden i T3-, B5- och B2-gruppen att "Förutsättningar för snabb avrinning, erosion, slamströmmar, ras och skred behöver särskilt utredas närmare inom utvecklingsområde T3A till och med T3J". Länsstyrelsen anser att det är bra att kommunen lyfter kända risker men att det även bör framgå att det inte kan uteslutas risker i övriga områden inom T3- och B2-grupperna.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Kommunen har i planen inte pekat ut några nya LIS-områden.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Biträdande enhetschef Jeanette Joelsson med samhällsplanerare Olle Norqvist som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Enheterna för Samhällsutveckling, Miljö, Naturvård, medverkat.

Bilagor

- Statliga myndigheters yttranden i sin helhet, för kännedom